

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

สื่อสังคม (Social Media) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว

The role of Social Media and the changing of news reporting process

โดย

อาจารย์สกุลศรี ศรีสารคาม

มหาวิทยาลัยบูรพา

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยบูรพา

ชื่อเรื่อง : สื่อสังคม (Social Media) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว

ผู้วิจัย : อาจารย์สกุลศรี ศรีสารคาม

สถาบัน : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปีที่พิมพ์ : พุทธศักราช 2554

สถานที่พิมพ์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

แหล่งที่เก็บรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ : ศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

จำนวนหน้างานวิจัย : 113 หน้า

ลิขสิทธิ์ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

บทคัดย่อ

จากบทบาทของสื่อสังคม (โซเชียลมีเดีย) ที่เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในกระบวนการสื่อข่าวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในการรายงานข่าวที่รวดเร็วที่ทำให้สังคมสนใจรับข่าวสารผ่านสื่อสังคมเพิ่มมากขึ้น ผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการเริ่มหันมาใช้สื่อสังคมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อข่าวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และด้วยลักษณะของสื่อสังคมที่มีความรวดเร็ว มีการปฏิสัมพันธ์ และเชื่อมโยงเครือข่าย ทำให้รูปแบบ วิธีการรายงานข่าวและการรับข่าวสารในสังคมปรับเปลี่ยนไปด้วย ดังนั้น รายงานวิจัยเรื่องสื่อสังคม (โซเชียลมีเดีย) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว มุ่งศึกษาถึงรูปแบบของการใช้สื่อสังคม 3 ประเภทได้แก่ ทวิตเตอร์ เฟสบุ๊ก และ บล็อกของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวในประเทศไทยเพื่อวิเคราะห์บทบาทของสื่อสังคมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว โดยดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการที่ใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวพร้อมกับสังเกตและวิเคราะห์เพื่อศึกษาประเด็นหลัก 3 ประการคือรูปแบบการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการ และความสัมพันธ์กับผู้บริโภคข่าว จากการศึกษาในงานวิจัยนี้พบว่ารูปแบบของการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวมีความโดดเด่นในเรื่องการใช้เพื่อความรวดเร็วโดยนำมาใช้เพื่อการรายงานข่าวให้ทันต่อเหตุการณ์และจากสถานที่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งสื่อสังคมถูกนำไปใช้ทั้งในกระบวนการหาข่าว (News Gathering) และเผยแพร่ข่าว (Distribution) ที่มีเครือข่ายของข้อมูลเพิ่มมากขึ้นมีแหล่งข่าวใหม่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวเริ่มมีการใช้สื่อสังคมนอกเหนือจากแค่ความเร็วบ้าง อาทิ การแสดงความเห็น สร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้รับสาร สร้างเครือข่ายชุมชนออนไลน์ของตนเอง รวมถึงนำเสนอผลงานให้เป็นที่รู้จัก แต่ยังมีคามถึนน้อยกว่าการใช้เพื่อรายงานข่าวด้วยความเร็ว ยังคงต้องมีการพัฒนารูปแบบของการใช้ในมิติลึกและการใช้งานในลักษณะอื่นๆ เพิ่มเติม

ทั้งนี้จากการนำสื่อสังคมมาใช้ในกระบวนการสื่อข่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการสื่อข่าวใน 3 เรื่องหลักที่สำคัญคือ ประการแรกรูปแบบการสื่อข่าวที่มีช่องทางเพิ่มขึ้น ประเด็นข่าวที่มาจากหลายทาง มีมิติหลากหลายมากขึ้นกว่าเดิม ประการที่สองบทบาทของผู้สื่อข่าวที่ต้องทำหน้าที่เป็นนายทวารข่าวสารในการคัดกรองข้อมูลและตัดสินใจเลือกข่าวที่จะเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมด้วยตัวเองนำไปสู่คำถามเรื่องความรอบคอบและจริยธรรม จรรยาบรรณที่ต้องเน้นหนักมากขึ้นในการทำงานในขณะที่กองบรรณาธิการต้องปรับตัวหาบทบาทเสริมนอกเหนือจากเดิมที่เป็นอยู่เพื่อรองรับโมเดลการสื่อข่าวแบบใหม่ที่ข่าวไม่ได้ตัดสินใจที่กองบรรณาธิการเท่านั้นอีกต่อไป และประการสุดท้ายคือความสัมพันธ์กับผู้รับสารที่เปลี่ยนไปสู่การสื่อสารสองทางแบบเรียลไทม์ นำไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูล การร่วมกันทำงานในกระบวนการข่าว ซึ่งเป็นการเปิดมุมมองใหม่ของการทำข่าวสู่ความหลากหลายที่ต่างจากกระบวนการสื่อข่าวแบบดั้งเดิม

Research topic : The role of Social Media and the changing of news reporting process

Researcher : Sakulsri Srisaracam Institution : Dhurakij Pundit University

Year of publication : 2011 Place of publication : Dhurakij Pundit University

Storage Place : Research Center, Dhurakij Pundit University

Number of Pages : 113 pages Copy Rights : Dhurakij Pundit University

Abstract

Social Media has increased its role and importance among many industries including news organization as reporters and newsrooms have adopted social media tools to use in their reporting process. Social media characteristics of speed, interactivity and networking begun to affect the way reporters gather news and report it, as well as, changing relationship between news organization and its readers, which will eventually shape the new model of journalism in Thailand. Thus, the research aims to study on the role of social media in Thai journalism industry by trying to understand how reporters implement social media including twitter, facebook and blog to their work routine. The research is Qualitative Research using in-depth interview and content analysis to collect and study the data to understand the shift in 3 aspects in news process – news gathering and distribution, changing role of reporters and editor, relationship with news consumers. The result is that journalists in Thailand experience the benefit of ‘speed’ from social media both in the process of news gathering and distribution, and the most common use of social media is twitter. The benefit is the more variety of resource and network of information for journalists to use in their coverage. Moreover, journalists has began to do crowdsource and implement user-generated content, as well as, building online community and promote works on social media. However, the depth side of story and community engagement is something journalists have to find the way to implement it more effectively.

Nevertheless, the use of social media in news process has stimulated the shifts within news reporting process in three aspects. First, new ways of news gathering and more variety of sources and information which help some journalists find different aspects of stories like never before. Secondly, news isn’t come from newsroom decision only but reporters can make their own decisions to report news directly from the field, which means reporters have become gatekeepers of news as well as working with audience to help generate the best stories. Last, relationship between newsroom and audience has become more ‘two-way communication’ and ‘real-time interactivity’, which stimulate the development process of participatory journalism.

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่กรุณาอนุมัติทุนอุดหนุนวิจัย ศูนย์วิจัยของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือตลอดการทำวิจัยให้สามารถจัดการกับอุปสรรคและปัญหาจนสามารถทำรายงานฉบับนี้ได้สมบูรณ์ ขอขอบคุณผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการทุกท่านที่สละเวลาในการทำงานเพื่อให้ข้อมูลในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ขอขอบคุณชมรมนักข่าวสายเทคโนโลยีสารสนเทศ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยที่จัดงานเสวนาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวิจัยทำให้ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความเห็นเกี่ยวกับผลวิจัยที่ได้และนำมาปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมให้วิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอคุณดร.บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว และ ผศ.ปาจรีย์ อ่อนสอาดที่ให้คำปรึกษาทางวิชาการในการทำวิจัยฉบับนี้

สุดท้ายขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสนับสนุนงานวิจัยนี้ให้สำเร็จลงได้ในที่สุด

สกุลศรี ศรีสารคาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญแผนภาพ	(3)
บทที่ 1	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
บทที่ 3	
ระเบียบวิธีวิจัย	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4	
ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 5	
สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	94
สรุปผลการวิจัย	94
อภิปรายผล	102
ข้อเสนอแนะ	106
บรรณานุกรม	108

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงประเภทและรูปแบบการสื่อข่าว	20
ตารางที่ 2 แสดงรายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ในการวิจัย	34
ตารางที่ 3 แสดง Twitter Data ของกลุ่มตัวอย่างระหว่าง 3-9 กรกฎาคม 2554	71
ตารางที่ 4 แสดงลักษณะการใช้งาน Twitter ของกลุ่มตัวอย่างระหว่าง 3-9 กรกฎาคม 2554	72
ตารางที่ 5 แสดงรูปแบบการเผยแพร่ข่าว/รายงานข่าว	73
ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลการใช้งานเฟซบุ๊กในกระบวนการสื่อข่าวระหว่าง 3-9 กรกฎาคม 2554	77

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 แสดงกระบวนการสื่อข่าวแบบดั้งเดิม	8
แผนภาพที่ 2 รูปแบบการทำงานของกองบรรณาธิการข่าวศตวรรษที่ 21	10
แผนภาพที่ 3 รูปแบบ (Model) ของการทำข่าวศึกษาโดย The Associated Press & Context-Based Research Group	13
แผนภาพที่ 4 แสดงการไหลของข่าวตามขั้นตอนกระบวนการข่าวรูปแบบใหม่ของ AP	14
แผนภาพที่ 5: แสดงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวของสำนักข่าว AP	15
แผนภาพที่ 6 แสดงวงจรในกระบวนการสื่อข่าวของ Telegraph	16
แผนภาพที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทของกองบรรณาธิการบนสื่อเก่าและสื่อใหม่	25
แผนภาพที่ 8 แสดงกรอบแนวคำถามสำหรับเก็บข้อมูลวิจัย	36
แผนภาพที่ 9 แสดงโมเดลกระบวนการสื่อข่าวที่มีการใช้สื่อสังคม (Social Media)	90
แผนภาพที่ 10 แสดงรูปแบบกระบวนการสื่อข่าวที่มีการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว	101

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและสภาพปัญหา

เนื่องจากบทบาทของสื่อสังคม (Social Media) ในปัจจุบันกลายเป็นสื่อใหม่ที่เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งในยุคที่สังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในแง่ของการเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการสื่อข่าวในปัจจุบัน เมื่ออินเทอร์เน็ตเติบโตขึ้นและเริ่มมีการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการสื่อข่าวที่เรียกว่าสื่อสารมวลชนออนไลน์ (Online Journalism) สำนักข่าวและผู้สื่อข่าวในต่างประเทศมีการปรับตัวเข้าสู่กระแสของข่าวออนไลน์จำนวนมาก นอกจากสำนักข่าว กองบรรณาธิการ และผู้สื่อข่าวจะหันมาใช้เครื่องมือที่มีอยู่ในอินเทอร์เน็ตมากขึ้น นักคิดนักวิชาการต่างให้ความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีนี้ทำให้บทบาทในการเลือกและคัดกรองข่าวสารเปลี่ยนไปจากเดิมที่ผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการเป็นผู้กำหนดการรับรู้ของผู้รับสาร เปลี่ยนเป็นผู้รับสารเป็นผู้เลือกข่าวสารและช่องทางที่ต้องการรับรู้เอง (Trench and Gary Quinn, 2003) นอกจากนี้คุณลักษณะของสื่อบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและพื้นที่เป็นช่องทางสำคัญในการเผยแพร่ข่าวสารได้ในเชิงลึกและหลากหลายมากกว่าที่สื่ออื่นสามารถทำได้และนั่นเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของนักข่าวและการสื่อข่าว (Pavlik, 1997) ในขณะเดียวกันกระบวนการในการสื่อข่าวก็ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบ (Model) ในการรวบรวมข้อมูลและการเผยแพร่ข่าวสารทั้งเชิงลึกและความหลากหลายของเนื้อหาโดยมีการนำสื่อสังคม (Social Media) อาทิ Twitter, Facebook, และ Blog มาใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการมากขึ้น (Bradshaw, 2007)

จากการคาดการณ์และการศึกษาของนักวิชาการจำนวนมากในประเด็นข้างต้น สอดคล้องกับสถานการณ์การสื่อข่าวในปัจจุบัน ในอเมริกาและอังกฤษเกือบทุกสำนักข่าวผู้สื่อข่าวต้องใช้สื่อสังคม หรืออย่างน้อยต้องเขียน Blog ได้ ผู้สื่อข่าวปรับตัวเป็น Multi-Journalist หรือนักข่าวที่ทำได้หลายๆ อย่าง นอกจากสื่อข่าวในสื่อดั้งเดิม (Traditional Media) แล้วยังต้องสามารถนำเสนอข่าวในรูปแบบมัลติมีเดียผ่านช่องทางสื่อใหม่ (New Media) ด้วย ทั้งนี้ เครื่องมือที่เข้ามามีบทบาทในการใช้งานในกระบวนการสื่อข่าวคือ สื่อสังคม (Social Media)

จากการสำรวจของ PR network Oriella ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2553 ต่อการใช้งานสื่อสังคมในงานสื่อสารมวลชนจากผู้สื่อข่าว 770 คนจาก 15 ประเทศทั่วโลกพบว่า ผู้สื่อข่าวให้ความสำคัญกับสื่ออินเทอร์เน็ตและการใช้สื่อสังคมเพิ่มมากขึ้นกว่าปีก่อน และปรับเปลี่ยนทัศนคติที่เชื่อว่าสื่อสังคมจะมีบทบาทสำคัญไม่แพ้สื่อกระแสหลักหรือสื่อดั้งเดิมถึงขั้นมองว่าสื่ออินเทอร์เน็ตอาจทำให้สื่ออย่างสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ และ วิทยุลดความสำคัญในตลาดข่าวลงไป โดยการใช้ Blog, Twitter และ Online Video เป็นสิ่งที่ผู้สื่อข่าวในหลายประเทศให้ความสำคัญในการใช้เป็นเครื่องมือในการนำเสนอข่าวสาร นอกจากนี้ยังมีการศึกษาอีกหลายฉบับที่รายงานอิทธิพลของสื่อสังคมต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบกระบวนการสื่อข่าวในปัจจุบัน

ในต่างประเทศมีการศึกษาเรื่องของสื่อสังคมกับการเปลี่ยนโฉมหน้าของงานสื่อสารมวลชนและการสื่อข่าวจำนวนมากและมีการสร้างรูปแบบกระบวนการสื่อข่าวที่เปลี่ยนไปจากเดิม (Bradshaw, 2007) จากการศึกษาพบว่า ธรรมชาติของสื่อสังคมที่สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งและรับสารในกระบวนการสื่อข่าวทำให้ทุกคนสามารถเป็นผู้สร้างเนื้อหาข่าวได้เองบนสื่ออินเทอร์เน็ต ผู้สื่อข่าวเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ให้ข่าวเป็นทั้งผู้รับข้อมูลและผู้เผยแพร่ข่าว เช่นเดียวกับผู้อ่าน/ผู้ชมที่ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารควบคู่กับการรับสารด้วย จึงทำให้ลักษณะของการสื่อข่าวปรับตัวสู่การสื่อสารสองทางมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันผู้สื่อข่าวก็มีบทบาทในการตัดสินใจคัดเลือกข่าวสารที่จะเผยแพร่ได้ด้วยตัวเองมากขึ้นด้วย (Miel & Faris, 2008)

สำหรับในประเทศไทย การใช้สื่อสังคมที่เกี่ยวข้องกับงานสื่อข่าว เริ่มในกลุ่มของผู้สื่อข่าวสำนักข่าวเนชั่นและขยายวงกว้างมากขึ้น อย่างไรก็ตามบทบาทการใช้สื่อสังคมและการติดตามการสื่อข่าวผ่านสื่อสังคมยังอยู่ในวงจำกัด จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์การชุมนุมของกลุ่มนปช.และเหตุการณ์ความรุนแรงของการชุมนุมที่เพิ่มมากขึ้นในช่วงเดือนเมษายน 2553 เป็นต้นมา มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตติดตามข่าวสารผ่านสื่อสังคมจำนวนมากขึ้น และเข้าสู่จุดสูงสุดในช่วงเดือนพฤษภาคม 2553

กระแสการเมืองที่ร้อนแรงผนวกกับการเข้ามาใช้สื่อสังคมอย่าง Social Media โดยเฉพาะทวิตเตอร์ (Twitter) อย่างเข้มข้นของสื่อมวลชนกระแสหลักทั้งนักข่าวหนังสือพิมพ์ นักข่าววิทยุ และนักข่าวโทรทัศน์ในการรายงานข่าวอย่างฉับไวจากพื้นที่ และความต้องการรับข่าวสารที่รวดเร็วและเพิ่มเติมแตกต่างจากสื่อกระแสหลักทำให้บทบาทของสื่อสังคมในการสื่อข่าวเริ่มชัดเจนมากขึ้นในสังคมไทย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการศึกษารูปแบบการใช้งานสื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวให้ทราบถึงลักษณะและบทบาทของสื่อสังคมว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวและการ

เติบโตของสื่อสารมวลชนออนไลน์ในประเทศไทยเหมือนกับในต่างประเทศหรือทฤษฎีที่นักคิด นักวิชาการต่างประเทศมองสื่อสังคมต่องานสื่อสารมวลชนไว้หรือไม่ เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องศึกษาเชิงลึก ซึ่งเราอาจสามารถสรุปโมเดลการสื่อข่าวในยุคดิจิทัลมีเดียและสังคมสารสนเทศของสื่อมวลชนไทยได้

การศึกษา “บทบาทของสื่อสังคมกับกระบวนการสื่อข่าว” จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อข่าวโดยสามารถใช้ประโยชน์สื่อสังคมให้การสื่อข่าวมีประสิทธิภาพได้มากขึ้น รวมทั้งเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการรูปแบบการสื่อข่าวโดยมีสื่อสังคมเป็นองค์ประกอบให้เหมาะสมกับสังคมไทย และเป็นกรณีศึกษาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานของผู้สื่อข่าว การพัฒนาการเรียนการสอนด้านการสื่อข่าว ตลอดจนเป็นจุดเริ่มต้นเพื่อให้นักศึกษาการกำหนดขอบเขตวิธีคิด จรรยาบรรณต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวต่อไป โดยมีคำถามการวิจัยดังนี้

1. ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการมีการนำสื่อสังคม (Social Media) มาใช้ลักษณะใดและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานในการสื่อข่าวอย่างไร
2. ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการสื่อสารสองทางเมื่อมีการใช้สื่อสังคม (Social Media) ในกระบวนการสื่อข่าวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการทำงานและวงจรของข่าวอย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 ศึกษากระบวนการใช้สื่อสังคมของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการในกระบวนการสื่อข่าว 3 ขั้นตอนคือขั้นตอนการหาข่าว ขั้นตอนการผลิตข่าวในการทำข่าวมิติเร็วและลึก และขั้นตอนการเผยแพร่ข่าว

1.2.2 ศึกษาวงจรข่าวและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ และผู้รับสารเมื่อมีการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว

1.2.3 ศึกษาบทบาทของสื่อสังคมที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานในกระบวนการสื่อข่าว และบทบาทการทำหน้าที่นายทวารข่าวสารของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการ

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาแบบมุ่งหาคำอธิบาย (explanatory) ว่า สื่อสังคมมีบทบาทในกระบวนการสื่อข่าวโดยศึกษาการนำมาใช้ใน 3 ขั้นตอนได้แก่ การหาข่าว การผลิตในมิติเร็วและลึก และการเผยแพร่ บทบาทหน้าที่การเป็นนายทวารข่าวสาร (Gatekeeper) และความสัมพันธ์ในลักษณะการสื่อสารสองทางระหว่างผู้สื่อข่าว บรรณาธิการข่าว และผู้รับสาร ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตสื่อสังคม 3 ประเภทได้แก่ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และบล็อก โดยมีระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือนตุลาคม 2553 – เมษายน 2554

1.4 นิยามศัพท์

1.4.1 สื่อสังคม (สื่อสังคม) หมายถึงสื่อที่อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีลักษณะสร้างให้ผู้ใช้เกิดการแลกเปลี่ยน พูดคุยกันระหว่างผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลด้วยตัวเอง แลกเปลี่ยนข้อมูล หรือแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่น โดยมีลักษณะเป็นการสื่อสารแบบสองทาง

1.4.2 กระบวนการสื่อข่าว หมายถึงกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อรายงานข่าวโดยใช้สื่อสังคมในการทำข่าวเพื่อนำไปออกสื่อหลัก ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ทั้งในกระบวนการตั้งแต่การค้นคว้าและแสวงข้อมูล การประเมินคุณค่าข่าว การตรวจสอบความถูกต้อง การเลือกช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสาร แนวคิดการพัฒนารูปแบบเนื้อหาในการนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ และการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลักคือขั้นตอนการหาข่าว การผลิตข่าว และการเผยแพร่ข่าว

1.4.3 ผู้สื่อข่าว หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นข่าว แล้วนำมาเผยแพร่ในรูปแบบสื่อต่างๆ ในที่นี้จะศึกษา ผู้สื่อข่าวภาคสนามคือ ผู้สื่อข่าวที่ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลและทำข่าวเพื่อรายการให้สาธารณะได้รับทราบ

1.4.4 กองบรรณาธิการ หมายถึงทีมงานของสำนักข่าว สถานีโทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ ประกอบด้วย บรรณาธิการข่าว กองบรรณาธิการ รีไลเตอร์ ซึ่งทำงานกำหนดนโยบาย การนำเสนอข่าวสาร คัดเลือกประเด็น ตรวจสอบข้อมูล มอบหมายงานแก่ผู้สื่อข่าว ตรวจสอบ แก้ไขความถูกต้องก่อนนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ

1.4.5 กระบวนการระดมข้อมูลจากผู้ใช้ (crowdsourcing) คือการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มคนทั่วไปโดยไม่จำกัดอายุ เพศ การศึกษาผ่านสื่อสังคม ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความเห็น และสื่อมวลชนสามารถนำข้อมูลนั้นไปขยายประเด็นสู่การทำรายงานข่าว

1.4.6 คอนเทนต์ที่ผู้ใช้สร้างขึ้น (User-generated content) การที่ผู้รับสาร หรือผู้ใช้สื่ออินเทอร์เน็ตที่ไม่ใช่ผู้สื่อข่าว สำนักข่าว หรือเจ้าของเว็บไซต์ เป็นผู้สร้างเนื้อหา นำเสนอเรื่องราว หรือรายงานข่าวได้เองผ่านสื่อสังคมเพื่อแบ่งปันกับผู้อื่น เช่น Blog และ Youtube

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ทราบถึงกระบวนการและรูปแบบในการสื่อข่าวรูปแบบใหม่ที่มีสื่อสังคม และการสื่อสารมวลชนออนไลน์มาเกี่ยวข้อง และสามารถกำหนดเป็นโครงสร้างรูปแบบในการสื่อข่าวรูปแบบใหม่ได้

1.5.2 ได้ทราบบทบาทและการนำสื่อสังคมมาใช้ในการสื่อข่าว และสามารถอธิบายหลักการใช้สื่อสังคมในการสื่อข่าวทั้งในฐานะผู้สื่อข่าวและในเชิงนโยบายขององค์กรข่าว

1.5.3 สามารถอธิบายรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ และผู้รับสารและผลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว

1.5.4 บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาคการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์และนักวิชาชีพด้านข่าวสามารถนำโมเดลการสื่อข่าวและการกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานของกองบรรณาธิการข่าวผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการเรียนการสอนงานข่าวและเป็นแนวทางในการปฏิบัติอาชีพผู้สื่อข่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5.5 ผลการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการวิจัยในเรื่องที่มีลักษณะเดียวกันต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “สื่อสังคม (Social Media) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว” ผู้วิจัยต้องศึกษากระบวนการข่าวทุกขั้นตอนโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสื่อข่าว โดยมีแนวคิดที่เกี่ยวข้องคือ การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร (News Gathering) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการทำสื่อข่าวในสื่อดั้งเดิมและสื่อใหม่ (Types and Method of News Reporting) แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการทำงานของกองบรรณาธิการข่าว (Editorial Role and Newsroom workflow) แนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าว (Distribution) ในกระบวนการสื่อข่าวทั้ง 3 ขั้นตอนสิ่งที่สำคัญคือเรื่องของการตัดสินใจ (Decision-making) ต่อการคัดเลือกข่าวสารตามหน้าที่นายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) และการจัดวาระข่าวสารทั้งของผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการ (Agenda Setting) เนื่องจากสื่อสังคม หรือ สื่อสังคมเป็นส่วนหนึ่งของสื่อออนไลน์ซึ่งเป็นสื่อใหม่ที่เติบโตและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดและวิธีการในการทำงานของผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการซึ่งนักวิชาการศึกษากันอย่างกว้างขวางและมีผลต่อการต้องปรับตัวเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Model) ของกระบวนการสื่อข่าวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งแตกต่างกันไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำแนวคิด วารสารศาสตร์ออนไลน์ (Online Journalism) มาประกอบการศึกษาเพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของสื่อออนไลน์ ซึ่งจะสะท้อนบทบาทอุตสาหกรรมข่าวที่กำลังเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังต้องศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับ สื่อสังคมกับงานด้านวารสารศาสตร์ (Social Media and Journalism) และเจาะรายละเอียดแนวคิดเกี่ยวกับเครื่องมือสื่อสังคม 3 แพลตฟอร์มได้แก่ ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก และบล็อกต่องานด้านวารสารศาสตร์ นอกจากนี้สิ่งที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการศึกษาคือลักษณะของการสื่อสารสองทางที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติของสื่อออนไลน์ และการเชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่มคนโดยสื่อสังคม ซึ่งทำให้เกิดรูปแบบของวารสารศาสตร์รูปแบบใหม่ๆ เกิดขึ้น รวมถึงสนับสนุนการมีส่วนร่วมระหว่างสื่อและผู้รับสารจึงนำแนวคิดเรื่องวารสารศาสตร์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Journalism) มาศึกษาเพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเชื่อมโยงความเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการทำงานในกระบวนการสื่อข่าวของผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการ

นอกจากนี้เพื่อหาคำอธิบายเกี่ยวกับสื่อสังคมและงานวารสารศาสตร์ในประเทศไทย ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ศึกษาแล้วเพื่อให้จุดเชื่อมโยงและช่องว่างของข้อมูลการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาในงานวิจัยนี้มีความครอบคลุมที่จะสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบ (Model) กระบวนการสื่อข่าวในประเทศไทยได้ ซึ่งจะเป็นการตอบคำถามนำวิจัยที่ต้องการศึกษา

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการสื่อข่าว (Model of News Reporting)

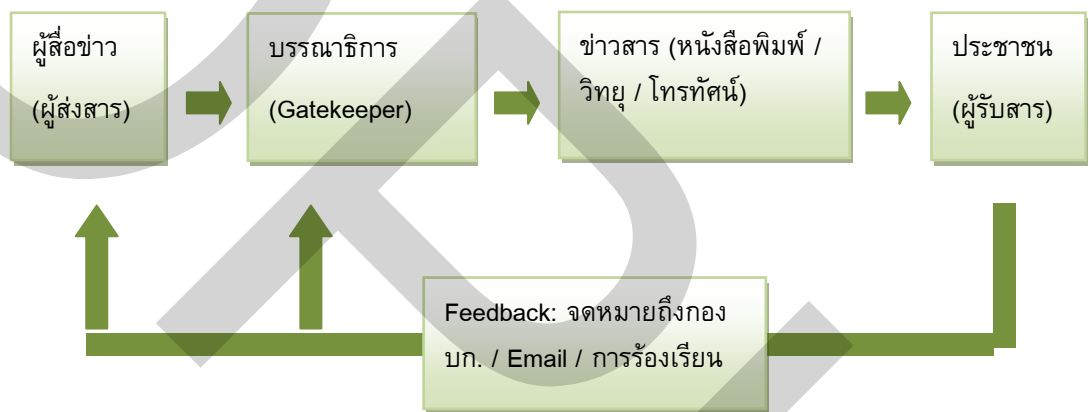
- ก. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Model) กระบวนการสื่อข่าว
- ข. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลข่าวสารและการรายงานข่าว (News Gathering & News Reporting Method)
- ค. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนไประหว่างผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ และผู้บริโภคข่าวในการสื่อสารยุคดิจิทัล
- ง. แนวคิดเกี่ยวกับวารสารศาสตร์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Journalism)
- จ. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) และการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) และการตัดสินใจต่อการรายงานข่าว (Journalists' Decision-Making)

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสังคมและงานด้านวารสารศาสตร์ (Social Media and Journalism)

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการสื่อข่าว (Model of News Reporting)

จากการเข้ามามีบทบาทของสื่ออินเทอร์เน็ตทำให้มีการวิพากษ์กันอย่างกว้างขวางภายในกลุ่มนักวิชาการและวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนต่อบทบาทอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตต่อการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการข่าวไม่ว่าจะเป็นกรองข่าวสาร การค้นคว้าและได้มาซึ่งข้อมูล ตลอดจนช่องทางเผยแพร่และเนื้อหาที่ปรับเปลี่ยนไป ซึ่งการจะเข้าใจบทบาทของสื่อสังคมซึ่งเป็น

ส่วนหนึ่งของสื่ออินเทอร์เน็ตนั้น ต้องศึกษาพื้นฐานของลักษณะการทำข่าวแบบดั้งเดิมหรือที่เรียกว่า Traditional Journalism ก่อน หากพิจารณาจากโมเดลการไหลของข่าวสารในองค์กรข่าวและกระบวนการทำข่าวตลอดจนการเผยแพร่ข่าวสารแบบเดิมของสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ โดยไม่มีสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้องจะพบว่าเป็นการสื่อสารทางเดียวจากองค์กรข่าวไปสู่ผู้รับสารเป็นหลัก โดยบทบาทหน้าที่สำคัญของผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการในองค์กรข่าวคือ การคัดเลือกข่าวสารและการนำเสนอเรื่องที่ผ่านมาการกรองโดยพิจารณาจากความจำเป็นต่อการรับรู้ของผู้รับสารและสังคมแล้วส่งตรงผ่านสื่อไปยังผู้รับสาร การมีส่วนร่วมจากผู้รับสารคือในฐานะเป็นแหล่งข่าวเมื่อผู้สื่อข่าวต้องการข้อเท็จจริงและความเห็นประกอบข่าวนั้น การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานข่าวกับผู้รับสารเป็นในลักษณะผ่านจดหมายถึงกองบรรณาธิการหลังจากที่ข่าวมีการเผยแพร่ไปแล้ว (Nip,2006)

แผนภาพที่ 1 แสดงกระบวนการสื่อข่าวแบบดั้งเดิม

จากโมเดลการสื่อข่าวแบบดั้งเดิม (Traditional Journalism) ข้างต้นจะเป็นว่า การไหลของข่าวสาร และกระบวนการทำข่าวนั้น เริ่มต้นจากผู้สื่อข่าวทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นข่าว เขียนเป็นข่าว หรือรายงานข่าวเรื่องนั้นส่งต่อเข้าสู่กองบรรณาธิการให้ทำหน้าที่เป็นผู้กรองข่าวสาร คัดเลือกข่าวที่จะส่งต่อไปยังผู้รับสาร โดยมีปัจจัยในการคัดเลือกข่าวขึ้นอยู่กับนโยบายขององค์กร การกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) ซึ่งในงานข่าวแบบดั้งเดิมนั้น บทบาทนายทวารข่าวสารหรือ Gatekeeper มีความสำคัญมากในการคัดเลือกข่าวที่คิดว่าสังคมจำเป็นต้องรู้แล้วนำเสนอโดยเป็นผู้กำหนดทั้งประเด็นที่จะนำเสนอ เวลา ความถี่ และปริมาณข่าวที่จะนำเสนอด้วย

เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดลักษณะของการทำข่าวในรูปแบบออนไลน์ซึ่งเรียกว่า Online Journalism การทำงานของผู้สื่อข่าวออนไลน์ หรือผู้สื่อข่าวที่ต้องบูรณาการเทคโนโลยีสื่อออนไลน์เข้ากับกระบวนการทำข่าว มีลักษณะการทำงานเฉพาะที่เพิ่มขึ้นจากสื่อดั้งเดิม Deuze (2003) อธิบายว่าผู้สื่อข่าวที่ใช้สื่อออนไลน์ต้องเลือกตัดสินใจการใช้สื่อที่แตกต่างให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะนำเสนอ (multimediality) ต้องคำนึงถึงช่องทางเครื่องมือที่จะทำให้มีการโต้ตอบกับผู้รับสารและมีเครื่องมือให้ผู้รับสารสามารถเลือกรับข่าวสารในรูปแบบที่ต้องการได้ (interactivity) และต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวไปสู่ประเด็นหรือฐานข้อมูลอื่นๆ ผ่าน Hyperlink (hypertextuality)

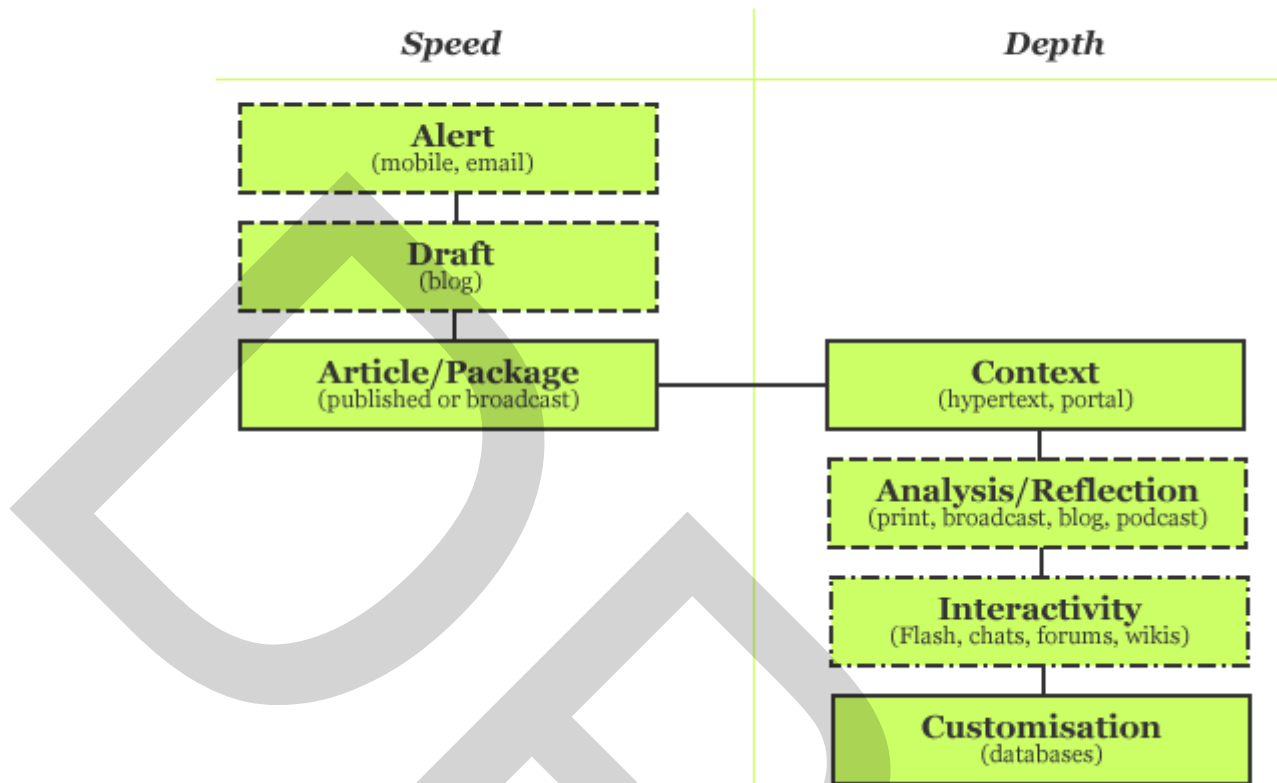
ก. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Model) กระบวนการสื่อข่าว

นักวิชาการหลายคนพยายามอธิบายและเสนอรูปแบบวิธีการของการทำข่าว การไหลของข่าว การทำข่าวของกองบรรณาธิการข่าวที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเป็นผลมาจากการนำสื่อออนไลน์เข้ามาหลอมรวม (Convergence) กับสื่อดั้งเดิม ซึ่งเป็นแนวทางหลักในการปรับตัวขององค์กรข่าวในยุคการสื่อสารดิจิทัล หลักที่นักวิชาการ (Deuze 2001; Harper 1998; Pavlik 1999) เสนอแนวคิดที่ตรงกันคือการปฏิวัติของงานด้านวารสารศาสตร์ (revolution in journalism) เป็นผลมาจากเทคโนโลยีสื่อออนไลน์ที่มีลักษณะเฉพาะของการเชื่อมต่อข้อมูล (hypertext) การมีปฏิสัมพันธ์ (interactivity) การผลิตสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) การสื่อสารสองทาง (Two-way communication) การมีส่วนร่วมและทำงานร่วมกันระหว่างผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ และผู้รับสาร (Participation and Collaboration) โดยประเด็นสำคัญคือในกระบวนการสื่อข่าวตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการจะเป็นรูปแบบการทำข่าวแบบการร่วมมือกันแบบหุ้นส่วน (Partnership) ในการทำข่าว และการสร้างความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของสังคมให้ทำงานร่วมกันกับองค์กรสื่อ (Skoler, 2009)

Paul Bradshaw (2007) บอกว่า กระบวนการทำข่าวแบบใหม่นี้ต้องให้ความสำคัญใน 2 มิติคือ มิติเร็ว และ มิติความลึก ซึ่งเป็นศักยภาพ 2 ส่วนของสื่อออนไลน์ที่ควรถูกนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยเสนอการทำงานของกองบรรณาธิการให้มีการใช้สื่อดั้งเดิมร่วมกับสื่อออนไลน์เพื่อทำให้สามารถรายงานข่าวได้ทั้งในมิติลึก (Depth) และ มิติของความเร็ว (Speed) โดยแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

A model for the 21st century newsroom

onlinejournalismblog.wordpress.com

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการทำงานของกองบรรณาธิการข่าวศตวรรษที่ 21¹

1. Alert (การเตือนให้ทราบ) เป็นการรายงานเหตุการณ์ว่าเกิดอะไรขึ้นทันทีที่มีข้อมูลข่าวเข้ามา โดยรายงานผ่านเทคโนโลยีมือถือและอินเทอร์เน็ต เช่น SMS ข้อความข่าวสั้นผ่าน Twitter และ Facebook เพื่อเตือนให้ผู้รับสารรู้ว่าเกิดเหตุการณ์ใดขึ้นและดึงความสนใจให้ติดตามข่าวสารนั้นต่อ ขั้นตอนนี้ช่วงชิงกันเรื่องความเร็วเพื่อประกาศว่าใครเป็นเจ้าของข่าวนั้นก่อนกันด้วยระหว่างองค์กรข่าวต่างๆ
2. Draft (ข่าวร่าง) คือการรายงานข่าวแบบคร่าวๆ โดยให้รายละเอียดเท่าที่รวบรวมได้ อัปเดตเพิ่มเติมเป็นระยะ ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้จะยังไม่ละเอียดพอที่จะนำเสนอออกสื่อหลัก ซึ่งการทำงานในขั้นตอนนี้จะทำแบบ Real-time หรือ ณ เวลาที่มีข้อมูลใหม่

¹ Paul Bradshaw. "A model for the 21st century newsroom: pt1 – the news diamond" Source: <http://onlinejournalismblog.com/2007/09/17/a-model-for-the-21st-century-newsroom-pt1-the-news-diamond/>

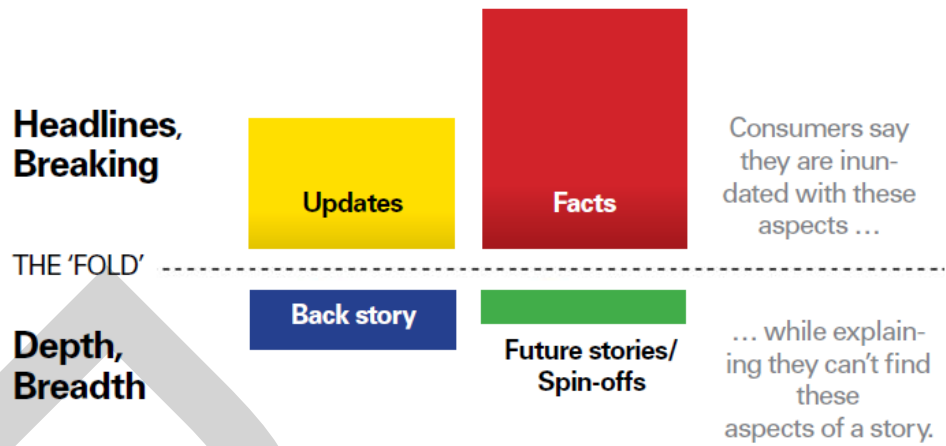
เข้ามา เพื่อให้ผู้รับสารติดตามได้ต่อเนื่อง และเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มจากการตอบโต้ของผู้รับสาร สามารถใช้เครื่องมือ Blog ทำงานในขั้นตอนนี้ได้

3. Article / Package (รายงานข่าว) ระหว่างการทำหน้าที่ในมิติเร็ว และ ลึกของสื่อออนไลน์ต่อการรายงานข่าว การเผยแพร่ข่าวผ่านสื่อดั้งเดิมอย่างหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ในกระบวนการนี้ การบรรณาธิการข่าว หรือการตัดสินใจของกองบรรณาธิการในการคัดเลือกข่าวและข้อมูลที่จะนำเสนอ ผลิตเป็น“รายงานข่าว หรือสื่อบูปข่าว” (Package) โดยมีคุณค่าของการผลิตที่มากขึ้นและมีความสมบูรณ์ของเนื้อหาตามประเด็นที่ต้องการนำเสนอ
4. Context (เพิ่มเติมข้อมูล) เป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติม ข้อมูลสนับสนุน ข้อมูลต่อยอดที่เกี่ยวข้องกับข่าวนั้น โดยอาศัยธรรมชาติของสื่อออนไลน์ในการเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เข้ามาด้วยกันด้วย Hyperlink ซึ่งทำให้การค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับข่าวหนึ่งกว้างและครอบคลุมหลายประเด็นมากขึ้น
5. Analysis / Reflection ขั้นตอนการวิเคราะห์และสะท้อนมุมมองเกี่ยวกับข่าว เป็นการรวบรวมปฏิกิริยาตอบรับ ความเห็นแบบทันทีทันใดจากแหล่งต่างๆ ในชุมชน บล็อกโดยทั่วไป หรือจาก Blog หรือ forum ของนักข่าว / สำนักข่าวเอง โดยรวบรวมจากทั้งผู้ที่ได้รับข้อมูลและผู้ที่ได้รับผลกระทบ นำไปสู่การอภิปรายมุมมองที่แตกต่าง
6. Interactivity การมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบสองทาง ครอบคลุมเรื่องการแลกเปลี่ยนความเห็น การแบ่งปันข้อมูล การสร้างช่องทางความร่วมมือในการร่วมกันรายงานข่าวหรือหาข้อมูลข่าวระหว่างผู้สื่อข่าวและผู้รับสาร
7. Customisation การสร้างเครื่องมือให้ผู้รับสารเลือกรับข้อมูลได้ตามต้องการ ทั้งรูปแบบของเนื้อหา วิธีการรับสาร และเวลาในการรับสาร การเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง แนะนำเนื้อหาเพื่อให้ค้นคว้าต่อ เป็นต้น

Pavlik (1999) บอกว่า เครื่องมือของ new media และสื่ออินเทอร์เน็ตสร้างความเปลี่ยนแปลงในวงการสื่อสารมวลชนดังนี้

1. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารจะทำให้หลากหลายวิธีมากขึ้น ทำให้การรายงานข่าวที่สำคัญมีเนื้อหาที่ดีขึ้น ถูกต้องมากขึ้น รอบด้านและมาจากหลายมุมมองมากขึ้น รวมถึงสามารถตรวจสอบเหตุการณ์นั้น หรือระบุสิ่งที่เกิดขึ้นได้เร็ว
2. ในแง่ของเนื้อหาข่าว (content) สื่อใหม่ทำให้เนื้อหาข่าวมีอยู่ทั่วไป การเลือกรับสารการมีปฏิสัมพันธ์ และมัลติมีเดียเป็นเรื่องสำคัญในการผลิตเนื้อหาข่าว ส่งผลให้ข่าวที่นำเสนอมีความหลากหลาย มีมุมมอง ความลึก และเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น แต่สิ่งที่ต้องระวังในการใช้สื่อออนไลน์คือ การตรวจสอบข้อเท็จจริงและปัญหาในเรื่องความเร็วที่อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการรายงานข่าว
3. การเปลี่ยนแปลงการทำงานของห้องข่าวหรือกองบรรณาธิการ online news ที่มาจากองค์กรข่าวที่เริ่มต้นจากการทำข่าวออนไลน์เลยจะมีความยืดหยุ่นในการปรับองค์กรมากกว่าการที่สื่อดั้งเดิมปรับองค์กรรับสื่อใหม่ ยกตัวอย่าง TheStreet.com ซึ่งเป็นเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ที่รายงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจ การเงิน การลงทุน และหุ้นจาก Wall Street มีรูปแบบของกองบรรณาธิการข่าวที่ทำงานคล่องตัว มีระดับขั้นตอนของการทำงานน้อยกว่าสื่อดั้งเดิม มีการรวมข้อมูลการทำงานไว้ที่ศูนย์กลาง แต่ก็มีบูรณาการ (integrated) การทำงานมากกว่า มีการสื่อสารที่ระหว่างหน่วยงานภายในองค์กรและระหว่างผู้สื่อข่าว ส่งผลให้เว็บไซต์ TheStreet.com สามารถผลิตข่าวที่มีความสร้างสรรค์ มีประเด็นมุมมองใหม่ๆ ที่น่าสนใจ และมีการรายงานอย่างต่อเนื่อง และสามารถรายงานการเปลี่ยนแปลงของหุ้นนาที่ต่อนาที่ได้ อย่างแม่นยำหนักแน่น นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงลักษณะการทำงานของห้องข่าวหรือกองบรรณาธิการอีกประการคือ จะมีนักข่าวที่เป็น freelance หรือ stringers มากขึ้น เพื่อทำงานในพื้นที่ที่ห่างไกลออกไป แล้วส่งข่าวเข้ามาให้โต๊ะข่าว การสามารถรายงานข่าวได้จากทุกที่ ทำให้ค่าใช้จ่ายของกองบรรณาธิการลดลง แต่นักข่าวมีความคล่องตัวในการทำงานมากขึ้น

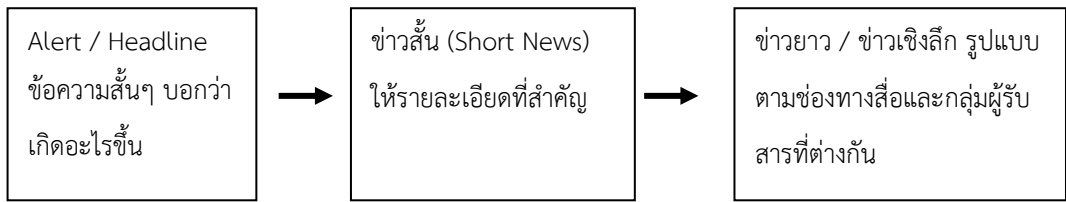
จากการศึกษา A New Model for News (2008) โดยสำนักข่าว AP (Associated Press) เกี่ยวกับโครงสร้างการบริโภคข่าวของกลุ่มวัยรุ่นถึงวัยผู้ใหญ่ต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของข่าวการบริโภคข่าวในยุคสื่อดิจิทัลได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบ (Model) กระบวนการข่าวและบริโภคข่าว ดังนี้

แผนภาพที่ 3 รูปแบบ (Model) ของการทำข่าวศึกษาโดย The Associated Press & Context-Based Research Group.²

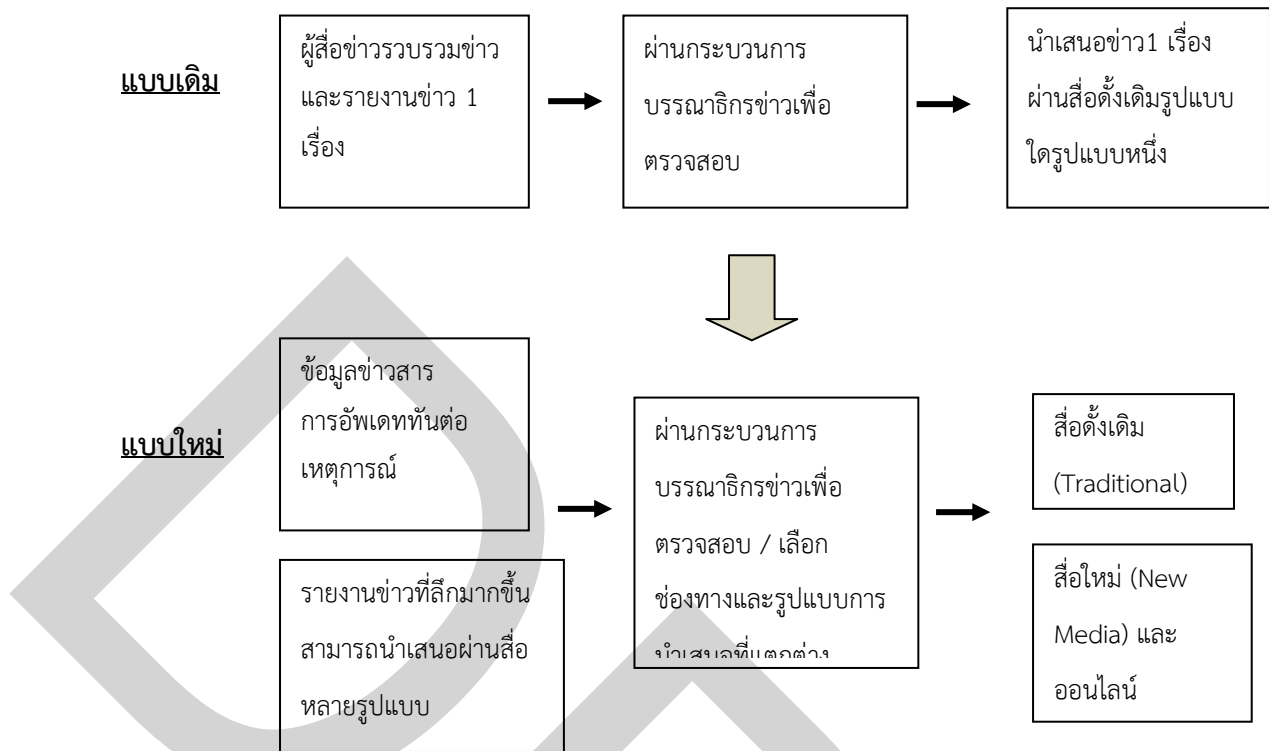
ช่องทางและแพลตฟอร์มที่ทำให้การสื่อสาร ส่งต่อข้อมูลทำได้อย่างรวดเร็วส่งผลต่อการสร้างรูปแบบ (Model) ของข่าวที่อยู่บนพื้นฐานของความเร็วในการเผยแพร่เพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคข่าวอย่าง ส่งผลให้เนื้อหาข่าวส่วนใหญ่ที่ส่งออกมาเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงและการอัปเดตข่าวสาร (Headlines, Breaking) เป็นสิ่งที่ผู้บริโภคข่าวได้รับจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงส่วนของคุณค่าของเนื้อหา เช่น ข้อมูลเบื้องหลังข่าว หรือการต่อยอดประเด็น พัฒนาเรื่องของข่าวที่ผู้ชมมองอื่นๆ ผู้บริโภคข่าวสารบอกว่าได้รับเนื้อหาลักษณะนี้น้อยกว่า สะท้อนให้เห็นว่าความเร็วของเทคโนโลยีทำให้การทำข่าวยิ่งต้องแข่งกันในเรื่องข่าวเร็ว แต่ผู้สื่อข่าวและองค์กรข่าวยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการเรื่องของคุณค่าของเนื้อหาข่าวได้ ซึ่ง AP เสนอว่า การพัฒนากระบวนการทำข่าวในยุคดิจิทัลต้องให้ความสำคัญกับ 4 เรื่องคือ การให้ข้อเท็จจริง (Fact) การอัปเดตข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ทันสมัย (Update) เบื้องลึกเบื้องหลังข่าว และการต่อยอดประเด็นข่าว โดยส่งข้อมูลทั้ง 4 มิติผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย (multi-channels) ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าว สำนักข่าว AP มีการปรับตัวขององค์กรในการเปลี่ยนแปลงการไหลของข่าวในกระบวนการสื่อข่าว ดังนี้

² The Associated Press & Context-Based Research Group (2009). A New Model for News: Studying the Deep Structure of Young-Adult News Consumption. Source: <http://www.ap.org/newmodel.pdf>

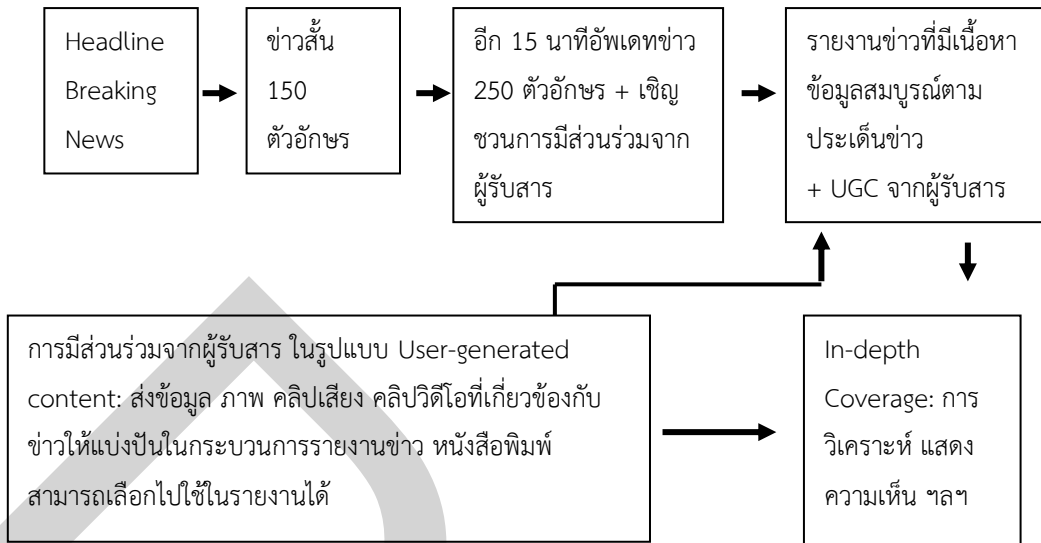
แผนภาพที่ 4 แสดงการไหลของข่าวตามขั้นตอนกระบวนการข่าวรูปแบบใหม่ของ AP

จากแผนภูมิข้างต้นคือสรุปกระบวนการทำข่าวรูปแบบใหม่ของสำนักข่าว AP คือเริ่มจากการบอกว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น ในรูปของข้อความสั้นๆ หัวข้อข่าว จากนั้นตามมาด้วย ข่าวสั้นที่ให้ข้อมูล 5W1H ในส่วนที่สำคัญ และสุดท้ายคือการพัฒนาสู่รายงานแบบยาว ที่จะมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามช่องทางของสื่อที่จะเผยแพร่ และให้ตรงกับกลุ่มผู้รับสาร ซึ่ง AP อธิบายว่า การรายงานข่าวในปัจจุบันเป็นเรื่องของการ “รายงานสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น” ไม่ใช่รายงานว่าอะไรเกิดขึ้นไปแล้ว จากแผนภูมินี้เองสรุปให้เห็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวของสำนักข่าว AP จากเดิมการรายงานข่าวโดยผู้สื่อข่าวเพียง 1 ข่าวผ่านกระบวนการบรรณาธิการข่าวและเผยแพร่สู่ผู้รับสาร 1 รายงาน เปลี่ยนเป็นผู้รับสารได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง มีข่าวที่หลากหลายมากกว่าเพียง 1 เรื่อง 1 มุมมอง โดยเกิดจากการพัฒนาประเด็นและข้อมูลในระหว่างกระบวนการรายงานข่าวตามโมเดลข้างต้น

แผนภาพที่ 5: แสดงการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวของสำนักข่าว AP

อีกแนวคิดของการปรับตัวในกระบวนการสื่อข่าวเป็นของหนังสือพิมพ์ Telegraph ของประเทศอังกฤษ โดยมีการพิจารณาถึงการสร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้บริโภคข่าวมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อข่าวโดยมีการใช้ User-Generated Content (UGC) หรือเนื้อหาที่มาจากผู้รับสารให้ส่งเข้ามาประกอบการรายงานข่าว และสร้างความสัมพันธ์กับผู้อ่าน (Audience Engagement) ในกระบวนการสื่อข่าวด้วย โดยหนังสือพิมพ์ Telegraph ใช้วิธีการปรับตัวจากการเป็นเพียงสื่อสิ่งพิมพ์เข้าสู่การทำเว็บไซต์ข่าวควบคู่ จากการปรับตัวดังกล่าวทำให้กระบวนการสื่อข่าวเป็นวงจรข่าวที่ผลิตและเผยแพร่ ดังนี้

แผนภาพที่ 6 แสดงวงจรในกระบวนการสื่อข่าวของ Telegraph

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นตัวอย่างบางส่วนของ การปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการสื่อข่าว และวงจรข่าว (News Cycle) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว การปรับตัวจะเกิดขึ้นในส่วนของการรวบรวมข่าว การรายงานข่าว ช่องทางและรูปแบบในการเผยแพร่ข่าว ตลอดจนการคำนึงถึงการสื่อสารสองทาง การดึงการมีส่วนร่วมและสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับสาร โดยข่าวจะถูกนำเสนอใน 2 มิติคือ ความเร็วทันต่อเหตุการณ์ ณ เวลาที่สถานการณ์เกิดขึ้น หรือมีข้อมูลพัฒนาการอัปเดตใหม่ๆ และ มิติความลึก การให้ข้อมูลที่มากกว่าการรายงานสิ่งที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย เบื้องหลังข่าว วิเคราะห์ข่าว และการต่อยอดประเด็นข่าว ดังนั้นผู้วิจัยทำการทบทวนแนวคิดที่เกี่ยวข้องในแต่ละกระบวนการของการสื่อข่าวเพิ่มเติม ดังนี้

ข. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลข่าวสารและการรายงานข่าว (News Gathering & News Reporting Method)

จากลักษณะของสื่อออนไลน์และกระบวนการสื่อข่าวที่มีการสื่อสารแบบสองทางระหว่างสำนักข่าวกับผู้อ่านมากขึ้น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล การมีส่วนร่วมจากประชาชนทั่วไป เป็นผลทำให้เกิดรูปแบบของกระบวนการหาข่าวหรือรวบรวมข้อมูลข่าวสารแบบใหม่ๆ รวมถึงวิธีการรายงาน

ข่าวที่มีรูปแบบของการมีส่วนร่วมแตกต่างจากกระบวนการสื่อข่าวแบบเดิมที่ผู้สื่อข่าวหรือสำนักข่าว เป็นเพียงผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารและผู้รับสารก็รอรับและอ่านข้อมูลนั้นเพียงอย่างเดียว

Briggs (2007) อธิบายการรายงานข่าวยุค 2.0 ว่าเป็นการรายงานข่าวที่ทำอย่างต่อเนื่อง ตลอดกระบวนการทำข่าว ไม่ใช่รอให้ทำรายงานเสร็จแล้วค่อยเผยแพร่ การรายงานข่าวระหว่าง ขั้นตอนกระบวนการทำข่าวทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้สื่อข่าวและคนอ่านและเปิด โอกาสให้ผู้อ่านสามารถมีส่วนร่วมช่วยเหลือในกระบวนการสื่อข่าวได้ เรียกโมเดลการรายงานข่าวนี้อันว่า Distributed, collaborative or open-source reporting โดยเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ผู้สื่อข่าวจะ รายงานและเปิดโอกาสให้ผู้อ่านส่งข้อมูลต่างๆ เข้ามาเพื่อประมวล ต่อยอดประเด็น และใช้เป็นข้อมูล ส่วนหนึ่งของการเจาะข่าวและนำมารายงาน สามารถใช้ได้ทั้งการหาข้อมูล การหาแหล่งข่าว และการ ตรวจสอบข้อเท็จจริง

Paul Bradshaw (2007) อธิบาย Distributed Journalism ว่าเป็นการทำงานร่วมกับ ชุมชน (Community) ด้วยการใช้เครื่องมือของสื่อออนไลน์ที่เปิดช่องให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ มี ปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนข้อมูล ดังนั้นนักข่าวจึงจำเป็นต้องเข้าใจ “ชุมชน” ที่สร้างขึ้นมา ที่ติดตาม ผู้สื่อข่าวอยู่ และชุมชนออนไลน์อื่นๆ บนโลกอินเทอร์เน็ตรวมถึงชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ซึ่ง บางครั้งผู้สื่อข่าวอาจได้ประเด็นข่าวจากข้อมูลที่ชุมชนให้มาก็เป็นได้ ผู้รับสารอาจกลายเป็นแหล่งข่าว หรือ ผู้ให้ข้อมูลข่าวได้ (Contributor) ซึ่งช่วยให้กระบวนการสื่อข่าวสามารถมีความซับซ้อนของมิติ ความคิดและมุมมองต่อประเด็นข่าวที่หลากหลายแตกต่างมากขึ้น

Miel & Faris (2008) บอกว่าสื่อดิจิทัลที่เชื่อมโยงต่อกันเป็นระบบเครือข่ายของสื่อใหม่ ทำให้สามารถเผยแพร่เนื้อหาได้ในวงกว้างทั่วโลกโดยใช้ต้นทุนที่น้อยกว่าสิ่งพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ เช่นเดียวกับ Pavlik (1999) บอกว่าเครื่องมือของสื่อใหม่ทำให้สามารถเลือกรับสารได้ มีปฏิสัมพันธ์ สร้างมัลติมีเดียได้ ช่วยให้กระบวนการสื่อข่าวสามารถทำได้ในมิติลึกมากขึ้น แต่ต้องระวังเรื่องการ ตัดสินใจบนพื้นฐานของจริยธรรมสื่อที่อาจถูกบิดเบือนได้ในบางเรื่อง อย่างไรก็ตาม Pavlik (1999) ยัง สรุปประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว TheStreet.com ไว้ด้วยว่า ผู้สื่อข่าวต่างมองว่า มีเครื่อง สื่อใหม่ที่ทำให้เกิดการสื่อสารโต้ตอบระหว่างผู้รับสารและผู้สื่อข่าวระหว่างกระบวนการสื่อข่าวทำให้ ผู้สื่อข่าวถูกต่อยอดจุดยืนและจริยธรรมในการทำข่าวด้วย เพราะหากมีความผิดพลาดในข้อเท็จจริงแม้ เพียงนิดเดียวจะถูกผู้อ่านหรือผู้ชมตรวจสอบทันที ในขณะที่เดียวกัน Mitchelstein & Boczkowski (2009) บอกว่า เครื่องมือบนโลกออนไลน์ทำให้นักข่าวต้องทำงานหลายๆ อย่าง (multiple tasks)

มากขึ้น และต้องผสมผสานเครื่องมือในการรวบรวมข่าว (Newsgathering) และเทคนิคในการเล่าเรื่อง (story-telling technique) ผ่านสื่อและช่องทางต่างๆให้ได้อย่างเหมาะสม

ธรรมชาติของตำแหน่งหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานข่าวเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่แต่ละคนไม่ว่าจะเป็นผู้สื่อข่าว ช่างภาพ บรรณาธิการ ฯลฯ จะมีหน้าที่เฉพาะของตนเอง กลายเป็นทุกคนต้องสามารถทำทุกอย่างได้ด้วยตัวเอง หรือที่เรียกว่า Multi-skill journalist (Alejando, 2010) ในขณะเดียวกันกระบวนการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำข่าวก็มีวิธีการ รูปแบบ และมีธรรมชาติที่เปลี่ยนไป หรือเพิ่มเติมศักยภาพจากการใช้สื่อสังคมในหลายประเด็น ดังนี้

- สื่อสังคมเป็นเครื่องมือหรือช่องทางในการได้มาซึ่งเทคนิคหรือประเด็นนำไปสู่ข่าวของผู้สื่อข่าว
- สามารถช่วยเรื่องการเข้าถึงแหล่งข่าว
- ผู้สื่อข่าวต้องมีบทบาทในการคัดกรองข่าวสารข้อมูลด้วยตัวเองมากขึ้น จากเดิมที่สามารถให้กองบรรณาธิการเป็นคนตรวจสอบได้ แต่ในเมื่อผู้สื่อข่าวสามารถรายงานข่าวได้ทันทีผ่านสื่อสังคมโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการบรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าวต้องทำหน้าที่ “คัดกรอง” (Filter) ด้วยตัวเองเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง

นอกจากนี้ ด้วยธรรมชาติของสื่อออนไลน์ที่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) ทำให้มีรูปแบบในการรายงานข่าวที่เปิดให้มีส่วนร่วมจากผู้อ่านได้มากขึ้น มีการสรุบบนรูปแบบของการรายงานข่าวในโลกออนไลน์ไว้ดังนี้³

- **Open Source Reporting** เปลี่ยนจากการทำข่าวแบบเดิมที่ต้องเก็บข้อมูลที่ทำได้ จนกว่าจะทำรายงานข่าวเสร็จเผยแพร่ออกสื่อเพื่อให้ได้ “สื่อบัญชี” ที่พิเศษและแตกต่างจากผู้สื่อข่าวคนอื่น เป็นการเปิดกว้างให้ผู้อ่านได้รู้ว่าผู้สื่อข่าวกำลังรวบรวมข้อมูล สืบสวนประเด็นหรือทำรายงานเรื่องใดอยู่ ในขณะเดียวกันก็เปิดพื้นที่ให้ผู้อ่านส่งข้อมูล ส่งประเด็น พุดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนั้น ลักษณะการทำข่าวแบบนี้อยู่บนพื้นฐานความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้อ่านและผู้สื่อข่าว ความสำเร็จของการใช้โมเดลนี้คือการกระตุ้นให้มีคนมาร่วมแบ่งปันข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้ผู้สื่อข่าวเข้าถึงแหล่งข่าวและมองประเด็นข่าวได้มากกว่าการทำงานเพียงตัวคนเดียว ดังนั้น

³ From Online Journalism review, <http://www.ojr.org/ojr/wiki/Reporting>. Annenberg School of Journalism, University of Southern California.

แม้ว่า ความพิเศษของสื่อบางอย่างหายไป แต่สิ่งที่ได้คือการรายงานข่าวที่เข้าใจชุมชน (community) มากขึ้น ตรงกับสิ่งที่ประเด็นในสังคม ไม่ใช่เป็นเพียงประเด็นที่ผู้สื่อข่าวคิดว่าสำคัญ การรายงานข่าวสามารถทำได้เร็วและลึกมากกว่าที่ทำงานเพียงคนเดียว

- **Distributed Reporting** เป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมจากผู้รับสารไปอีกระดับหนึ่ง ที่มากกว่า Open Source Reporting โดยในโมเดลนี้ผู้อ่านกลายเป็นนักข่าว เป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลด้วยตัวเองเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ โดยมาก โมเดลการรายงานข่าวนี้อาจใช้ได้กับเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นและมีกลุ่มผู้อ่านจำนวนมากเป็นผู้ร่วมเหตุการณ์ หรือมีประสบการณ์ตรงกับเรื่องดังกล่าว ซึ่งถ้าผู้สื่อข่าว หรือ สำนักข่าวมีระบบของการทำ Distributed Reporting ที่ดีในการรวบรวมข้อมูล จากที่ผู้อ่านแชร์เข้ามาในระบบ มีการตรวจสอบข้อมูลที่ดี จะได้ข้อมูลจำนวนมากที่ ให้มุมมองต่อเรื่องราวได้มากกว่าที่กองบรรณาธิการทำด้วยตัวเองแบบโมเดลดั้งเดิม

ลักษณะการทำข่าวทั้งสองเป็นตัวอย่างของการปรับเปลี่ยนแนวคิดการทำงานขององค์กร ข่าวที่เปิดกว้างและเชิญชวนให้พลเมือง (citizen) เข้ามามีส่วนในกระบวนการทำข่าวมากขึ้น นั้นเป็น ผลมาจากลักษณะของสื่อออนไลน์ที่มีธรรมชาติของการโต้ตอบที่ทำได้ทันที จึงเกิดการสื่อสารสองทาง ระหว่างผู้สื่อข่าว / บรรณาธิการ / องค์กรข่าว กับผู้รับสารได้ตลอดทั้งกระบวนการทำข่าว หรือที่ เรียกว่า Participatory News หรือ การทำข่าวแบบมีส่วนร่วม (Singer, 2006; Deuze, Bruns & Neuberger, 2007; Gordon, 2007) โดย Nip (2006) ให้แนวคิดเกี่ยวกับ Public Journalism ว่า เป็นวิธีการที่องค์กรข่าวนำแนวคิดของการมีส่วนร่วม (Participatory) ไปปรับใช้ โดยรายงานข่าวจาก คอนเทนต์ที่ได้มาจากสาธารณชน ซึ่งเป็นการให้โอกาสชุมชน (community) ได้มีส่วนในการให้ข้อมูล กระบวนการรวบรวมและการทำข่าว (Newsgathering) Nip (2006) ยังเสนอแนวคิดในการแบ่ง โมเดลของการทำข่าวที่มีอยู่ดังนี้

โมเดลการทำข่าว	ลักษณะ	รูปแบบที่ผู้รับสารมีส่วนร่วม
Traditional Journalism	นักข่าวอาชีพมีบทบาทเป็นนายทวารข่าวสาร (Gatekeeper) คัดกรองข่าว และเป็นผู้รายงานข่าวและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	เป็นแหล่งข่าว (News Source) ที่ให้ข้อมูลและความเห็นต่อเรื่องนั้นแก่นักข่าว วิธีการปฏิสัมพันธ์: จดหมายถึงบรรณาธิการ, การร้องเรียนหลังจากข่าวเผยแพร่แล้ว
Public Journalism	พยายามที่จะทำให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการทำข่าวและกระบวนการบริโภคข่าวสาร นักข่าวยังคงบทบาทการเป็นนายทวารข่าวสารและเป็นผู้นำเสนอเรื่องราว	ใช้เครื่องมือ: โพล การประชุมร่วมกับพลเมืองเพื่อเข้าใจความกังวลของชุมชน และเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายต่อประเด็นนั้นเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา
Interactive Journalism	การสื่อสารและการบริโภคข่าวผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต Content ในลักษณะ Interactivity ผู้รับสารเลือกรื่องที่ต้องการอ่านได้	ช่องทางสื่ออินเทอร์เน็ตทำให้ผู้รับสารสามารถมีปฏิสัมพันธ์ตัวต่อตัวกับนักข่าวได้ ซึ่งทำให้ผู้รับสารมีส่วนร่วมกับนักข่าว จะเกิดขึ้นเมื่อผู้สื่อข่าวตอบกลับอีเมล chat หรือกระดานข่าว (forum)
Participatory Journalism หรือ Networked Journalism (Jarive, 2006)	ให้โอกาสผู้รับสารมีส่วนร่วมแบบ Active ในกระบวนการรวบรวมหาข่าว และช่วยเหลือนักข่าวในการเผยแพร่ข้อมูล	ผู้รับสารสร้างเนื้อหาเกี่ยวกับข่าวด้วยตัวเอง อิสระ สื่อเป็นผู้ให้พื้นที่ในการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล เนื้อหานั้น
Citizen Journalism	ข่าวที่เป็นอิสระจากองค์กรข่าว โดยผู้ที่ไม่ใช่นักข่าวมืออาชีพ แต่เป็นบุคคลทั่วไป	รูปแบบ: Blog, Website อิสระ วิทยูชุมชน หรือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ตารางที่ 1 แสดงประเภทและรูปแบบการสื่อข่าว

อย่างไรก็ตามจากเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีการหลอมรวม (Convergence) การข้ามสื่อผ่านสื่อออนไลน์และสื่อสังคม ทำให้การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าวและผู้รับสารที่ชัดเจนมากขึ้นด้วย

รูปแบบการทำข่าวอีกอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นจากระบบการมีเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันด้วยสื่อออนไลน์และสื่อสังคมคือ Crowdsourcing หมายถึงกระบวนการรวบรวมข้อมูล ความรู้จากมือสมัครเล่นทั่วโลกเพื่อหาทางออกเกี่ยวกับปัญหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ในแง่ของงานวารสารศาสตร์ การทำ crowdsourcing (Rubel,2006; Miel & Faris, 2008) คือการใช้เทคนิคหลายๆแบบในการดึงผู้ที่มีข้อมูลจำนวนมากจากทุกระดับ ทุกกลุ่ม ทุกที่มาอาสาช่วยกันให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เพื่อช่วยในกระบวนการข่าวที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยการใช้พลังจากเครือข่ายทำให้การทำข่าวมีคุณภาพ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิวัติการทำข่าวรูปแบบหนึ่งก็เป็นได้ โดย Miel & Faris (2008) สรุปข้อดีของการใช้ crowdsourcing การกระบวนการสื่อข่าวไว้ดังนี้

- มีความยืดหยุ่น สามารถทำได้โดยผู้ที่มีชำนาญและมือสมัครเล่น ทำกับกลุ่มเครือข่ายใหญ่หรือเล็กก็ได้ โดยใช้วิธีการดึงความร่วมมือหรือ crowdsource แบบง่ายหรือซับซ้อนก็ได้เช่นกัน
- สามารถใช้กับการหาข่าวในเรื่องที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นประเด็นท้องถิ่น จนถึงระดับชาติ หรือข่าวเบา (Soft News) จนถึงการทำข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนในวงกว้างได้
- สามารถทำได้ลึก กว้าง และมีคุณภาพพอๆ กับการทำงานในกระบวนการทำข่าวเชิงสืบสวนสอบสวนแบบเดิมแต่ใช้เวลาที่น้อยกว่า ประหยัดค่าใช้จ่ายกว่า

ค. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและความสัมพันธ์ที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างผู้สื่อข่าว/กองบรรณาธิการกับผู้บริโภคข่าวในการสื่อสารยุคดิจิทัล

Pavlik (1999) บอกว่า สื่อใหม่ (New Media) ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรข่าวและสาธารณชนเปลี่ยนไป ผู้อ่านและผู้ชมเปลี่ยนเป็นชุมชนของผู้ที่มีความสนใจร่วมกันมากกว่าการแบ่งตามลักษณะพื้นที่ ก้าวข้ามข้อจำกัดเรื่องของภูมิศาสตร์และการเมือง แหล่งข่าวมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้สื่อข่าวและองค์กรข่าวในแบบที่แตกต่างไป หนึ่งในสิ่งที่ชัดเจนคือผู้สื่อข่าวสามารถเข้าถึงแหล่งข่าวได้ง่ายขึ้นผ่านเครื่องมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในขณะที่แหล่งข่าวก็ทำตัวเป็นผู้สร้าง

เนื้อหาได้เองและเผยแพร่ผ่านช่องทางบนสื่อออนไลน์ได้โดยไม่ต้องอาศัยสื่อดั้งเดิมให้เป็นผู้นำเสนอให้เท่านั้น

การสื่อสารระหว่างผู้สื่อข่าวและผู้บริโภคข่าวเปลี่ยนจากการสื่อสารทางเดียว และการสื่อสารแบบ one-to-many เป็นการสื่อสารแบบสองทาง ประกอบด้วย many-to-many และ one-to-one (Boczkowski อ้างใน Channel, 2010) เช่นเดียวกับ Hujanen & Pietikainen (อ้างใน Channel, 2010) ที่บอกว่าลักษณะของ Interactivity ของสื่อออนไลน์นี้ทำให้เปิดโอกาสของการสื่อสารข้ามเขตจำกัดของเวลาและข้อจำกัดทางพื้นที่ และข้อจำกัดในการสื่อสารระหว่างนักข่าวและผู้รับสาร

Burns (2008b) เสนอว่าการร่วมมือ (Collaboration) ความคิดสร้างสรรค์และกระบวนการผลิตสื่อที่มีการรวมชุมชนเป็นส่วนหนึ่งด้วยนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ทั้งความคิดและการปฏิบัติงานด้านข่าวที่เขาเรียกว่า “produsage” ซึ่งประกอบด้วย blogs, wikis และ citizen journalism ซึ่งเน้นในเรื่องการร่วมมือในกระบวนการทำข่าวระหว่างผู้สื่อข่าวและผู้บริโภคข่าวสาร ลักษณะสำคัญที่เกิดขึ้นจากแนวคิดนี้ในทางปฏิบัติคือแนวคิดเกี่ยวกับ Crowdsourcing (Mitchelstein and Boczkowski, 2009; Shirkey, 2007)

นอกจากนั้นอีกแนวคิดหนึ่งที่เกิดขึ้นจากลักษณะของการมีปฏิสัมพันธ์ และการปรับเปลี่ยนกระบวนการทำข่าวจากการที่สามารถสื่อสารได้สองทางคือเรื่องของการมีส่วนร่วมหรือ Participatory Journalism

ง. แนวคิดเกี่ยวกับวารสารศาสตร์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Journalism)

การสื่อข่าวผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตโดยเฉพาะสื่อสังคม (Social Media) ซึ่งมีลักษณะของการสร้างเครือข่าย แบ่งปันข้อมูล และทุกคนสามารถสร้างข้อมูลข่าวสาร แบ่งปันกับผู้อื่นผ่านเครือข่ายดังกล่าวได้ ทำให้ลักษณะของงานด้านข่าวเปลี่ยนจากการเป็นผู้ส่งสารเพียงอย่างเดียว กลายเป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมหรือเรียกว่า Participatory Journalism โดย Nip (2006) อธิบายลักษณะของการสื่อสารมวลชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Journalism) ไว้ว่า เป็นกระบวนการทำข่าวที่ให้ผู้รับสารมีบทบาทในกระบวนการรวบรวมข้อมูล (news gathering) และมีส่วนร่วมมีกับนักข่าวอาชีพในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลนั้น โดยผู้ส่งสารสามารถสร้างเนื้อหาของตัวเองได้อย่างอิสระ และ

สื่อหลักเปิดช่องทางให้สามารถเผยแพร่ได้ เช่นเดียวกับ Jarvis (2006) ที่ให้นิยามการสื่อสารมวลชนแบบมีส่วนร่วมไว้ในอีกชื่อว่า วารสารศาสตร์เครือข่ายหรือ Networked Journalism ซึ่งอธิบายการทำงานของผู้สื่อข่าวมืออาชีพและสมัครเล่นที่ทำงานร่วมกันในการแบ่งปันข้อมูล ข้อเท็จจริง ตั้งคำถามต่อประเด็นข่าวร่วมกัน และแบ่งปันมุมมองที่แตกต่างหลากหลายเพื่อให้ได้มาซึ่งเรื่องจริงที่หลากมุม

จะเห็นได้ว่า บทบาทของ Participatory Journalism มีบทบาทที่ชัดเจนมากขึ้นในงานด้านข่าวสาร และลักษณะของกระบวนการข่าวมีแนวโน้มที่จะเป็นการทำข่าวโดยเกิดความร่วมมือระหว่างผู้สื่อข่าวมืออาชีพและประชาชนทั่วไปมากขึ้น เพราะการมีเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและช่องทางสื่อออนไลน์รูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะสื่อสังคม (Social Media) ที่มีลักษณะเฉพาะเรื่องการสร้างเครือข่ายและแบ่งปันข้อมูลบนเครือข่าย ทำให้นักวิชาการด้านสื่อสารมองว่าการเข้ามามีบทบาทของสื่อออนไลน์จำพวกสื่อสังคม (Social Media) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) ของงานด้านการข่าวในหลายมุม ดังนั้นในการศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องธรรมชาติของสื่อออนไลน์ และการเข้ามามีบทบาทในเรื่องของข่าวออนไลน์ต่อการเปลี่ยนแปลงของวารสารศาสตร์แบบดั้งเดิม (Traditional Journalism) ด้วย

จ. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) การกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) และการตัดสินใจต่อการรายงานข่าว (Journalists' Decision-Making)

การศึกษาด้านวารสารศาสตร์ในสื่อดั้งเดิม (Traditional Media) ให้ความสำคัญกับบทบาทการเป็นนายทวารข่าวสาร (Gatekeeper) ของนักข่าวและกองบรรณาธิการในการทำหน้าที่รวบรวม จัดลำดับความสำคัญของข้อมูล การจัดวาระและเลือกเนื้อหาที่จะส่งให้กับผู้อ่านได้รับรู้ ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพและความเป็นกลางขององค์กรข่าวด้วย (Reese and Ballinger, 2001; Shoemaker, 1991)

มีนักคิดทางสื่อสารมวลชนจำนวนมากให้ความหมายคำว่า Gate Keeper ไว้ดังนี้

ชแรมม์ Schramm กล่าวว่า Gatekeeper เป็นผู้ที่มีสิทธิในการเปิดเผยหรือปิดบังข่าวสารที่จะส่งผ่านไปยังประชาชน เป็นเสมือนนายทวารของการรับข่าวของประชาชน

เคิร์ท เวลีน Kurt Lewin นักสังคมวิทยา เป็นคนแรกที่นำศัพท์คำนี้มาใช้อธิบายการสื่อสารมวลชน โดยอธิบายว่า ในกระบวนการสื่อสารนั้นจะต้องมีการส่งข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสาร และในช่องทางนี้จะต้องมีผู้หนึ่งที่ทำหน้าที่ในการกั้นกรองข่าวสาร และผู้กั้นกรองนี้ก็คือ gatekeeper

หรือกล่าวได้ว่ากระบวนการของนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) ก็คือการที่องค์กรสื่อทำหน้าที่เลือกที่จะให้ข้อมูลข่าวสารใดถูกส่งผ่านออกมาเผยแพร่ทางสื่อใดบ้าง (Lewin and White, McQuil, 1994)

จากการประมวลแนวคิดของนักวิชาการที่พยายามให้ความหมายบทบาทของสื่อมวลชนในฐานะ Gate Keeper สรุปได้ว่า ในกระบวนการสื่อสารมีผู้ส่งสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ผู้ส่งสารเป็นผู้เลือกสารที่จะส่งผ่านช่องทางการสื่อ

เมื่อมีการเติบโตของคอนเทนต์บนสื่อออนไลน์ซึ่งธรรมชาติของสื่อประเภทนี้เปิดพื้นที่ให้คนรับสารที่เคยเป็นเพียงผู้รับสามารถสร้างเนื้อหาได้เอง (user-generated content) นักข่าวต้องปรับบทบาทของตัวเองในการทำข่าวโดยเฉพาะการทำหน้าที่นายทวารข่าวสาร เพราะไม่ใช่ทุกเรื่องจำเป็นต้องผ่าน Gate ของนักข่าวอีกต่อไป โดย Mitchelstein & Boczkowski (2009) บอกว่านักข่าวเปลี่ยนบทบาทจากการเป็น Gatekeeper สู่การเป็น Gate Opening หรือการเปิดประตูเชื่อมโยงสื่อและผู้อ่านให้มีส่วนร่วมในกระบวนการข่าว ทำงานร่วมกันมากขึ้น แทนที่จะเป็นเพียงผู้เลือกเนื้อหาเพื่อนำเสนอ

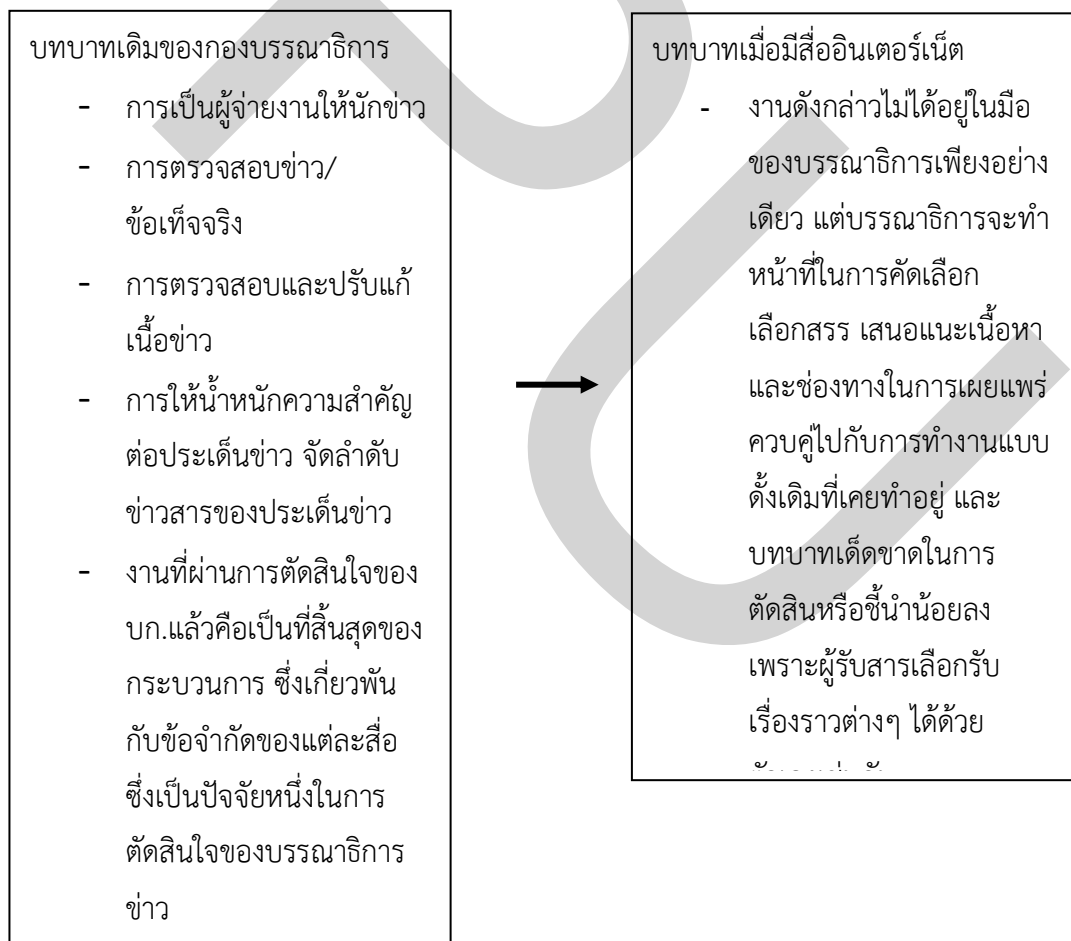
Singer (2006) กล่าวว่าสื่ออินเทอร์เน็ตทำให้นักข่าวต้องย้อนกลับไปมองว่าตัวเองเป็นผู้ควบคุมการไหลของข่าวสารอยู่หรือไม่ เช่นเดียวกับ Bruns (2003, 2005) ที่เสนอว่าการเติบโตของข่าวออนไลน์และธรรมชาติของมันทำให้สังคมเปิดกว้างและใครก็สามารถเพิ่มเติมข้อมูลในโลกข่าวสารได้ ทำให้หน้าที่ของผู้สื่อข่าวและหน่วยงานด้านข่าวในเรื่อง Gatekeeping หรือ ผู้คัดกรองข่าวสาร เปลี่ยนเป็นเพียงแค่ Gatewatching คือองค์กรข่าวทำหน้าที่ในการใช้เครื่องมือบนอินเทอร์เน็ตชี้แนะเนื้อหา ข้อมูลให้ผู้อ่าน เป็นการทำงานในลักษณะการหาความร่วมมือ และ open-source ซึ่งก็คือบทบาทที่เปลี่ยนไปของผู้สื่อข่าว

ทั้งทฤษฎีเรื่องนายทวารข่าวสารและการจัดวาระข่าวสารนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของนักข่าวและกองบรรณาธิการ แต่จากเดิมที่เคยเป็นการตัดสินใจของผู้ส่งสารเท่านั้น เมื่อกระบวนการทำข่าวรูปแบบใหม่ให้ความสำคัญกับการสื่อสารสองทาง มีการปฏิสัมพันธ์กับคนอ่าน ทำให้การตัดสินใจคัดเลือกข่าวสารข้อมูลและ

จัดลำดับความสำคัญเพื่อนำเสนอนั้นได้รับอิทธิพลบางส่วนจากชุมชนหรือกลุ่มผู้อ่านที่เข้ามาแลกเปลี่ยนข้อมูล

นอกจากนี้จากการศึกษาของ AFP (2010) ท่ามกลางการไหลของข่าวสารที่รวดเร็วซึ่งเป็นผลมาจากสื่ออินเทอร์เน็ตและเครื่องมือสื่อสารสังคม แม้ผู้บริโภคว่าจะได้รับข่าวสารจากหลากหลายแหล่งได้อย่างรวดเร็ว แต่ผู้บริโภคว่ายังให้ความสำคัญกับข่าวที่มาจากสำนักข่าวในเรื่องมาตรฐานด้านการบรรณาธิการข่าว (Editorial decision) และความน่าเชื่อถือจากการตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริง (reliability) มากกว่าความเร็ว โดยความคาดหวังของผู้รับสารต่อบทบาทด้านการบรรณาธิการข่าว (Editorial) คือการได้รับข้อมูลแบบเรียลไทม์ (Real-time) คู่ขนานกับความน่าเชื่อถือและการวิเคราะห์ข่าวสารเชิงลึก (In-depth Analysis)

Miel & Faris (2008) อธิบายว่าลักษณะการสื่อสารรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นจากสื่อออนไลน์และสื่อสังคมนั้น ทำให้บทบาทของบรรณาธิการเปลี่ยนไปเช่นกัน

แผนภาพที่ 7 แสดงการเปรียบเทียบบทบาทของกองบรรณาธิการบนสื่อเก่าและสื่อใหม่

2.1.2 แนวคิดเรื่องสื่อสังคมและงานด้านวารสารศาสตร์ (Social Media & Journalism)

เมื่อมีสื่ออินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นพร้อมกับช่องทางและเครื่องมือในการค้นคว้าข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลความคิดที่ใครๆ ที่เชื่อมต่อสู่โลกอินเทอร์เน็ตได้ก็สามารถทำได้ ทำให้ลักษณะของการสื่อสารด้านข่าวเปลี่ยนแปลงไปแบบก้าวกระโดด (Nip, 2006) มีการพูดถึงการมีส่วนร่วมในการนำเสนอข่าวสารที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัดผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking Site) สื่อสังคม (Social Media) โดยช่องทางเครื่องมือที่มีบทบาทมากในแง่ของงานข่าวคือ Facebook, Twitter และ Blog ซึ่งเป็น 3 ช่องทางที่งานวิจัยนี้กำหนดขอบเขตการศึกษาเพื่อให้เข้าใจการนำเครื่องมือทั้ง 3 ช่องทางมาใช้ในกระบวนการข่าว

การเติบโตของสื่อออนไลน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในบางเรื่องของงานด้านวารสารศาสตร์ สำนักข่าวและสื่อดั้งเดิมที่ทำหน้าที่เรื่องข่าวต้องปรับตัวเองเข้าสู่สื่อออนไลน์ควบคู่กับการใช้สื่อดั้งเดิม และเมื่อถึงจุดที่เทคโนโลยีพัฒนาช่องทางการสื่อสารที่เรียกว่าสื่อสังคมหรือสื่อสังคม การเปลี่ยนแปลง ปรับตัวของกระบวนการข่าวยิ่งเห็นชัดเจนมากขึ้น มีนักวิชาการและวิชาชีพจำนวนมากพยายามให้คำอธิบาย ให้ความหมาย และศึกษา ความสำคัญ บทบาท และผลกระทบจากสื่อสังคมต่องานด้านวารสารศาสตร์ของสื่อดั้งเดิมหรือสื่อกระแสหลัก

Skoler (2009) บอกว่าสื่อสังคมเป็นเรื่องของการแข่งขัน การรับฟังและตอบโต้กับผู้อื่น ซึ่งการแข่งขันข้อมูลนี้ทำให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ และการรับฟังความเห็นของผู้อื่น การทำข่าวแบบเก่ามักให้ความสำคัญกับผู้เชี่ยวชาญและนักวิเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ โดยมองข้ามการแลกเปลี่ยนข้อมูล การสร้างความสัมพันธ์ และการรวบรวมความรู้จากแหล่งข่าวที่หลากหลายแตกต่างที่มาจากประสบการณ์โดยตรงไป การมีสื่อสังคมมาเกี่ยวข้องกับกระบวนการสื่อข่าว Skoler มองว่า สื่อสังคมไม่ใช่วารสารศาสตร์ ถึงแม้บางครั้งจะมีข่าวตัวนอกออกมาจากเครือข่ายสื่อสังคมก็ตาม แต่ถ้ามองเนื้อหาบนสื่อสังคมแล้วยังให้ความไว้วางใจกับสื่อกระแสหลักในเรื่องของคุณค่าข่าวและความน่าเชื่อถืออยู่ สื่อสังคมจึงไม่ใช่เป็นรูปแบบของวารสารศาสตร์แบบใหม่ แต่เป็นเครื่องมือหรือช่องทางที่นำเสนอวัฒนธรรมการสื่อสารแบบใหม่ที่ทำให้องค์กรข่าวต้องปรับตัวโดยคิดถึงการสร้างความสัมพันธ์และการสร้างคุณค่าที่เพิ่มขึ้นในกระบวนการสื่อข่าว

Newman (2009) อธิบายไว้ว่า สื่อสังคมเป็นพลังของการสื่อสารแบบเครือข่ายที่ทำให้คนสามารถแสดงความคิดเห็นส่งข้อมูลได้อย่างอิสระและก้าวข้ามข้อจำกัดของสื่อแบบดั้งเดิม จาก

การศึกษาของ Alejandro (2010) ในงานวิจัยเรื่อง Journalism in the age of social media เป็นการทำแบบสำรวจและสัมภาษณ์ความเห็นจากผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวของสำนักข่าวที่มีการปรับตัวในการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว ได้ข้อสรุปในประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

- บรรณาธิการข่าวเห็นว่าสื่อสังคมช่วยขยายฐานกลุ่มผู้อ่านและให้สื่อเข้าถึงกลุ่มผู้รับสาร (reach) ได้มากขึ้น จึงใช้ได้ดีมากในบทบาทของการใช้เผยแพร่ข่าว (distribution)
- ข้อกังวลต่อการใช้สื่อสังคมคือเรื่องของความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และการตรวจสอบข้อมูล
- สื่อสังคมทำให้บทบาทของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานข่าวเช่น ผู้สื่อข่าว บรรณาธิการช่างภาพ ฯลฯ ไม่ได้มีการแยกหน้าที่เฉพาะ แต่กลายเป็นทุกตำแหน่งสามารถทำงานได้ทุกหน้าที่พร้อมๆ กันในตัวตนๆ เดียว

ด้านวิชาชีพซึ่งเกิดจากการนำสื่อสังคมไปเป็นเครื่องมือในรูปแบบต่างๆ ของกระบวนการข่าวและการทำงานของห้องข่าว มีนักวิชาชีพสะท้อนผลของการใช้สื่อสังคมต่องานข่าวไว้หลายมุมมอง Bakhurst (2011) deputy head of the BBC Newsroom อธิบายการนำ Social Media มาใช้ในการทำงานของกองบรรณาธิการ (Newsroom) 3 ประการคือ

- ในกระบวนการรวบรวมข่าว (Newsgathering) สื่อสังคมช่วยให้หาข้อมูลข่าวได้มากขึ้น และบางครั้งได้วัตถุดิบสำหรับทำข่าวที่ดีกว่าเดิม โดยเฉพาะการได้ข้อมูลทั้งภาพ เสียง และความคิดจากผู้อยู่ในเหตุการณ์ ซึ่งทำได้อย่างรวดเร็ว
- สื่อสังคมกับกระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับสาร เกิดจากการพูดคุย แลกเปลี่ยน และรับฟังคนอ่าน/ผู้ชมผ่านสื่อสังคม ซึ่งทำให้ได้รับมุมมองจากกลุ่มผู้รับสารที่แตกต่างกันด้วย
- สื่อสังคมเป็นแพลตฟอร์มของเนื้อหา เป็นช่องทางในการเผยแพร่ผลงานของนักข่าว และดึงผู้รับสารมารับสื่อไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ โทรท์ทัศน์ หรือวิทยุ และช่วยดึงดูดผู้รับสารที่แตกต่างและกลุ่มคนดูที่อายุน้อย

งานวิจัยนี้เน้นศึกษาสื่อสังคม 3 อย่างในการนำมาใช้ในกระบวนการสื่อข่าว ซึ่งเป็นเครื่องมือ 3 แพลตฟอร์มที่ได้รับความนิยมและยอมรับในวงกว้างต่อการนำมาใช้ในงานด้านวารสารศาสตร์ ได้แก่ ทวิตเตอร์ (Twitter) เฟสบุ๊ก (Facebook) และ บล็อก (Blog)

ก. แนวคิดเรื่อง Twitter กับงานด้านวารสารศาสตร์ (Twitter & Journalism)

ทวิตเตอร์เป็นแพลตฟอร์มหนึ่งของสื่อสังคม (Social Media) ที่อยู่ในรูปแบบของ micro-blogging ซึ่งทำให้ผู้ใช้สามารถสื่อสาร แบ่งปันเรื่องราว ให้กับคนที่ติดตามผู้ใช้เป็นข้อมูลสั้นๆ ไม่เกิน 140 ตัวอักษร โดยสามารถเอาข้อมูลมาจากหลายที่ได้ในการมาแชร์ข้อมูล (DeVoe, 2009) ซึ่งในบรรดา mirco-blogging ทั้งหมด ทวิตเตอร์เป็นแพลตฟอร์มที่ได้รับความนิยมและเติบโตมากที่สุด โดยปัจจุบันมีผู้ใช้ทวิตเตอร์ทั่วโลกกว่าสองร้อยล้านคน และในประเทศไทยจำนวนประมาณ 650,000 คน ทั้งนี้จากการศึกษาของ Farhi (2009) พบว่าผู้ใช้งานทวิตเตอร์มีแนวโน้มจะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจในเรื่องข่าวสาร โดย 2 ใน 3 ของผู้ใช้ทวิตเตอร์มีอัตราการเข้าอ่านเว็บไซต์ข่าวมากกว่าคนที่ไม่ได้ใช้ทวิตเตอร์ นอกจากนี้ Singer (2004) ยังอธิบายด้วยว่า ทวิตเตอร์ทำให้การรายงานข่าวไม่ได้ขึ้นอยู่กับคนเดียวแต่มาจากกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องและมีความเชี่ยวชาญทำงานร่วมกันและแบ่งปันข้อมูลกัน ซึ่งลักษณะแบบนี้ทำให้ Hermida (2010) เสนอว่า ทวิตเตอร์กับงานข่าวนั้นทำหน้าที่เหมือนเป็นเครื่องมือสร้างการรับรู้ที่ทำให้ผู้สื่อข่าวรับรู้ เข้าใจ และสามารถรายงานข่าวที่มีความซับซ้อนมากขึ้นได้

ทวิตเตอร์เริ่มได้รับความนิยมในฐานะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการทำข่าวจากการรายงานข่าวมีเหตุการณ์สำคัญหลายเรื่องที่ทำให้วงการสื่อสารมวลชนต้องให้ความสำคัญกับการใช้ ทวิตเตอร์เป็นเครื่องมือในการสื่อข่าว ซึ่งนักวิชาการและนักวิชาชีพศึกษาพฤติกรรมการใช้งาน ทวิตเตอร์ในกระบวนการสื่อข่าวและเสนอรูปแบบการนำเครื่องมือนี้ไปใช้งานไว้หลายวิธี (Farhi, 2009; Posetti, 2009; Deuze, 2005; Niles, 2007, Hermida, 2010; Gillmore, 2009; Craig Stoltz อ้างใน Farhi, 2009; Johnson อ้างใน Hermida, 2010; Briggs) ดังนี้

ทวิตเตอร์ในการรายงานข่าวด่วน (Breaking News) ให้ความรวดเร็ว ฉับไว ทันต่อเหตุการณ์ ณ เวลาที่เกิดเหตุการณ์ อย่างสิ้นกระชับได้ใจความ ซึ่งทวิตเตอร์ใช้งานได้ดีในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาของเหตุการณ์อย่างรวดเร็ว โดยที่สื่อกระแสหลักไม่สามารถที่จะรวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อรายงานได้ในทีเดียว สามารถใช้ทวิตเตอร์ในการอัปเดตข้อมูลอย่างต่อเนื่องได้

โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่ต้องการความเร็วในการรายงานข่าว แต่ข้อมูลยังกระจัดกระจาย เช่น อุบัติเหตุ ภัยพิบัติ สถานการณ์ทางการเมือง

ทวิตเตอร์ในการสร้างความสัมพันธ์กับเครือข่าย จากลักษณะการเชื่อมโยงเครือข่าย ทำให้ผู้สื่อข่าวสามารถใช้ทวิตเตอร์ในการเข้าถึงแหล่งข่าว ซึ่งในบางครั้งช่วยให้การเข้าถึงแหล่งข่าวที่ยากและต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนทำได้ง่ายขึ้น โดยสามารถสื่อสารโดยตรง นอกจากนี้ ผู้สื่อข่าวยังรวมกันเป็นเครือข่าย สร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าวด้วยกัน และการมีผู้ติดตามและโต้ตอบกับกลุ่มผู้ติดตาม (Follower) ก็เป็นการสร้างความสัมพันธ์กับผู้รับสารและสื่อชุมชน

สร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อข่าว สามารถระดมข้อมูลต่างๆ ผ่านเครือข่ายได้ ใช้ทวิตเตอร์ในการทำ crowdsourcing ได้ ให้คนในเครือข่ายส่งข้อมูล แบ่งปันประเด็น และช่วยเผยแพร่ข่าวได้ รวมถึงเป็นช่องทางทำให้เกิดการสนทนาในประเด็นต่างๆ ด้วย

เครื่องมือติดตามเทรนด์ ความสนใจของสังคม ในการรับรู้ของผู้สื่อข่าวต่อทิศทางและประเด็นข่าวที่สำคัญซึ่งในวงจข่าวที่กำลังเป็นที่สนใจหรือมีความสำคัญ ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาเทรนด์ คน และข่าวได้

เครื่องมือในการรายงานข่าวจากจุดเกิดเหตุ ผู้สื่อข่าวใช้ทวิตเตอร์รายงานข่าวระหว่างการลงพื้นที่ทำข่าว หรือ ณ เวลาที่เกิดเหตุ ซึ่งครอบคลุมได้ทั้ง คำกล่าว การประชุม การแถลงข่าว เกมสกีฬา การพิจารณาคดีของศาล การเมือง เลือกตั้ง สถานการณ์ภัยพิบัติ ฯลฯ นอกจากนี้จะเป็นการรายงานที่ฉับไวแล้ว ยังช่วยให้ผู้สื่อข่าวค่อยๆ เห็นภาพของประเด็นข่าว และรวบรวมข้อเท็จจริงที่กระจัดกระจายมาไว้รวมกันในที่เดียว นำไปสู่การพัฒนาเป็นรายงานข่าวได้ง่ายและครอบคลุมขึ้น

เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข่าว เผยแพร่ข้อมูล ผู้สื่อข่าวสามารถทวิตข่าวหรือข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่ติดตามได้รับทราบได้

ช่องทางในการโปรโมตผลงานของผู้สื่อข่าวและองค์กรข่าว ใช้เป็นช่องทางในการเชิญชวนให้ไปติดตามผลงานของผู้สื่อข่าวและองค์กรข่าว ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มจำนวนคนติดตามผลงาน และสร้างแบรนด์ที่ชัดเจนได้

ข. แนวคิดเรื่อง Blog กับงานด้านวารสารศาสตร์ (Blog & Journalism)

Wendland (2003) อธิบายการเขียน Blog ว่าประกอบด้วย ชาวที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และรายงานได้เกือบจะ ณ เวลาที่เกิดเหตุ ไม่มีการกรอง แก้ไข หรือมีความล่าช้าในการเผยแพร่ เหมือนกับที่สื่อดั้งเดิมเป็น การปฏิสัมพันธ์ผ่านการ comment ของ Blog ทำให้เกิดนักข่าวได้ไฉฉวยใหม่ๆ และหลายครั้งถูกนำไปพัฒนาเป็นประเด็นข่าวทำเผยแพร่ทางสื่อหลัก เช่นเดียวกับการเพิ่มความถูกต้องโปร่งใสของนักข่าวเพราะการโพสต์บล็อกสามารถถูกตรวจสอบข้อมูลได้จากผู้อ่านบนอินเทอร์เน็ต นักข่าวสามารถพัฒนาตัวเองผ่านบล็อกได้เช่นกัน

บล็อกของผู้สื่อข่าวได้รับความนิยมนอกจากผู้อ่านสัมผัสถึงตัวตนของผู้สื่อข่าว และรู้สึกเชื่อมโยงกับผู้สื่อข่าวได้เพราะบล็อกเปิดให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านได้ (Pohling, 2003: 25) ซึ่งการโต้ตอบที่สามารถทำได้ผ่านบล็อกทำให้เกิดการพัฒนาวารสารศาสตร์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Journalism) คือผู้อ่านกลายเป็นผู้สื่อข่าวและให้ข้อมูลนักข่าวด้วย การแลกเปลี่ยนการมีส่วนร่วมของงานวารสารศาสตร์แบบมีส่วนร่วมนี้ให้ประโยชน์กับผู้สื่อข่าวในการทำข่าว การหาข้อมูล การขอความช่วยเหลือจากผู้อ่าน และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มผู้อ่านด้วย (Gillmor, 2003)

Lasica (2003) อธิบายข้อดีของการใช้บล็อกเป็นส่วนหนึ่งของการรายงานข่าวคือ สามารถสร้างความไว้วางใจให้กับผู้อ่านได้ โดยเพิ่มความน่าเชื่อถือในสายตาผู้อ่าน ด้วยการเชื่อมโยงการพูดคุยอย่างเปิดเผยระหว่างผู้สื่อข่าวและผู้อ่าน บล็อกเป็นการสร้างความสัมพันธ์และความเชื่อมั่นต่อสิ่งที่ผู้สื่อข่าวรายงาน นอกจากนั้นบล็อกยังทำให้ข่าวเป็นส่วนตัวมากขึ้น โดยสามารถแสดงความรู้ ความเห็น หรือแบ่งปันประสบการณ์ของนักข่าวต่อเหตุการณ์หรือประเด็นข่าวได้ รวมถึงบางเรื่องที่ไม่สามารถนำเสนอผ่านสื่อดั้งเดิมได้เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องเวลาและพื้นที่ สามารถนำสิ่งเหล่านั้นมาเล่าในบล็อกได้โดยใช้โทนการเขียนที่เป็นตัวเองและมีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น เป็นโอกาสที่จะทำให้ผู้อ่านได้สัมผัสกับบุคลิกและตัวตนของผู้สื่อข่าวและได้ฟังความเห็นต่อมุมมองต่างๆ ของผู้สื่อข่าวด้วย และเมื่อผู้รับสารเปลี่ยนบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการรายงานข่าว ผู้รับสารก็ปรับตัวจากการเป็นผู้รับอย่างเดียวกลายเป็นผู้มีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งเป็นช่องทางที่ดีมากในการสร้างปฏิสัมพันธ์ (Interactivity)

บล็อกเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของงานวารสารศาสตร์ที่จะพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ ซึ่งบล็อกเป็นตัวอย่างของข่าวที่ลึกซึ้งหลากหลาย และกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดการแสดงความคิดเห็นตามความสนใจของผู้อ่านได้ นำไปสู่ข้อมูล ข้อเท็จจริงในมุมที่แตกต่างกันด้วย (Robinson, 2006)

บล็อกเป็นเครื่องมือที่ดีในการสร้างเนื้อหาเฉพาะสำหรับเฉพาะกลุ่ม และยังมีลักษณะสำคัญในการเปิดพื้นที่ให้มีการถกเถียงแลกเปลี่ยนความเห็นซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการสื่อสารในยุคปัจจุบัน (Miel & Faris, 2008)

Paul Bradshaw (2008) วิจัยสำรวจกลุ่มผู้สื่อข่าวที่เขียนบล็อกจำนวน 200 คนจาก 30 ประเทศครอบคลุมทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร โทรทัศน์ วิทยุ ออนไลน์ และพริแลนซ์ สิ่งนี้นักข่าวที่ร่วมตอบแบบสอบถามสะท้อนคือบล็อกทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการสื่อข่าวและความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้อ่านอย่างมาก สรุปได้ดังนี้

1. แหล่งข่าวไม่ได้ขึ้นอยู่กับแหล่งข่าวเดิม ประชาสัมพันธ์ หรือ key person ในข่าวเท่านั้น แต่ประเด็นและมุมมองข่าวได้มาจากการแลกเปลี่ยนความคิดผ่านบล็อก นักข่าวสามารถใช้บล็อกเป็นเครื่องมือในการดึงเอาข้อมูลใหม่ๆ ข้อมูลที่สำคัญจากกลุ่มผู้อ่านที่แตกต่างหลากหลาย และใช้การตรวจสอบ การกรอกข้อมูลตามหลักวิชาชีพประกอบ นำไปสู่การประเด็นและมุมมองของข่าวที่กว้างมากขึ้นกว่าเดิม
2. ความลึก ความกว้าง และความหนักแน่นของข่าวสามารถทำได้ผ่านบล็อกโดยนักข่าวที่ใช้บล็อกมองว่าสามารถทำงานได้เร็วมากขึ้น โดยนำเสนอข่าวด่วนผ่านการเขียนบล็อก จากนั้นค่อยตามด้วยการเผยแพร่สื่อหลัก นักข่าวมองว่าช่วยพัฒนาการเขียนข่าว การจับประเด็น การสรุปความข่าวด้วย บล็อกสามารถ link ไปยังข้อมูลอื่นๆที่นักข่าวไม่สามารถรายงานได้เอง แต่ยังทำให้ผู้อ่านได้รับทราบข้อมูลที่ครอบคลุมเรื่องเหล่านั้นได้ ดังนั้น ก็จะได้เรื่องที่มีข้อมูลหลากหลาย ครอบคลุม และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลไปต่อได้ไม่รู้จบ นั่นคือมิติหนึ่งของความลึกและความหนักแน่นของข้อมูลข่าวสาร
3. นักข่าวบางคนมองว่า การเขียนลงบล็อกเหมือนกับการรายงานสดตลอดเวลา ผู้อ่านเข้ามาอ่าน สามารถแสดงความเห็น แก้ข้อผิดพลาด ตรวจสอบข้อเท็จจริงที่นักข่าวเขียนได้ตลอดเวลาและโต้ตอบแบบทันทีทันใด และการเข้ามาแสดงความเห็นอย่างต่อเนื่องในบล็อกเท่ากับเป็นการช่วยกันอัปเดตข้อมูลนั้นให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยในงานวิจัย “สื่อสังคมต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว” ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จากเอกสาร (Documentary Analysis) การสัมภาษณ์ (Interview) และการวิเคราะห์ข้อความและเนื้อหา (textual analysis / content analysis) เพื่อระบุ จำแนก และวิเคราะห์การใช้สื่อสังคม (social media) ในกระบวนการสื่อข่าว และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการสื่อข่าว

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้สื่อข่าวภาคสนามและกองบรรณาธิการที่ใช้สื่อสังคมเป็นส่วนในกระบวนการสื่อข่าวจำนวน 10 คน ประกอบด้วยผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการ โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีการใช้งานสื่อสังคมประเภททวิตเตอร์ เฟสบุ๊ก และ บล็อก โดยใช้งานทั้ง 3 อย่าง หรือ อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ แต่มีความต่อเนื่องของการใช้และมีจำนวนผู้ติดตามอยู่ในลำดับต้นๆ โดยจะทำการสัมภาษณ์เชิงลึก และติดตามการใช้งานสื่อสังคมของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบยึดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก หรือ Purposeful Sampling (ชาย โพธิสิตา, 2552; Patton, 1987) เนื่องจากประชากรในการวิจัยได้แก่ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการนั้นมีจำนวนมาก แต่เพื่อให้ตรงกับหัวข้อที่งานวิจัยต้องการศึกษาในเรื่องสื่อสังคมต่อกระบวนการสื่อข่าว จึงใช้วิธีการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการใช้สื่อสังคมในกระบวนการข่าวอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำ ผู้ที่ได้รับการยอมรับจากวงการสื่อว่ามีความโดดเด่นในการใช้สื่อสังคม เช่น ได้รับรางวัลเกี่ยวกับการรายงานข่าวโดยใช้สื่อสังคม และมีผู้ติดตาม

(follower) รวมถึงคัดเลือกผู้ใช้สื่อสังคมที่มีความหลากหลาย โดยมีทั้งผู้ใช้สื่อสังคม ได้แก่ ทวิตเตอร์ เฟสบุ๊ก และ บล็อก ร่วมกัน และผู้ใช้เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของลักษณะการใช้และผลที่ได้ต่อการใช้งานในกระบวนการข่าว โดยสรุปหลักเหตุผลและเป้าหมายที่เลือกผู้ให้สัมภาษณ์มีดังนี้

- เป็นผู้ใช้งานสื่อสังคมในกระบวนการข่าวเป็นระยะเวลามากกว่า 6 เดือนขึ้นไป และมีการใช้งานเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถติดตามกระบวนการใช้อย่างชัดเจน และสามารถเป็นตัวแทนในการใช้อธิบายพฤติกรรมการใช้และลักษณะการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการสื่อข่าวได้
- เป็นผู้ที่อยู่ในอันดับที่มีผู้ติดตาม (follower) มากกว่า 500 คนขึ้นไปเพื่อดูรูปแบบการสื่อสาร การมีส่วนร่วม และการโต้ตอบกับกลุ่มผู้รับสารได้
- เป็นผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการจากสื่อดั้งเดิม คือ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ เพื่อสามารถอธิบายบริบทการเปลี่ยนแปลง การคงเดิมของกระบวนการทำข่าวระหว่างการใช้ดั้งเดิมและการมีสื่อสังคม (Social Media) เข้ามาเกี่ยวข้อง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือได้แก่ การวิเคราะห์จากเอกสาร (Documentary Analysis) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิเคราะห์ตัวบทและเนื้อหา (textual analysis / content analysis)

- การวิเคราะห์จากเอกสาร (Documentary Analysis) การเก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสื่อข่าวด้วยสื่อสังคม และจำแนกประเภทเนื้อหาที่ใช้ในสื่อสังคมแต่ละประเภท ลักษณะการสื่อข่าว สังเกตการใช้งานสื่อสังคมของกลุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
- การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งการวิจัยแบบนี้เป็นการสนทนาแบบมีจุดมุ่งหมาย (Lindlof & Taylor, pg 171) ในงานวิจัยนี้เป้าหมายในการศึกษาคือ

เพื่อระบุรูปแบบ ลักษณะวิธี แนวคิดต่อการใช้สื่อสังคมในกระบวนการข่าว ตลอดจนทัศนคติ และผลต่อเนื้อที่ที่เกิดขึ้นจากการใช้สื่อสังคมในการสื่อข่าวทั้งมิติเชิงปฏิบัติการและจริยธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Model) ของการสื่อข่าวและการปรับตัวของผู้สื่อข่าว โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (unstructured interview) สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวภาคสนามและกองบรรณาธิการจำนวน 10 ราย ได้แก่

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/สังกัด
ชาลี วาระดี	บรรณาธิการ นิว มีเดีย (New Media Editor) บริษัท เนชั่น บรอดแคสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด
จักร์กฤษ เพิ่มพูล	บรรณาธิการเครื่องเขียน กรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
บัณฑิต จันทศรีคำ (แคน สาลิกา)	บรรณาธิการบริหารเนชั่นสุดสัปดาห์
อศินา พรวิคิน	Social Media Editor, The Nation ประธานชมรมผู้สื่อข่าวสายเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITPC)
ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์	ผู้อำนวยการบริหารสถาบันอิสรา
ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี	นายกสมาคมผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ประธานชมรมผู้ผลิตข่าวออนไลน์
ศรีสุดา วิจิตรสุวรรณ	ผู้สื่อข่าวและผู้สื่อข่าวไทย บมจ.อสมท พิธีกรและผู้ดำเนินรายการวิทยุ Mcot Radio
นภาพัฒน์จักษ์ อัตตนนท์	ผู้สื่อข่าวเนชั่นแซนแนล
ดร. ญัฐฐา โกมลวาทิน	ผู้ดำเนินรายการ/บรรณาธิการข่าว สถานีโทรทัศน์ ThaiPBS
เสถียร วิริยะพรรณพงศา	ผู้สื่อข่าวเนชั่นแซนแนล

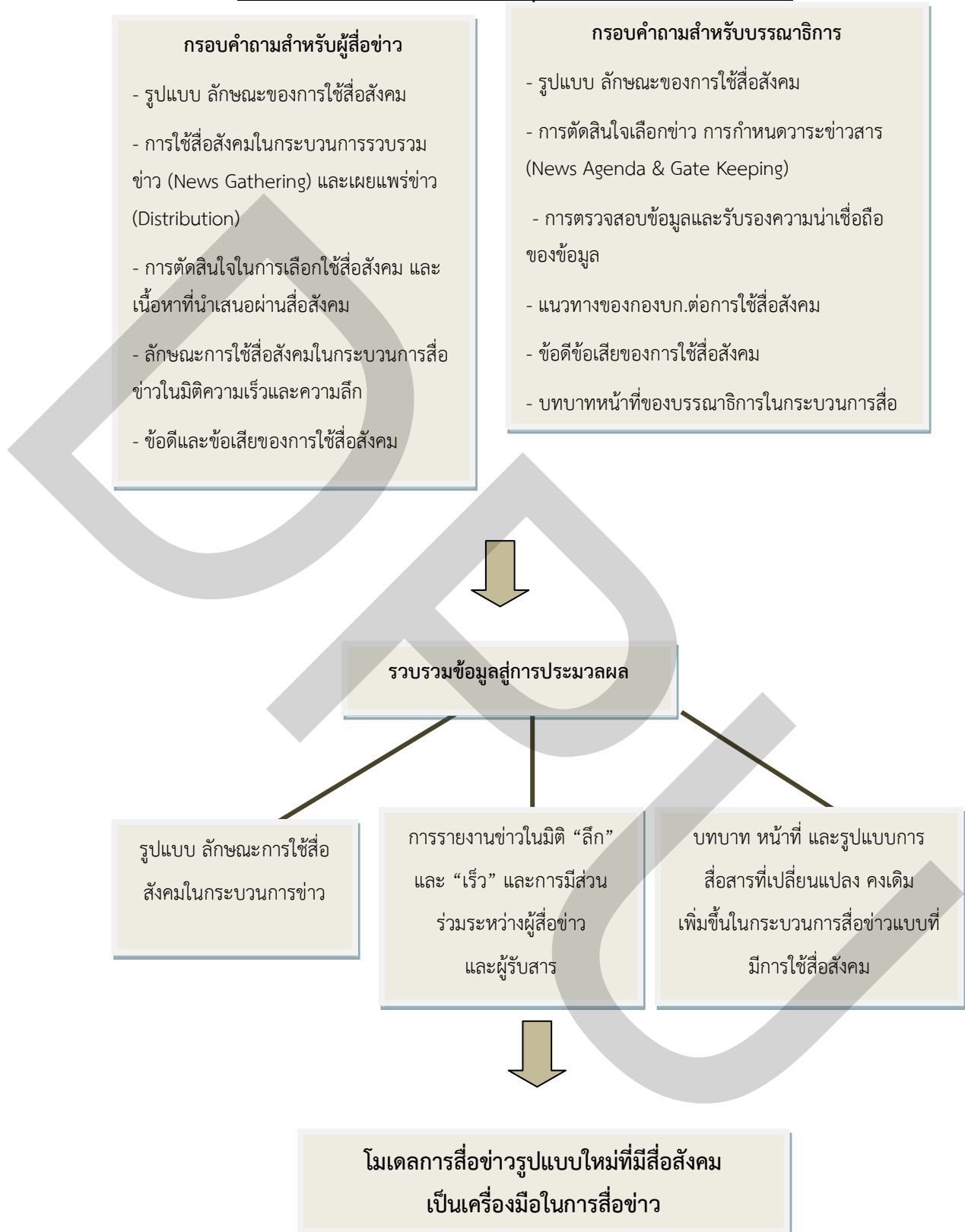
ตารางที่ 2 แสดงรายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ในการวิจัย

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ขั้นตอนการเก็บข้อมูล (data collection) โดยมีกลุ่มข้อมูลที่เก็บจากสองส่วน คือ

- a. ข้อมูลชุดที่หนึ่งมาจากบทสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวจำนวน 10 คนเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว ตามกระบวนการรูปแบบ (Model) เดิม คือ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลข่าว ขั้นตอนบรรณาธิการข่าว และขั้นตอนการเผยแพร่ข่าว รวมถึงผลที่เกิดจากการใช้สื่อสังคมในกระบวนการข่าวที่ต่างไปจากการสื่อข่าวแบบเดิม ทศนคติต่อการปฏิบัติงานที่มีการใช้สื่อสังคม และมาตรฐานด้านวิชาชีพในกระบวนการสื่อข่าวแบบใหม่ที่มีสื่อสังคมมาเกี่ยวข้อง โดยในการสัมภาษณ์มีกรอบการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลสู่การวิเคราะห์ประมวลผลดังนี้

กรอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview framework)

แผนภาพที่ 8 แสดงกรอบแนวคำถามสำหรับเก็บข้อมูลวิจัย

จากกรอบดังกล่าว เพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยออกแบบชุดคำถาม 2 ชุด คือ ชุดที่ใช้ถามผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการเหมือนกัน และชุดที่เป็นคำถามเฉพาะตามลักษณะงาน และประเด็นศึกษาในส่วนของผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการ นอกจากนั้นยังมีคำถามต่อเนื่องเพิ่มเติม ระหว่างการสนทนาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ความหมายต่อพฤติกรรมการใช้ การสะท้อนความคิดของผู้ให้ข้อมูลหลักต่อสื่อสังคมในการใช้งานในกระบวนการสื่อข่าว

ทั้งนี้วิธีการสัมภาษณ์สามารถทำได้ทั้งลักษณะตัวต่อตัวเพื่อสังเกตพฤติกรรมและอวัจนภาษาในระหว่างการสัมภาษณ์ ในขณะที่เดียวกันมีบางรายไม่สามารถสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวได้ เนื่องจากข้อจำกัดของเวลาและสถานที่ จึงมีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยระยะเวลาในการสัมภาษณ์อยู่ระหว่าง 45 นาที – 2 ชั่วโมง โดยมีชุดคำถามที่ใช้ ดังนี้

ชุดคำถามในการสัมภาษณ์

ชุดคำถามที่เหมือนกันทั้งผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการ
<ol style="list-style-type: none"> 1. เริ่มต้นใช้สื่อสังคมเมื่อไร อย่างไร ใช้ในลักษณะใดบ้าง 2. รูปแบบการใช้ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก และบล็อก ใช้งานในลักษณะใดบ้างในแต่ละขั้นตอนในกระบวนการสื่อข่าว 3. สื่อสังคมจำเป็นต่อการใช้ในการทำข่าวอย่างไร 4. ในกระบวนการรวบรวมข้อมูลหรือหาข่าว มีการใช้สื่อสังคมอย่างไร 5. ข่าวลักษณะใดที่เลือกใช้เครื่องมือสื่อสังคมในการรายงาน และเลือกประเด็นที่จะนำเสนอผ่านสื่อสังคมอย่างไร 6. เมื่อใช้สื่อสังคมมีการโต้ตอบกับผู้รับสารหรือไม่ ถ้ามีโต้ตอบลักษณะใดบ้าง 7. เปรียบเทียบการทำข่าวเมื่อใช้สื่อสังคมกับการทำข่าวแบบเดิมที่ไม่ใช่ 8. มีการใช้งานสื่อสังคมผสมผสานกับการใช้งานสื่อดั้งเดิม/สื่อกระแสหลักที่ทำอยู่เดิมอย่างไร 10. ข้อดี ข้อเสียของการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว
ชุดคำถามที่ถามเฉพาะผู้สื่อข่าว
<ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้งานสื่อสังคมในการรายงานข่าวจากภาคสนาม 2. เหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์มีลักษณะการรายงานผ่านสื่อสังคมต่างกันหรือไม่อย่างไร ยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่ใช้ 3. รูปแบบของข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อสังคม 4. การทำงานของผู้สื่อข่าวภาคสนามเปลี่ยนไปอย่างไรเมื่อมีการใช้สื่อสังคม

<p>5. ทำไมผู้สื่อข่าวภาคสนามควรใช้สื่อสังคมในการรายงานข่าว</p> <p>6. ผู้สื่อข่าวภาคสนามควรมีวิจารณญาณในการตัดสินใจต่อสื่อสารข่าวผ่านสื่อสังคมอย่างไร ใช้อะไรเป็นเครื่องมือประกอบการตัดสินใจ</p> <p>7. ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในกระบวนการสื่อข่าวที่เกิดจากการใช้สื่อสังคมและการแก้ไข</p> <p>8. การเผยแพร่ข่าวผ่านสื่อสังคมทำอย่างไรบ้าง และมีลักษณะของเนื้อหาอย่างไร</p>
<p>ชุดคำถามที่ถามเฉพาะบรรณาธิการข่าว</p>
<p>1. การคัดเลือกข่าวและการทำหน้าที่การเป็นนายทวารข่าวสารเมื่อมีการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวเป็นอย่างไร</p> <p>2. บรรณาธิการข่าว/กองบรรณาธิการมีการปรับตัวอย่างไรในการทำงานเมื่อมีการใช้สื่อสังคมเพิ่มขึ้นในกระบวนการสื่อข่าว</p> <p>3. การทำงานของบรรณาธิการข่าวใช้เครื่องมือสื่อสังคมติดต่อ เผยแพร่ข่าว และ ปฏิสัมพันธ์กับผู้รับสารได้แบบการสื่อสารสองทางอย่างไรบ้าง และมีผลอย่างไรต่อกระบวนการข่าว</p> <p>4. กองบรรณาธิการ / องค์กรมีนโยบายหรือแนวทางกำกับการใช้งานสื่อสังคมของผู้สื่อข่าวหรือไม่อย่างไร</p> <p>5. กระบวนการตรวจสอบข้อมูล ข้อเท็จจริง และการป้องกันความผิดพลาดของความเร็วในการรายงานผ่านสื่อสังคมกองบรรณาธิการทำอย่างไร</p>

ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบเครื่องมือให้มีความถูกต้องและเที่ยงตรงในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้นำคำถามดังกล่าวปรึกษาหัวหน้าชุดวิจัยเพื่ออภิปรายความเห็นต่อคำถาม ป้องกันความคลาดเคลื่อนและขจัดอคติในคำถามดังกล่าวก่อนนำไปสัมภาษณ์จริง

- b. ข้อมูลชุดที่สอง หลังจากและระหว่างที่สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการ ผู้วิจัยทำการศึกษาแบบสังเกตการณ์ใช้งานสื่อสังคมของกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับข้อความ ลักษณะ รูปแบบการใช้งานสื่อสังคมของผู้สื่อข่าวได้แก่ ทวิตเตอร์ เฟสบุ๊ก และบล็อก ในกระบวนการสื่อข่าวขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล (News Gathering) และขั้นตอนการเผยแพร่ (Distribution) เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 3-9 กรกฎาคม 2554 เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทั้งนี้สังเกตการณ์ใช้งานสื่อสังคมภายในวงจรการสื่อข่าว (News Cycle) 2 ลักษณะคือ ช่วงเวลาที่มีเหตุการณ์สำคัญ ณ เวลาที่เกิด

เหตุ ได้แก่ การรายงานข่าวการเลือกตั้ง และช่วงเวลาการรายงานข่าวประจำวันตามปกติ ซึ่งจะช่วยให้จำแนกลักษณะ รูปแบบของการใช้สื่อสังคมในกระบวนการข่าวได้

3.4.2 ผู้วิจัยการตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) (สุภาวงศ์ จันทวานิช, 2540; Graneheim, 2004) โดยเก็บข้อมูลจากแหล่งที่ต่างกัน ใช้การสังเกตควบคู่กับการซักถาม เพื่อตรวจสอบข้อมูลสองส่วนจากการสังเกตและสัมภาษณ์

3.4.3 จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจากทั้งสองส่วนมาจัดการให้เป็นระบบ จำแนกเป็นประเภท (ชยันต์ วรรณระภูติ, 2537; Patton, 1980) โดยจำแนกการงานสื่อสังคมในขั้นตอนกระบวนการสื่อข่าวตามรูปแบบ (Model) แบบเดิม คือ ขั้นตอนการรวบรวมข่าว ขั้นตอนการบรรณาธิการข่าว และขั้นตอนการเผยแพร่ เพื่อแยกแยะความแตกต่าง ดังนี้

- ลักษณะการใช้งาน รูปแบบการใช้งานในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการสื่อข่าว
- ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้งานสื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว เชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ในมิติการนำเสนอข่าวทั้งเร็วและลึก รวมถึงการมีส่วนร่วมระหว่างผู้สื่อข่าวและผู้บริโภคข่าว เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจต่อลักษณะที่คงอยู่และเปลี่ยนแปลงของกระบวนการสื่อข่าว
- บทบาท หน้าที่ และรูปแบบการสื่อสารที่เปลี่ยนแปลง คงเดิม เพิ่มขึ้นในกระบวนการสื่อข่าวแบบที่มีการใช้สื่อสังคม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมได้มาจากวิธีข้างต้น ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์คือ การวิเคราะห์ตัวบทและเนื้อหา (textual analysis / content analysis) เพราะ เครื่องมื่อดังกล่าวเป็นเครื่องมือวิจัยที่มีความเป็นกลาง มีระบบของข้อมูล (Berelson, 1952) สามารถช่วยอธิบายการสื่อสาร เป้าหมายของการสื่อสาร และ ผลกระทบจากการสื่อสาร (Holsti, 1969) นอกจากนั้น การใช้ content analysis ยังมีความเหมาะสมต่อการใช้ศึกษารูปแบบ ลักษณะ และวิธีการปฏิบัติต่อสถานการณ์เฉพาะ และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้เป็นอย่างดี (Silverman, 2005) ดังนั้น การวิจัยแบบ content analysis จึงเป็นวิธีที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมที่ใช้ในการวิเคราะห์และกำหนดจำแนกรูปแบบ ลักษณะ วิธีการ ในการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อสาร ตลอดจน การตัดสินใจในการเลือกข่าวและเลือกเครื่องมือในการใช้งานในสถานการณ์ข่าวที่แตกต่างกันได้ ทั้งนี้ การใช้วิธีวิจัย content analysis นั้น จะใช้กับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสังเกตพฤติกรรมการใช้งาน ทวิตเตอร์ เฟสบุ๊ก และบล็อก ในกระบวนการข่าวและการเผยแพร่ข่าว

นอกจากนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาโดยนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการสังเกตการใช้สื่อสังคมของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวและการสัมภาษณ์มารวบรวมและจัดหมวดหมู่เพื่อเรียบเรียงเป็นหัวข้อตามประเด็นที่ต้องการศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด (Typologies) ซึ่งหมายถึง ขั้นตอนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ชาย โปธิสิตา, 2549) โดยยึดหลักทฤษฎีเป็นกรอบในการศึกษาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาของการสื่อข่าวที่มีการใช้สื่อสังคม ในสถานการณ์ที่มีเหตุการณ์ข่าวเฉพาะและการรายงานข่าวแบบรายวัน วิเคราะห์หาหลักการความหมายจากการตัดสินใจกระทำสิ่งเหล่านั้นของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา หาความสัมพันธ์เชื่อมโยงของกระบวนการสื่อข่าว และผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการคือ ผู้สื่อข่าวและผู้รับสาร ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเป็นส่วนสำคัญของการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Model) ของกระบวนการสื่อข่าว

จากนั้นนำข้อมูลที่วิเคราะห์มาอภิปรายและหาข้อสรุปเป็นรูปแบบ (Model) กระบวนการสื่อข่าวของไทยในปัจจุบันที่มีการใช้สื่อสังคมเป็นเครื่องมือในกระบวนการ

บทที่ 4

ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “สื่อสังคม (Social Media) กับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว” ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการใช้เรื่องสังคม (Social Media) ของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการเกี่ยวกับการบทบาทของสื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว ตามประเด็นคำถามวิจัย 4 เรื่องหลักคือ การใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ และผู้รับสาร ประเด็นเรื่องการใช้สื่อสังคมในมิติที่เร็วและลึก และความเห็นต่อข้อดีและข้อความระวังในการใช้สื่อสังคมในเชิงจรรยาบรรณ

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการใช้งานของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการในการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว ประกอบด้วย การใช้ทวีตเตอร์ เฟสบุ๊ก และบล็อก

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

งานวิจัยนี้ ทำการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการที่ใช้สื่อสังคม 3 ประเภท ได้แก่ ทวิตเตอร์ เฟสบุ๊ก และบล็อก ได้แก่

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/สังกัด
ชาลี วาระดี	บรรณาธิการ นิว มีเดีย (New Media Editor) บริษัท เนชั่น บรอดแคสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด
จักรกฤษ เพิ่มพูล	บรรณาธิการเครือเนชั่น กรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
บัณฑิต จันทศรีคำ (แคน สาลิกา)	บรรณาธิการบริหารเนชั่นสุดสัปดาห์
อศินา พรวิเศษ	Social Media Editor, The Nation ประธานชมรมผู้สื่อข่าวสายเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITPC)
ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์	ผู้อำนวยการบริหารสถาบันอิสรา
ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี	นายกสมาคมผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ประธานชมรมผู้ผลิตข่าวออนไลน์
ศรีสุตา วินิจสุวรรณ	ผู้สื่อข่าวสำหรับผู้สื่อข่าวไทย บมจ.อสมท พิธีกรและผู้ดำเนินรายการวิทยุ Mcot Radio
นภพัฒน์จักษ์ อัตตนนท์	ผู้สื่อข่าวเนชั่นแซนแนล
ดร. ณัฐรา โกลลวาทิน	ผู้ดำเนินรายการ/บรรณาธิการข่าว สถานีโทรทัศน์ ThaiPBS
เสถียร วิริยะพรรณพงศา	ผู้สื่อข่าวเนชั่นแซนแนล

ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ได้ข้อมูลที่สะท้อนการใช้งานสื่อสังคมและการเปลี่ยนแปลงการทำงานของผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการในกระบวนการสื่อข่าวดังนี้

1. การใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว

ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวที่ร่วมให้สัมภาษณ์ต่างถูกถามคำถามเกี่ยวกับสาเหตุและจุดเริ่มต้นในการใช้สื่อสังคม และความรู้สึกต่อสื่อสังคมในการนำมาใช้ในกระบวนการสื่อข่าว ทุกคนมีความเห็นว่าบทบาทของสื่อสังคมทำให้ลักษณะการทำงานของผู้สื่อข่าวเปลี่ยนไปในกระบวนการหาข่าว การรายงานข่าวและการสื่อสารระหว่างคนทำข่าวกับผู้รับสารที่เปลี่ยนไป การสื่อสารแบบสองทางโดยสื่อสังคมเป็นเครื่องมือที่ทำให้การทำข่าวไม่ได้จำกัดอยู่ในกรอบเดิมแต่โลกของข่าวกว้างขึ้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านมองว่าการทำงานของสื่อสังคมมีรูปแบบการใช้งานที่แตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะธรรมชาติของแต่ละสื่อได้แก่ทวิตเตอร์ เฟซบุ๊ก และบล็อกแตกต่างกัน คุณจักรกฤษเพิ่มพูล บรรณาธิการเครือเนชั่น อธิบายธรรมชาติที่แตกต่างกันระหว่างสื่อสังคม 3 ประเภทว่า

“ทวิตเตอร์เป็นเพียงข้อความสั้นๆ ไม่เกิน 140 ตัวอักษร บอกประเด็นหรือใจความสำคัญของเรื่อง ในกรณีที่เป็นผู้สื่อข่าวก็คือบอกสิ่งที่ประเด็นหรือใจความสำคัญของข่าว ในกรณีที่เป็นสื่อวิทยุหรือทีวีก็เหมือนกับก่อนที่จะเข้าข่าวก็ไปรยก่อน ส่วนเฟซบุ๊กเป็นการสร้างชุมชนของคนที่สนใจเรื่องข่าวสารบ้านเมือง โดยเฉพาะ เฟซบุ๊กของคนอยู่ในอาชีพสื่อสารมวลชนก็มีคนมาติดตาม แต่ content ส่วนมากเป็นการพูดคุย แลกเปลี่ยนกันมากกว่าการนำเสนอข่าวหนัก (hard news) ส่วนบล็อกนำเสนอข่าวสารอีกรูปแบบหนึ่งให้มิติของการวิเคราะห์เรื่องราว”

เมื่อถามเจาะรายละเอียดการใช้สื่อสังคมในแต่ละประเภทที่ศึกษาพบว่าสื่อสังคมที่ผู้สื่อข่าวใช้กันมากที่สุดคือทวิตเตอร์โดยให้ความสำคัญในเรื่องของความเร็วที่ทำให้การรายงานข่าวหรือหาข้อมูลข่าวทำได้ทันทีตลอดเวลา ข้อมูลสามารถไหลในวงจรข่าวได้ต่อเนื่อง คุณจักรกฤษเพิ่มพูล บรรณาธิการเครือเนชั่น รวมทั้งคุณอดิชา พรวิสิน บรรณาธิการโซเซียลมีเดียหนังสือพิมพ์ The Nation และ ประธานชมรมผู้สื่อข่าวสายเทคโนโลยีสารสนเทศ (ITPC) อธิบายด้วยว่าทวิตเตอร์คือ “breaking news” ที่ส่งข้อความสำคัญสั้นๆ เกี่ยวกับประเด็นสำคัญของเหตุการณ์ที่เป็นข่าวไปถึงผู้อ่านได้ทันทีที่เกิดเหตุการณ์ขึ้นซึ่งทำได้รวดเร็วและโดยตรงจากผู้สื่อข่าวถึงผู้รับสารก่อนจะผ่านกองบรรณาธิการ

นอกเหนือจากความเร็วที่ผู้สื่อข่าวจะรายงานได้ทันทีแล้วทวิตเตอร์ยังมีประโยชน์ในการรับฟังปฏิกิริยาต่อข่าวหรือเหตุการณ์จากผู้รับสารได้ทันทีเช่นกัน คุณณภาพพัฒนจักร อัดตนนท์ ผู้สื่อข่าว

เนชั่นแซแนลและ ดร.ณัฐธา โกมลวาทิน ผู้ดำเนินรายการและบรรณาธิการข่าว สถานีโทรทัศน์ ThaiPBS ต่างเห็นตรงกันว่าผู้สื่อข่าวสามารถใช้ประโยชน์ในการหาข่าวและหามุมมองประเด็นข่าวได้จากปฏิกิริยาตอบรับการรับรู้ข่าวสาร (feedback) ของผู้รับสาร โดยดร.ณัฐธา ยกตัวอย่างประโยชน์จากเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมืองเมื่อปี 2553 ว่าการใช้สื่อสังคมอย่างทวีตเตอร์ทำให้ประเด็นข่าวไปถึงผู้รับสารได้รวดเร็วและผู้รับสารมีปฏิกิริยาตอบรับกับผู้สื่อข่าวได้ทันทีเช่นกัน ซึ่งประโยชน์ที่เกิดขึ้นคือการช่วยกันเผยแพร่ต่อและการติดตามข้อมูลที่หลากหลายเพิ่มขึ้น

นอกจากมิติด้านความเร็วที่ทวีตเตอร์ให้แล้วยังมีบรรณาธิการข่าวที่มองว่าทวีตเตอร์สามารถเป็นพื้นที่ในการให้ข้อมูลโดยสามารถทำให้ข้อมูลข่าวเบื้องหลังข่าวซึ่งเข้าถึงกลุ่มคนอ่านหรือผู้รับสารที่มากกว่าเดิม คุณบัณฑิต จันทศรีคำ หรือ แคน สาลิกา บรรณาธิการบริหารเนชั่นสุดสัปดาห์ เป็นผู้ที่ใช้งานทวีตเตอร์ในเชิงการให้ข้อมูลข่าวที่ชัดเจนผ่านการวิเคราะห์ข้อความต่อเนื่องที่ให้ชื่อว่า "อาหารเช้า" และ "อาหารค่ำ" ซึ่งคุณบัณฑิตอธิบายว่า

“เรเริ่มต้นใช้โซเชียลมีเดียเพราะอยากแชร์ในแง่การให้ข้อมูลมากกว่า รู้สึกว่าคนที่ใช้โอก็คุยเรื่องการเมืองบ้าง แล้วบางทีก็เป็นเรื่องของกระแส เรารู้สึกว่าน่าจะใช้ช่องทางนี้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ก็เลยคิดทำ อาจจะต่างจากคนอื่น ผมคิดว่าการใช้เครื่องมือนี้ก็เหมือนทำหนังสือพิมพ์ คือคิดว่าเป็นพื้นที่ข่าวของผมที่อยากสื่อสารข้อมูลกับคนอ่าน”

ทั้งนี้เมื่อมีการนำสื่อสังคมเข้ามาใช้งานในกระบวนการสื่อข่าวทั้งผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการต่างเห็นว่าสื่อสังคมมีผลต่อการปรับลักษณะวิธีการทำข่าวในบางเรื่องซึ่งก็เป็นผลมาจากการเติบโตของเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและโทรคมนาคม และการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการรับข่าวสารของคนด้วย คุณชาลี วาระดี บรรณาธิการ นิว มีเดีย (New Media Editor) บริษัท เนชั่น บรอดแคสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัดอธิบายกระบวนการสื่อข่าวที่เปลี่ยนไปจากเดิมว่า

“กระบวนการทำข่าวแบบใหม่ผู้สื่อข่าวใช้สื่อสังคมในการทำงานหลายขั้นตอน ตั้งแต่การลงพื้นที่หาข่าว เก็บข้อมูล แล้วเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อสังคมทั้งระหว่างการทำข่าว การผลิตข่าว และหลังจากข่าวนำเสนอผ่านสื่อหลักแล้วด้วย อย่างไรก็ตามสิ่งที่เป็นประเด็นที่ต้องระวังในการใช้สื่อสังคมคือ ความถูกต้อง โดยหลักการของเนชั่นคือการรายงานข้อเท็จจริงไม่ใช่ความคิดเห็นของผู้รายงาน ผู้สื่อข่าวเนชั่นจะถูกฝึกให้

เข้าใจว่าต้องทวิตสิ่งที่เป็นข่าว ประเด็นข้อขัดแย้งทางสังคมต้องรอมาคู่กันในกองบรรณาธิการก็ขึ้นอยู่กับจรรยาบรรณและวิจารณญาณของผู้สื่อข่าวเองด้วยที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ส่งออกไป ทั้งนี้ผลของการให้ผู้สื่อข่าวใช้สื่อสังคมนั้นได้รับการตอบรับอย่างดี”

คุณศรีสุดา วินิจสุวรรณ ผู้สื่อข่าวสำหรับผู้สื่อข่าวไทย บมจ. อสมท. วิเคราะห์ว่าเมื่อสื่อสังคมหรือโซเชียลมีเดียเข้ามามีบทบาทในการรายงานข่าวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายระดับ ที่เปลี่ยนชัดเจนคือส่วนของผู้สื่อข่าว ส่วนกองบรรณาธิการกำลังค่อยๆ ปรับตัว สำหรับนโยบายขององค์กรข่าวแม้จะยังไม่มีการกำหนดเป็นรูปธรรมแต่ก็เริ่มมีการพูดถึงและส่งเสริมให้ใช้มากขึ้น

“การทำงานข่าวเปลี่ยนแน่ๆ เปลี่ยนเพราะว่า พอมีสังคมของเรา หูตาจะกว้างไกลขึ้น อย่างเช่นตอนมีแผ่นดินไหวที่ญี่ปุ่น แล้วก็แผ่นดินไหวที่พม่า ช่วงประมาณ 3 ทุ่ม ตอนนั้นจัดรายการวิทยุอยู่ ก็เป็นเรื่องยากถ้าเราจัดรายการแล้วจะไปรู้เรื่องอื่นระหว่างจัดรายการมี SMS เข้ามา แล้วก็ถึงสังคมออนไลน์ ถ้าไม่มี SMS แล้วก็จบตอนนั้น ต้องไปเช็คข่าวอีกที พอมีสังคมออนไลน์ก็นึกถึงคนในพื้นที่เพราะในเวลานั้นจะติดต่อแหล่งข่าวอื่นก็ลำบาก นึกถึงประชาชนในพื้นที่เชียงใหม่ เชียงรายที่น่าจะกระทบ ก็ทวิตถามเผื่อว่ามีคนตามเราอยู่และอยู่ในพื้นที่มาให้ข้อมูลได้ เช่นเดียวกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่ญี่ปุ่น มี follower ในทวิตเตอร์แจ้งมาว่ามีน้องคนหนึ่งอยู่ที่ญี่ปุ่นสามารถช่วยรายงานหรือให้ข้อมูลข่าวได้ ซึ่งนี่คือสิ่งที่เปลี่ยนไป ถ้าเป็นเมื่อก่อนเวลาทำข่าวจะได้ข่าวก็ต้องไปถึงที่เกิดเหตุการณ์ แต่สมัยนี้กว่าจะไปถึงจุดเกิดข่าวมีข้อมูลไหลเข้ามาเยอะมาก ผู้สื่อข่าวก็ต้องปรับตัวเหมือนกัน ถ้าเทียบกันระหว่างผู้สื่อข่าว 2 คน คนหนึ่งมี social network อีกคนไม่มี ระหว่างเดินทางไปถึงปลายทาง คนที่มีข้อมูล ประเด็นข่าวอาจเปลี่ยนไปเป็นเรื่องอื่นก็ได้”

นอกจากการทวิตเตอร์แล้วผู้สื่อข่าวบางคนยังมีการใช้แพลตฟอร์มบล็อกในกระบวนการสื่อข่าวด้วย จากการสัมภาษณ์พบว่าส่วนใหญ่มองการใช้งานบล็อกเป็นเรื่องของพื้นที่ที่ไม่จำกัดและพื้นที่ในการให้ข้อมูลเชิงลึก ผูกการเขียนและเปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าวคิดวิเคราะห์มุมมองประเด็นข่าวที่หลากหลายขึ้นได้ คุณซาโลมองว่าบล็อกเป็นการกรองงานเขียน เมื่อก่อนผู้สื่อข่าวเขียนบทวิเคราะห์ลงในหนังสือพิมพ์ ไม่เคยได้รู้ความคิดเห็นความรู้สึกการตอบรับการสิ่งที่วิเคราะห์จากผู้อ่านโดยตรง แต่เมื่อมีบล็อกสามารถวิเคราะห์นำเสนอประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวนั้นและรับความเห็นกลับจากผู้อ่าน

ได้ด้วย ดังนั้นบล็อกจึงเป็นพื้นที่ในการวิเคราะห์ ลับสมองให้ต้องเขียนให้ถูกต้อง รัดกุม หาข้อมูลมากขึ้น เพื่อลดจุดอ่อนของตัวเองก็จะช่วยพัฒนาความสามารถในการสื่อสารได้ เช่นเดียวกับคุณจักรกฤษ ที่มองว่าบล็อกใช้ฝึกการเขียนของผู้สื่อข่าวให้สามารถคิดและเขียนวิเคราะห์ในเรื่องต่างๆ ได้

อย่างไรก็ตามการใช้งานบล็อกของผู้สื่อข่าวในกระบวนการสื่อข่าวนั้นจากการสัมภาษณ์พบว่ายังมีข้อจำกัดในการใช้งานในแง่ของเวลาและความเข้าใจในการนำมาใช้ในกระบวนการสื่อข่าว คุณชาติอธิบายว่า ผู้สื่อข่าวยังใช้บล็อกในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานน้อยกว่าผู้สื่อข่าวในต่างประเทศ เช่นในอังกฤษและสหรัฐมีการใช้กันมาก ส่วนใหญ่ผู้สื่อข่าวที่มีบล็อกจะใช้พื้นที่ดังกล่าวในการเขียนวิเคราะห์ข่าว ตัวอย่างเช่นผู้สื่อข่าวในเครือเนชั่นที่มีบล็อกก็จะนำเรื่องที่ทำข่าวมาเขียนเป็นบทวิเคราะห์ บางคนก็ใช้เรื่องเดียวกับที่ลงหนังสือพิมพ์มาเผยแพร่ทางบล็อกด้วย อย่างไรก็ตามการใช้งานบล็อกของผู้สื่อข่าวไทยยังมีอยู่น้อย ส่วนใหญ่ผู้สื่อข่าวจะใช้ทวิตเตอร์มากกว่าเพราะง่ายและไม่ได้ใช้เวลามาก ในขณะที่การเขียนบล็อกเป็นเนื้อหาสาระที่ต้องรวบรวมข้อมูล ต้องใช้เวลาในการคิด การเขียน

เมื่อถามถึงความจำเป็นในการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว คุณประสงค์เลิศรัตนวิสุทธิ ผู้อำนวยการบริหารสถาบันอิสรา ให้ความเห็นที่ขึ้นอยู่กับการใช้งานของแต่ละคน แต่ก็เชื่อว่าเป็นเครื่องมือเสริมที่ดีในการช่วยขยายกลุ่มคนอ่านจากสื่อเก่ามาที่สื่อใหม่ด้วยซึ่งจากที่ลองใช้ด้วยตัวเอง คุณประสงค์บอกว่าได้กลุ่มคนอ่านใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากการบอกต่อผ่านสื่อสังคม โดยเฉพาะการรีทวีตบนทวิตเตอร์

ทั้งนี้ การใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวซึ่งได้แก่ ขั้นตอนการหาข่าว ขั้นตอนการผลิตข่าวในมิติเร็วและลึก และขั้นตอนการเผยแพร่ข่าวนั้น วิเคราะห์จากข้อมูลการสัมภาษณ์ได้ดังนี้

1.2. การใช้งานในขั้นตอนการหาข่าว หาแหล่งข่าว และรวบรวมข้อมูลข่าว

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อสังคมในกระบวนการหาข่าวและข้อมูล ส่วนมากผู้ให้สัมภาษณ์จะสะท้อนประโยชน์ที่เกิดขึ้นจาก “ความใกล้ชิดภายในเครือข่ายสังคมออนไลน์” และ “ความสามารถในการได้ข้อมูลรวดเร็ว ทันท่วงที” ซึ่งการเปลี่ยนแปลงการได้มาซึ่งข้อมูลในลักษณะนี้ทำให้ผู้สื่อข่าวสามารถเข้าถึงข้อมูล แหล่งข่าว และหาประเด็นข่าวได้หลากหลายขึ้น ข้อมูลข่าวสารที่ไหลในวงจรกระบวนการข่าวเปลี่ยนแปลง อัพเดทตลอดเวลา

คุณเสถียร วิริยะพรรณพงศา ผู้สื่อข่าวเนชั่นแนลบอกว่สื่อสังคมหลอมรวมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตการทำงานข่าวในทุกชั้นตอน เริ่มจากการเช็คข่าวผ่านเครือข่ายที่มีอยู่ในสังคมออนไลน์ ทั้งจากผู้สื่อข่าวและแหล่งข่าว สามารถตรวจสอบประเด็นหามุมมองข่าว และตรวจสอบสิ่งที่กำลังอยู่ในความสนใจของแต่ละสื่อและสังคมได้

สำหรับการใช้สื่อสังคมในการหาข่าว คุณขาลียกตัวอย่างการใช้งานลักษณะ crowdsourcing โดยคุณสุทธิชัย หยุ่น ซึ่งเคยใช้การทำ crowdsourcing ในบล็อกเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าว เช่น จะสัมภาษณ์ให้คนมาตั้งคำถาม ฝากคำถามมา อย่างไรก็ตาม การใช้งานลักษณะนี้ยังอยู่ในวงจำกัดเพราะโดยมากแล้วสื่อสังคมยังถูกใช้เป็นช่องทางการกระจายข่าวออกไปมากกว่าดึงข่าวหรือข้อมูลเข้ามา

นอกจากประโยชน์ด้านการใช้งานที่เพิ่มช่องทางค้นหาเผยแพร่ข่าวและการหาข่าวแล้ว คุณณภาพัทม์จักษ์ยังบอกด้วยว่า ความเร็วและเครือข่ายที่เชื่อมโยงภายในสื่อสังคมทำให้ผู้สื่อข่าวต้องมีความละเอียดในการทำข่าวมากขึ้น มีมุมมองที่แตกต่างขึ้น หรือผู้สื่อข่าวสามารถตรวจสอบข่าวจากแหล่งข่าวโดยตรง

“เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นแหล่งข่าวและช่วยตรวจสอบข้อมูลได้แบบทันทีภายในเครือข่ายที่ติดตามกันอยู่ เช่น ผมเพิ่งทวิตเรื่องบัญชีรายชื่อของพรรคประชาธิปัตย์ คุณกอร์ปศักดิ์ก็ทวิตกลับมาว่าตัวเลขของเขาผิด หรือในกรณีของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องก็สามารถหาและติดต่อผ่านสื่อสังคมเพื่อให้ร่วมอธิบาย ตอบคำถามเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ได้ ดังนั้น ให้สรุปก็คือผู้สื่อข่าวไม่ได้ส่งข่าวออกไปอย่างเดียว แต่กลายเป็นผู้รับสารจากคนจำนวนมากที่สามารถส่งกลับมาให้เราได้ ไม่ว่าจะเป็นคนที่ติดตามอยู่ในเครือข่ายสังคมออนไลน์ รับข่าวโดยตรงจากแหล่งข่าว และได้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ โดยทั้งหมดสามารถทำได้ทันทีระหว่างการรายงานข่าวนั้นๆ”

ดร.ณัฐฐาอธิบายว่าข้อดีของสื่อสังคมนั้นมีประโยชน์ในเรื่องการหาข่าวโดยเฉพาะการเข้าถึงแหล่งข่าวที่สามารถทำได้โดยตรงและง่ายกว่าเดิม ยกตัวอย่างประกอบด้วยว่า

“ตอนขอสัมภาษณ์ทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย ใช้วิธีการส่งข้อความส่วนตัว (Direct Message) ในทวิตเตอร์ไปหาทูตโดยตรง ซึ่งก็ตอบรับให้สัมภาษณ์สะดวก

มากขึ้นในการติดต่อ เพราะฉะนั้นผู้สื่อข่าวสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเข้าถึงแหล่งข่าวได้ ถ้าใช้ให้ ถูกก็รู้ว่าประโยชน์มาก”

คุณศรีสุตาก็เห็นด้วยเช่นกันว่า สื่อสังคมทำให้เกิดเครือข่ายของกลุ่มคน และกลายเป็น ช่องทางในการระดมข้อมูลมากมายในการหาข่าวของผู้สื่อข่าว โดยสามารถเข้าถึงกลุ่มคนที่หลากหลาย มากขึ้น และรวบรวมข้อมูล หรือหาแหล่งข่าวใหม่ๆ ได้จากเครือข่ายใหม่ที่เกิดขึ้นนี้

“การใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์สร้างเครือข่ายไว้เป็นช่องทางในการระดมข้อมูลของ ผู้สื่อข่าวได้ เช่น น้องนักเรียนที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ที่หนึ่งของประเทศ จะหาข่าว ก็เลยทวีตข้อความไปว่ามีใครรู้จักคนชื่อนี้บ้าง ก็มีคนในเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ ติดตามกันอยู่ตอบกลับมาให้ข้อมูลว่าน้องคนนี้ได้ทุนเล่าเรียนหลวง ซึ่งผู้สื่อข่าวก็ต้อง ไม่เชื่อเลย แต่เอาข้อมูลนั้นตรวจสอบด้วย ซึ่งตรงกัน ก็ทำให้รู้สึกว่าการใช้เครือข่ายสังคม ออนไลน์ก็มีคนมีข้อมูลเหมือนกับพอๆ กับที่ผู้สื่อข่าวมี ที่สำคัญหรือก่อนผู้สื่อข่าว ด้วย หลังจากได้ข้อมูลของน้องคนนั้นแล้วก็ติดต่อขอสัมภาษณ์ออกกรายการวิทยุซึ่ง ทุกอย่างเกิดขึ้นภายในครึ่งชั่วโมง สัมภาษณ์เสร็จอัปโหลดขึ้นอินเทอร์เน็ต แม้ว่าน้อง คนที่ให้สัมภาษณ์จะอยู่ไกลคนละที่ก็สามารถฟังได้เลย นี่คือตัวอย่างสะท้อนให้เห็น ว่าสื่อสังคมทำให้ทุกอย่างรวดเร็วมาก ได้ข่าวมาเร็ว วิธีได้ข้อมูลข่าวมาก็เร็วกว่า เมื่อก่อน ถ้าผู้สื่อข่าวรู้วิธีใช้สื่อสังคมในการหาข้อมูลก็จะมีประโยชน์มาก”

อย่างไรก็ตามคุณศรีสุต้าย้ำด้วยว่าในการโพสต์ข้อความเพื่อหาข้อมูลบนทวีตเตอร์หรือ เฟสบุ๊คต้องคิดว่าเรื่องใดควรหรือไม่ควรโพสต์ เช่นชื่อคน ต้องคิดว่าว่าเป็นผลดีหรือเสียกับตัว บุคคลนั้น เป็นการเคารพแหล่งข่าวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

ในเรื่องของการรวบรวมข้อมูลความเห็นจากผู้อ่านจากสื่อสังคมแล้วมาต่อยอดพัฒนา เป็นประเด็นข่าวนั้น คุณณภาพพัฒนจักร์บอกว่า ผู้สื่อข่าวสามารถสอบถามหาข้อมูลและรวบรวมประเด็น ในการทำข่าวจากคนอ่านหรือคนที่ติดตามผู้สื่อข่าวบนเครือข่ายสังคมได้ สิ่งนี้แสดงว่า การกำหนด วาระข่าวสารนั้นไม่ได้อยู่ที่ผู้สื่อข่าวหรือบรรณาธิการเท่านั้น แต่ทิศทางของประเด็นข่าวสามารถ สะท้อนมาจากสังคมได้เช่นกัน คุณณภาพพัฒนจักร์ยกตัวอย่างไว้ว่า

“ด้วยเวลาที่เป็นข้อจำกัดจึงไม่มีเวลาทำได้มากนัก ส่วนมากเป็นลักษณะของการถาม เพื่อรับ feedback สั้นๆ กลับมาโดยตรงมากกว่า เช่น ช่วงเลือกตั้งอยากไปทำข่าว

เขตไหน คนตอบมาแล้วเราก็เลือกจากเขตที่มีคนสนใจมากๆ แล้วก็ลงพื้นที่ไปทำข่าว เลือกตั้งจากพื้นที่นั้นๆ”

คุณชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี นายกสมาคมผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และ ประธานชมรมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ มองว่าสื่อสังคมมีประโยชน์ในการได้มาซึ่งแหล่งข่าว ถ้ามีคนติดตาม ผู้สื่อข่าวมาก ก็เท่ากับมีแหล่งข่าวมาก ผู้สื่อข่าวต้องทำตัวเป็นผู้ส่งสารก่อน โดยนำเสนอสิ่งที่คนอยาก เห็นอยากรู้ มีมุมมองที่น่าสนใจ ก็จะได้รับกรรไกรทวิต บางครั้งก็จะมีคนมาให้ข้อมูลกลับมาโดยตรง ผู้สื่อข่าวต้องมีวิจรรย์ญาณในการตรวจสอบข้อมูลและผู้ที่ให้ข้อมูลให้ถูกต้องน่าเชื่อถือ เมื่อมีคนให้ ข้อมูล ผู้สื่อข่าวควรคอยสอบถามเพื่อความชัดเจนในประเด็นดังกล่าวด้วย

สื่อสังคมช่วยให้การรายงานข่าวครอบคลุมพื้นที่ได้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันคนรับสาร ก็สามารถติดตามเรื่องราวเหตุการณ์ได้จากหลายพื้นที่และหลายมุมมอง ข่าวมีมิติมากขึ้นจากการที่คน มามีส่วนร่วมในการแชร์ข้อมูลผ่านช่องทางสื่อสังคม โดยผู้สื่อข่าวสามารถใช้ประโยชน์จากการการมีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อมูล (Participatory) ได้เนื้อหาที่มาจากผู้อ่าน (user-generated content) คุณณภพพัฒนจักษ์อธิบายว่า

“สื่อสังคมมีมากกว่าความเร็ว นั่นคือ ‘เป็นลูกกระต่ายของสังคม’ คนระดมข้อมูลแจ้ง เข้ามาคนก็เหมือนมีตามองเห็นสิ่งต่างๆ ได้เพิ่มขึ้น เช่น สมมติว่ามีฝนตกแล้วมีคน จากวังทองหลาง ดุสิต หลาย ๆ ที่ทวิตเข้ามา ผู้สื่อข่าวก็รับรู้เรื่องของหลายๆ พื้นที่ ซึ่งถ้าทำได้อย่างนี้ทุกกรณีก็จะดีมาก เพราะทำให้ได้รับข้อมูลจากหลายๆ มุม หรือ อย่างในช่วงเวลาหาเสียงเลือกตั้ง ถ้าผู้สมัครซื้อเสียงแล้วมีคนส่งภาพมา มันก็จะดีมาก หรือถ้ามีแผ่นดินไหวแล้วมีคนส่งเข้ามาเยอะ ๆ ก็ยิ่งดี ซึ่งอันนี้ดีกว่าเรื่องความเร็วอีก มันเพิ่มบทบาทให้คนในสังคมเหมือนทุกคนมีตาหนึ่งตาที่จะสามารถบอกอะไรให้กับ สังคมได้”

เช่นเดียวกับคุณอศินาที่มองว่า นอกจากจุดสำคัญของสื่อสังคมคือเรื่องความเร็ว และการแพร่กระจายข่าวสาร แต่ก็สามารถทำอย่างอื่น ๆ ได้ถ้าใช้ประโยชน์จากการที่สื่อสารกับผู้รับสารได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าว

“ความเห็นของสาธารณชนเป็นเรื่องสำคัญ เห็นมีการใช้สื่อสังคมในการหาประเด็น จากคนอ่านลักษณะนี้บ้างในการทำข่าวการเมือง แต่ในมุมมองของข่าวไอทียังไม่เห็นมาก

นัก นอกจากนี้ ผู้สื่อข่าวก็ใช้สื่อสังคมเป็นเครื่องมือในการสื่อสารได้เลย เช่น การถามความเห็นต่อกรณีต่างๆ สามารถถามทางทวิตเตอร์ได้เลย หรือแม้แต่การขอสัมภาษณ์แหล่งข่าวก็ทำได้เช่นกัน ดังนั้นมองว่านอกจากความเร็วแล้วยังเป็นเรื่องของการใช้งานเพื่อการรวบรวมข่าว คือจะมีส่วนมากในเรื่องของการรวบรวมข่าว บางคนมองว่าความเร็วเป็นจุดอ่อนแต่เราก็กลับจุดอ่อนนั้นได้ด้วยการระมัดระวังข้อความที่จะส่งออก”

ด้านคุณเสถียรมองว่าสื่อสังคมทำให้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อมูลได้ การสื่อสารสองทางทำให้ติดต่อได้ทั้งแหล่งข่าว และหาข้อมูลข่าวจากคนที่อยู่ในเครือข่ายได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการหาข่าวที่มีมุมมองที่แตกต่างออกไปของผู้สื่อข่าวได้ด้วย

“ผู้สื่อข่าวใช้สื่อสังคมตอบโต้กับพลเมืองเน็ต กับแหล่งข่าว ทำให้กลายเป็นการสื่อสารสองทางได้ทันที แหล่งข่าวใช้ทวิตเตอร์จำนวนมาก ผู้สื่อข่าวโยนคำถาม หรือถามแหล่งข่าวได้โดยตรงทันที นอกจากนั้นยังใช้เป็นช่องทางในการตอบโต้กับคนอ่านได้ เช่น ตอบข้อสงสัย ซึ่งสามารถทำได้แบบเรียลไทม์ แต่ในทวิตเตอร์ก็มีข้อจำกัดตรงที่ตอบโต้ได้สั้นๆ นำเสนอได้ไม่หมด ได้เฉพาะประเด็นหลักๆ เท่านั้น ผู้สื่อข่าวก็ต้องใช้บล็อกเป็นพื้นที่เพิ่มในการขยายเรื่องราว อธิบายความที่มากขึ้นไว้ในบล็อก เช่น เรื่องที่มาของนักการเมืองมาจากไหน เป็นต้น”

ด้านคุณประสงค์ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ช่องทางของบล็อก <http://www.prasong.com> ในการนำเสนอบทวิเคราะห์และข้อมูลต่างๆ เชิงลึกเกี่ยวกับประเด็นข่าว มองว่าสื่อสังคมช่วยให้เรื่องราวที่ต้องการนำเสนอหาได้จากหลายแหล่งเผยแพร่ออกไปได้หลายทาง และยังไม่จำกัดพื้นที่อีกด้วย

“เมื่อก่อนผมต้องรวบรวมข่าวเป็นร้อยชิ้น แต่ตอนนี้สามารถรวมไว้บนเว็บไซต์ได้ สามารถกลับมาเปิดย้อนอ่านได้ และรวมไว้โดยไม่กระจัดกระจายก็ทำให้ค้นคว้าได้ง่าย นอกจากนั้นการมีเครือข่ายของคนอ่านที่สามารถโต้ตอบกันได้ทันทีผ่านสื่อสังคม ทำให้ได้ข้อมูลจากคนอ่าน วิธีการค้นคว้าหาข่าวเปลี่ยนไปจากเดิมเพราะทำได้กว้างง่ายขึ้น เช่น ถ้าคุณไม่มีความรู้เรื่อง ก ไก่ คุณอาจจะถามไปก็ได้ แล้วถ้ามีคนตอบมันก็จะเอามาใช้ได้เลย แทนที่จะต้องไปค้นคว้าอีก แต่ก็ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลด้วย”

อย่างไรก็ตามคุณประสงค์มองว่า ประโยชน์ของการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนออนไลน์ (Online Community) นั้นมีการทำบ้างแต่ปัจจุบันการใช้ประโยชน์จากการพูดคุยแลกเปลี่ยนหรือหาข่าวจากชุมชนออนไลน์นั้นยังทำกันน้อย

ดร.ณัฐฐา ผู้ดำเนินรายการและบรรณาธิการข่าว สถานีโทรทัศน์ ThaiPBS อธิบายว่า ผู้สื่อข่าวสามารถใช้ทวิตเตอร์เป็นที่หาประเด็นข่าวใหม่ ยกตัวอย่างการใช้ส่วนตัวด้วยว่า โดยมากใช้กับข่าวต่างประเทศ คือดูว่า breaking news คืออะไร แล้วไปหาข้อมูลต่อ ตามต่อได้ โดยเอาข้อมูลเบื้องต้นจากทวิตเตอร์แล้วค้นคว้าเพิ่มเติมแล้วทำเป็นรายงานข่าว เช่นเดียวกับคุณศรีสุดา วินิจสุวรรณ ผู้สื่อข่าวสำหรับผู้สื่อข่าวไทย บมจ.อสมท บอกว่า สื่อสังคมทำให้เข้าถึงแหล่งข่าวได้ง่ายขึ้นและเพิ่มช่องทางการได้ข้อมูลข่าวด้วย

“กรณีมีข่าวว่า Microsoft ซื้อ skype ซึ่งเป็นเรื่องที่ต่างประเทศ เวลาในการแถลงข่าวตรงกับเวลาตีงมาในประเทศไทย ก็ใช้วิธีการไปตามผู้สื่อข่าวที่อยู่ในงานแล้วอ่าน Timeline ย้อน แล้วนำข้อมูลมาใช้รายงานข่าวได้ เมื่อก่อนตอนที่ไม่มีเครื่องมือโซเชียลมีเดียอย่างทวิตเตอร์ ผู้สื่อข่าวก็ไม่รู้ว่าใครไปอยู่ตรงนั้น กว่าจะได้ข่าวมาก็ต้องรอสำหรับผู้สื่อข่าวต่างประเทศรายงานออกมาซึ่งก็ช้ากว่าการติดตามผ่านทวิตเตอร์ซึ่งรายงาน ณ เวลาที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น”

คุณเสถียรอธิบายเพิ่มเติมการได้ข้อมูลข่าวจากสื่อสังคมด้วยว่า ในบางครั้งสามารถเข้าถึงแหล่งข่าวหรือประเด็นข่าวที่ไม่คิดว่าจะเข้าถึงได้ หรือได้ประเด็นในเชิงลึกมาประกอบการทำข่าวเจาะด้วย

“ผมได้ประโยชน์หลายทาง ผมได้ข่าวลึก อย่างเรื่องศาลรัฐธรรมนูญ กรณีคลิปแอบถ่าย ใครขโมยข้อสอบให้ลูกใคร ซึ่งมี follower คนหนึ่งทวิตมาว่าเคยทำงานในศาลรัฐธรรมนูญ คุ้ยไปคุ้ยมา ในข้อความส่วนตัว (DM- Direct Message) ก็ตกลงนัดเจอและสัมภาษณ์ ซึ่งผมสามารถทำรายงานเป็นข่าวใหญ่ได้ ตรงนี้แหละที่ผมมองว่าต่อไปนี้สังคมข่าวไม่ใช่เรื่องของการรับทางเดียวเหมือน SMS แล้ว แต่สื่อสังคมคือสังคม คนที่แตกต่างมาเจอและคุยกัน กระชับพื้นที่เข้ามาใกล้กัน จากคนที่ไม่มีวันเจอกัน ก็ได้เจอและคุยได้ ในสื่อสังคมทำได้ นี่เป็นโลกของข้อมูลข่าวสาร ดึงคนที่มีความรู้

มาเจอกัน มาพัฒนา มาต่อยอด มาสร้างประเด็นได้ อีกตัวอย่างตอนน้ำท่วม ข้อมูลในพื้นที่มาเยอะมาก ผู้สื่อข่าวเลือกข้อมูลได้เลยจะเอาเรื่องไหน นี่คือโลกใบใหม่ ดึงแต่ละที่มาใกล้กัน แล้วก็แชร์ทุกอย่างได้ ลดช่องว่างของสังคมไปได้เยอะด้วย”

โดยสรุปคือ ผู้สื่อข่าวมองว่า การใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว นั้น สำหรับขั้นตอนการหาข่าว (News Gathering) มีประโยชน์ในการเข้าถึงแหล่งข่าวที่หลากหลายมากขึ้น จากเดิมที่มีแหล่งข่าวประจำจากหน่วยงาน องค์กร ภาครัฐ และนักวิชาการ สามารถได้แหล่งข่าวอื่นๆ เพิ่มขึ้นที่ช่วยเสริมให้ได้ข้อมูลข่าวที่หลากหลายมากขึ้น และมีแหล่งข่าวใหม่ๆ ที่สะท้อนมุมมองในสังคมให้รอบด้านมากขึ้นได้ ซึ่งสิ่งที่สื่อสังคมเข้ามาเปลี่ยนแปลงวิธีการหาข่าวจากที่สรุปจากการสัมภาษณ์คือ ทำให้เกิดการสื่อสารสองทางและมีเครือข่ายของกลุ่มคน การส่งต่อ การมีปฏิริยาตอบกลับได้ทันทีอย่างรวดเร็ว ช่วยในการหาข่าว ได้ประเด็น และเข้าถึงแหล่งข่าวของผู้สื่อข่าวได้มากกว่าที่เคย โดยวิธีการที่ผู้ให้สัมภาษณ์อธิบายในการใช้สื่อสังคมในกระบวนการหาข่าวคือ ใช้ติดต่อแหล่งข่าวโดยตรง ใช้วิธีการโยนประเด็นคำถามไว้ในเครือข่ายสื่อสังคมแล้วให้มีคนมาตอบกลับเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล

1.2 การใช้สื่อสังคมในการผลิตและรายงานข่าวในมิติเร็วและลึก

เนื่องจากธรรมชาติของสื่อสังคมมีคุณสมบัติที่โดดเด่นในเรื่องการสื่อสารที่ “รวดเร็ว” และ พื้นที่ที่ไม่จำกัดและการเชื่อมโยงข้อมูลจำนวนมากที่ทำให้เกิด “ความลึก” ได้ ในการสัมภาษณ์ จึงมีการถามคำถามเกี่ยวกับการใช้งานสื่อสังคมในทั้งสองมิติ โดยสรุปส่วนมากผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการให้ความสำคัญกับสื่อสังคมในมิติของ “ความเร็ว” ที่สามารถสื่อสาร หาข้อมูล และเผยแพร่รายงานข่าวได้รวดเร็ว ทันเหตุการณ์

คุณศรีสุตามองว่า สื่อสังคมเหมาะสมมากกับการใช้นำเสนอเหตุการณ์ที่ต้องการความเร็ว เช่นเหตุการณ์ประท้วงเดินขบวน เหตุการณ์ที่ต้องอัปเดตได้ตลอดเวลา หรือข่าวที่ต้องเกาะติดความเคลื่อนไหว แต่ข่าวอื่นๆ ก็ใช้ได้ เพราะมันเป็นมัลติมีเดียได้ ดีกว่าสื่อเดิม เมื่อต้องใช้กับเหตุการณ์ปัจจุบันทันด่วน และยังเป็นช่องทางในผู้สื่อข่าวทำงานประสานข่าวร่วมมือในการรายงานข่าวบางสถานการณ์ได้ด้วย

นอกจากนี้คุณศรีสุดาอธิบายว่า ความรวดเร็วของการสื่อสารผ่านสื่อสังคมยังทำให้ความท้าทายในการรายงานข่าวเปลี่ยนไปจากเมื่อก่อนในเรื่องของความ Exclusive ของข่าวที่เป็นในแง่ของ

ความเร็ว คือเมื่อก่อน แข่งกันเรื่องความเร็ว แต่ปัจจุบันไม่ว่าใครก็สามารถรายงานได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นการแข่งขันต้องเน้นเรื่องอื่น เช่นความพิเศษแตกต่างในเรื่องคอนเทนต์ หรือการเจาะข่าว เป็นสิ่งหนึ่งที่องค์กรข่าวและผู้สื่อข่าวต้องหาทางในการปรับตัว เช่นเดียวกับคุณชวลิตที่มองว่าเนื่องจากมิติของความเร็วในการใช้สื่อสังคมในการรายงานข่าวสิ่งสำคัญคือการพัฒนาเนื้อหาหรือคอนเทนต์

“การพัฒนาในแง่ของคอนเทนต์นั้นสำคัญ บางทีไปสนใจความหลากหลายกับความเร็วจนลืมเรื่องเนื้อหา จรรยาบรรณไม่ได้ ต้องกลับมาทบทวน เพราะถ้าเราทำอะไรเยอะๆ ก็จะขาดความชำนาญเฉพาะด้าน เช่นเดิมชำนาญทำข่าวเจาะลึกแต่ต้องมาใช้สื่ออื่นๆด้วย ก็อาจไม่มีเวลาในการทำสิ่งที่ชำนาญอย่างเดิม แต่มันก็คือการปรับตัว เพราะเทคโนโลยีเข้ามาผู้สื่อข่าวก็ต้องรับเข้ามา อย่างตอนนี้ก็มีการทำ magazine online ใช้ content ของผู้สื่อข่าวได้ Magazine Like เป็นต้น คือถ้ามีช่องทางอะไรที่จะส่งสารไปได้ เราก็ต้องส่งไปให้ถึงทุกสื่อ โดยคงภาพและหลักการของความเป็นเนชั่นไว้”

อย่างไรก็ตามดร.ณัฐฐามองเรื่องการใช้สื่อสังคมอย่างทวีตเตอร์ในมิติของความเร็วว่าเป็นดาบสองคมเพราะความเร็วก็ทำให้เกิดความผิดพลาดได้ง่าย เมื่อไม่มีการเช็คข้อมูลที่ดีพอ เมื่อผิดพลาดความน่าเชื่อถือก็ลดลง ดังนั้นผู้สื่อข่าวต้องใช้สื่อสังคมอย่างระมัดระวัง เร็วแต่ต้องรอบคอบด้วย ถ้ามีความผิดพลาดก็ต้องใช้ความเร็วแก้ไขให้ได้ทันที เช่นเดียวกับคุณบัณฑิตที่มองว่า ความเร็วของสื่อสังคมนั้นมีประโยชน์ แต่ก็ต้องมีหลักการในการใช้ความเร็วนั้นเพื่อให้ได้ประโยชน์แต่ป้องกันความผิดพลาดด้วย โดยในการรายงานข่าวผ่านสื่อสังคมนั้นผู้สื่อข่าวยังต้องมีทักษะของการค้นคว้า การตรวจสอบข้อมูลและข้อเท็จจริงด้วย

“ผู้สื่อข่าวรุ่นใหม่ยังขาดเรื่องทักษะการหาข้อมูล การหาแหล่งข่าวข้อมูลเพื่อมาเขียนเป็นรายงาน แต่เป็นการทำข่าวจากสิ่งที่เห็นมากกว่า เห็นแล้วก็รายงาน บางทีก็มีน้องๆ ภาคสนามบางคนก็มาแลกเปลี่ยนกับเรา เราก็ให้ข้อมูลเขาไป ก็เป็นการช่วยกันไปให้เขามีความรู้มากขึ้น การใช้สื่อสังคมก็ดีตรงที่ทำให้ผู้สื่อข่าวมีตัวตนขึ้น มีคนรู้จักขึ้น แต่ขณะเดียวกันถ้าไม่ศึกษาเพิ่มเติม ไม่ค้นคว้า ก็อาจไปใส่ความเห็นส่วนตัวลงไป ก็กลายเป็นวิวาทะบนสื่อสังคมก็ต้องระวังจริงๆ ที่เริ่มใช้ ที่เนชั่นก็เรียกผู้สื่อข่าวมาประชุมกัน เพราะต้องการให้มีกติกา มารยาทในการใช้เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการรายงานข่าวที่รวดเร็วนั้น เช่นต้องมีหลักการในการเอาข้อมูลมา

ตรวจสอบความถูกต้อง ใช้ภาษาที่สุภาพ เรื่องบางเรื่องทีล่อแหลม เช่นความมั่นคงสถาบัน ก็ไม่พูดถึง และระวังเรื่องการหมิ่นประมาทผู้อื่น”

ด้านคุณเสถียรมองว่า สื่อสังคมเป็นแค่เครื่องมือเสริม ใช้งาน เร็ว แต่ไม่ใช่เนื้อหาทั้งหมดของข่าว และอาศัยการรายงานบนสื่อสังคมอย่างเดียวไม่ได้ ข่าวยังคงต้องการความลึก ควบคู่กับความเร็ว ซึ่งผู้สื่อข่าวต้องหาจุดที่จะทำเรื่องความลึกให้ได้ด้วย

“บนสื่อสังคมเนื้อหาหลักๆ มันไม่ได้เยอะ อาจใช้กระแสได้ในนั้น รายงานสิ่งที่เป็นกระแส แต่มันไม่มีความลึกหรือเนื้อหาที่รอบด้าน สื่อหลักยังคงให้พื้นที่ทำภารกิจที่สำคัญมากกว่าสื่อสังคมโดยในในมิติข่าวเร็ว ทวิตเตอร์แม้จะเป็นสื่อส่วนตัว แต่การมีสังกัดองค์กรข่าวคือความคาดหวังของผู้รับสาร ดังนั้นผู้สื่อข่าวก็ต้องรักษาบทบาทหน้าที่และรับผิดชอบต่อแหล่งข่าว ต่อคนอ่าน และองค์กรด้วย โดยต้องส่งข้อมูลข่าวสารออกไปอย่างมีความรับผิดชอบ ไม่ใช่มุ่งจะเอาแต่ความเร็วเพียงอย่างเดียว”

ส่วนในมิติเชิงลึกนั้น ส่วนมากผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าบล็อกเป็นช่องทางสื่อสังคมที่สามารถสร้างความลึกให้การรายงานข่าวได้ คุณจักรกฤษ เพิ่มพูล อธิบายว่า ตามธรรมชาติของสื่อแล้ว บล็อกสามารถทำเชิงลึกได้ แต่ทวิตเตอร์ทำได้ลำบาก นอกจากใช้วิธีเชื่อมโยง (Link) ไปสู่พื้นที่การวิเคราะห์ ซึ่งถ้าเข้าใจข้อดีของเครื่องมือแต่ละอย่างมาใช้ได้เต็มที่ก็จะช่วยเสริมงานข่าวได้

นอกจากนั้นบล็อกยังเพิ่มพื้นที่ของการนำเสนอ ก้าวข้ามข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ของสื่อดั้งเดิม จากจุดนี้สามารถช่วยให้ความกว้างของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข่าวนั้นๆได้คุณชวลีอธิบาย

“รูปแบบการทำข่าวแบบที่ทำกันอยู่เป็นปกติคือเวลาเขียนข่าว จะส่งเข้ามาที่ส่วนกลางกองบก. ข่าวที่ส่งเข้ามาก็จะมีข่าวสองข่าว อย่างเช่นส่งให้ไปทำข่าวจับสลากเบอร์พรรคการเมือง อาจส่งมา 100 นิ้ว ได้ลง 20-30 นิ้ว แต่ถ้าเอาทั้งหมดมาลงในบล็อกเพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติมก็ได้ บางคนทำแบบนี้เพราะอาจเป็นความรู้สึกเสียดายข่าวที่ไปทำมา เพราะเวลาเข้ามาส่วนกลางมันจะถูกตัดเนื้อหาไปบ้างตามข้อจำกัดของสื่อเดิมในเรื่องพื้นที่การเผยแพร่ข่าว นอกจากนั้น ข่าวบางเรื่องทีส่งเข้ามามีความคิดเห็นของคนในข่าว แต่ไม่มีพื้นที่ในการลง ก็สามารถนำมาประมวลไว้ในสื่อสังคมก็ได้ เช่น ไปทำข่าวผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งจับสลากเบอร์ใด มีการแสดงความเห็นของแต่ละคน บางทีก็ถูกตัดออกเพราะพื้นที่ไม่พอ ผู้สื่อข่าวรู้ แต่คนอ่านไม่

มีโอกาสได้รู้เพราะไม่ได้เสนอผ่านสื่อ กลับกันเมื่อมีสื่อสังคมก็นำเอามาเผยแพร่ได้ เช่นเดียวกับช่างภาพก็สามารถใช้สื่อสังคมได้เช่นกัน ปกติเวลาถ่ายภาพจะถ่ายมา เยอะมาก แต่ลงข่าวจริงๆ ไม่กี่รูป ช่างภาพก็ใช้บล็อกหรือ สื่อสังคมอื่นๆ เพื่อเผยแพร่ภาพที่เหลือได้ด้วยเช่นกัน”

1.3 สื่อสังคมกับบทบาทในการเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข่าว

ขั้นตอนต่อไปในกระบวนการสื่อข่าวคือ การเผยแพร่ข่าวสู่ผู้รับสาร เมื่อก่อนที่มีเพียงแค่ สื่อแบบดั้งเดิม ผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ทำข่าว เขียนข่าว ส่งผ่านกองบรรณาธิการแล้วจึงเผยแพร่สู่ผู้รับสาร ผ่านสื่อดั้งเดิมได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการสื่อข่าว แต่เมื่อมีสื่อสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อข่าว ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการต่าง ให้ความเห็นคล้ายกันว่า สื่อสังคมทำให้การเผยแพร่ข่าวเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในทุกขั้นตอนของการทำ ข่าว ตั้งแต่ระหว่างลงพื้นที่ จนหลังจากที่เผยแพร่ผ่านสื่อหลักแล้ว โดยสื่อสังคมทำให้เกิดการไหลของ ข้อมูลข่าวอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากข้อความสั้นๆ และอัปเดตข้อมูลส่งเพิ่มออกไปเรื่อยๆ เป็นระยะ

คุณชาลี วาระดี บรรณาธิการ นิว มีเดีย (New Media Editor) บริษัท เนชั่น บรอดแคสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด อธิบายถึงการทำข่าวและเผยแพร่ข่าวที่มีการใช้สื่อสังคมเป็น เครื่องมือหนึ่งในกระบวนการว่า

“ตอนนี้เวลาผู้สื่อข่าวของเนชั่นไปทำข่าว ไปคนเดียวก็ต้องทำได้ทุกอย่าง เป็น multimedia journalist ทั้งถ่ายภาพ ถ่ายวิดีโอ เป็นงานขึ้นข่าวที่ครบเครื่อง ครบ วงจร เป็นการฝึกทำข่าวรุ่นใหม่ๆ รุ่นเก่า ในช่วงแรกๆ ก็มีการต่อต้านบ้าง เช่น เป็น ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ ให้ทำทีวีด้วยก็ต่อต้าน ให้ทำสื่อสังคม ก็บอกว่า ไม่เกี่ยว อยู่ใน ระหว่างการปรับตัวกับวิธีการทำข่าวแบบใหม่ที่เปลี่ยนไปตามเทคโนโลยี เมื่อก่อนทำ ข่าวพิมพ์ตีตันฉบับ ส่งให้ sub-editor ตรวจสอบ ส่งให้โรงพิมพ์ มีฝ่ายตรวจพิสูจน์ อักษร จัดหน้าแล้วพิมพ์ออกมาเป็นหนังสือพิมพ์ส่งไปให้คนอ่าน แต่พอมีสื่อสังคม ช่องทางการนำเสนอข่าวเพิ่มมากขึ้น ข่าวที่มีอยู่แล้วก็สามารถกระจายเผยแพร่ไป ตามช่องทางสื่อสังคมได้เพิ่มเติมจากช่องทางสื่อดั้งเดิมที่มีอยู่”

คุณณภพพัฒนจักรใช้ทวิตเตอร์และเฟสบุ๊กร่วมกัน โดยข้อความที่ลงในทวิตเตอร์ก็จะเอามาร่วมกันแล้วใส่ในเฟสบุ๊ก แต่โดยหลักๆ แล้วใช้เป็นช่องทางในการเผยแพร่ข่าวให้กับผู้อ่านได้ทราบ ซึ่งคุณณภพพัฒนจักรมองว่า การมีสื่อสังคมก็เพิ่มช่องทางการสื่อข่าวให้มากขึ้น จากเดิมที่เป็นข่าวโทรทัศน์ออกอากาศได้เพียง 2-3 นาทีแล้วก็มีเวลาเดิยวเท่านั้น แต่สื่อสังคมทำได้ตลอดเวลา คนก็รับสารได้ตลอดเวลา

“บางเหตุการณ์ เช่นตอนทำข่าวช่วงมีการชุมนุมของนปช.บริเวณสี่แยกราชประสงค์ สามารถรายงานความคืบหน้าผ่านทวิตเตอร์ได้ตลอดเวลา แม้จะเป็นประเด็นข่าวเล็กๆ น้อยๆ ที่ไม่ใหญ่พอที่จะออกสื่อกระแสหลักได้ เช่น คนเสื้อแดงเปิดร้านตัดเสื้อในที่ชุมนุม ซึ่งเราอยากนำเสนอแต่ถูกข่าวอื่น ๆ เบียดหมด เราก็สามารถนำเสนอผ่านสื่อสังคมได้ อย่งไรก็ตามในการใช้สื่อสังคมอย่างเช่นทวิตเตอร์นั้นผู้สื่อข่าวก็ต้องระวัง เพราะทุกครั้งที่ทวิตออกไปคนจะเชื่อว่ามันคือข่าว อย่างการจะทวิตสิ่งที่แหล่งข่าวพูดผ่านทวิตเตอร์ ซึ่งต้องมีการตัด ย่อให้อยู่ภายใน 140 ตัวอักษรได้ ก็ต้องพยายามทำให้ผิดไปจากความหมายที่แหล่งข่าวต้องการสื่อสาร ส่วนตัวเลือกที่จะเสนอข้อมูลดิบ ไม่ค่อยมีวิจารณ์ พยายามไม่สร้างความแตกแยก”

คุณเสถียรในฐานะผู้สื่อข่าวที่ใช้สื่อสังคมในการรายงานข่าวก็มองว่าสื่อสังคมช่วยการรายงานข่าวอย่างต่อเนื่อง ทำให้อัปเดตข่าวได้ทันที แต่เผยแพร่ข่าวบนทวิตเตอร์ต้องเลือกข้อมูลที่สำคัญ น่าสนใจ และทำให้คนไปคิดต่อได้ ด้วยข้อจำกัด 140 ตัวอักษร ดังนั้นต้องหยิบสิ่งที่เป็นสุดยอดของข้อมูลมาเสนอ แล้วเปิดโอกาสให้คนรับสารได้นำไปคิดต่อ

ในขณะที่คุณศรีสุดาบอกว่า สื่อสังคมเข้ามามีบทบาทในการรายงานข่าวก็จริง แต่ไม่ได้เป็นช่องทางหลัก เป็นส่วนเสริมในกระบวนการทำงาน ยกตัวอย่างข่าวแผ่นดินไหวที่พม่า ตอนนีข่าวอันดับแรกที่ผู้อ่านจะได้มาจาก SMS เป็นช่องทางแรก ต่อจากนั้นคือเครือข่ายสังคมออนไลน์ อย่างทวิตเตอร์และเฟสบุ๊ก โดยเป็นข้อมูลจากในพื้นที่ จากคนที่อยู่ในเหตุการณ์ หรือญาติคนที่ประสบเหตุคือสื่อสังคมทำให้คนธรรมดาสามารถแสดงตัวในสังคมออนไลน์ แล้วบอกข้อมูลต่างๆ หรือถามหาข้อมูลต่างๆ ได้

ในส่วนของการรายงานข่าวผ่านทางทวิตเตอร์ คุณศรีสุตามองว่ามีประโยชน์มากในการเผยแพร่ข่าว แต่การทวิตข้อความก็ต้องเลือกสิ่งที่จะบอกออกไปด้วย ไม่ใช่รายงานทั้งหมดทุกอย่าง

ไม่อย่างนั้นจะไม่มีคนติดตามสิ่งที่จะนำเสนอทางสื่อหลัก ดังนั้นการเอาสื่อสังคมมาใช้เสริมการเผยแพร่ข่าว ก็ต้องเลือกสิ่งที่น่าสนใจทวีตออกไปให้รู้สึกเชิญชวนให้มาติดตามต่อในรายการ ของเด็ดที่สุดต้องเก็บไว้บ้างเพื่อยังคงความพิเศษหรือ Exclusive ไว้

ด้านคุณบัณฑิต หรือ แคนสาลิกบอกว่าสื่อสังคมมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการทำข่าว เริ่มจากตัวคนทำข่าวเห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดที่สุด อย่างสื่อหนังสือพิมพ์ กลุ่มคนอ่านหดตัวลง ในอนาคตคนอ่านสื่อเก่า ประเภทหนังสือพิมพ์มีแต่จะหดตัวไม่ขยายเพิ่ม สื่อหนังสือพิมพ์ก็ต้องปรับตัวลงมาใช้ช่องทางสื่อใหม่เพื่อเข้าถึงกลุ่มคนอ่านกลุ่มใหม่ เพราะเชื่อว่าบางคนก็ไม่ได้อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ โดยคุณบัณฑิตใช้ทวิตเตอร์ในแง่ของการให้ข้อมูลและเบื้องหลังประเด็นในสังคม เพราะเป็นจุดแข็งของบรรณาธิการที่ทำงานมานาน มีข้อมูลมากจึงสามารถนำมาแบ่งปันเพื่ออธิบายให้คนเข้าใจที่มาที่ไปของเรื่องราวได้ชัดเจนขึ้นได้ นอกจากนี้คุณบัณฑิตยังอธิบายหลักการในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทวิตเตอร์ว่า

“ผมยึดหลักแบบนี้ ก่อนเล่นผมก็ตามดูก็เห็นว่าส่วนมากก็จะเป็นความรู้สึก อย่างการเมืองก็จะเป็นประเด็นความรู้สึก เช่นชอบสีนี้ ไม่ชอบสีนี้ พรรคนั้น พรรคนั้น เห็นว่ามีช่องของการขาดข้อมูล การ balance ข้อมูล ผมก็ลองทำดู ผมก็หาข้อมูลใหม่ๆ ที่วิจารณ์ถ้อยแถลงแล้วว่าไม่ทำร้ายใคร คนที่ตามอ่านเราก็มีทุกฝ่าย เราก็ต้องกรอกข้อมูล แล้วก็ให้ข้อมูลเบื้องหลัง เนื่องจากอยู่ในตำแหน่งบรรณาธิการไม่ได้ลงพื้นที่เหมือนผู้สื่อข่าวสนามแล้ว ใช้เทคโนโลยีก็ไม่เก่งเท่าคนรุ่นใหม่ ผมจึงไม่เน้นเรื่องความเร็ว แต่ใช้ประสบการณ์และข้อมูลมาเติมเต็มส่วนที่ขาดในวงจรวางบนโลกสื่อสังคมแทน”

เช่นเดียวกับคุณเสถียรที่สะท้อนการทำหน้าที่รายงานข่าวของผู้สื่อข่าวว่า สื่อสังคมผลักดันให้ผู้สื่อข่าวต้องพัฒนาตัวเอง รอบคอบในการทำข่าว และมีความรู้ข้อมูลที่มากขึ้น

“ผู้สื่อข่าวต้องมี ทักษะความรู้ ข้อมูลต้องแน่นมากกว่าเดิมเยอะ เพราะว่าถูกตรวจสอบจากคนอย่างใกล้ชิด จากทุกวงการด้วย เช่น ถ้าผมเขียนข่าวเรื่องทุจริตการก่อสร้าง ก็จะมีพ่อค้า คนก่อสร้างมาแสดงความเห็น มาว่าเราได้ว่าเราไม่รู้เรื่อง คนที่เขาู้จากทุกเรื่อง ทุกกลุ่มมาตรวจสอบผมได้ ดังนั้นผู้สื่อข่าวทำอะไรตามอารมณ์ไม่ได้ ต้องเคารพทุกคนที่ติดตามอยู่ กระบวนการพวกนี้จะบอกกับผู้สื่อข่าวเองว่า

คุณจะไม่มาได้ ทำงานหยาบไม่ได้ จะรายงานเอาความเร็วไม่ได้ เพราะผลกระทบมันมี ซึ่งจุดนี้เข้มแข็งกว่ากติกาที่เป็นเอกสารด้วยซ้ำ ผู้สื่อข่าวต้องเรียนรู้ให้มาก”

สำหรับการใช้งานบล็อกนั้นคุณนภพัฒนาจักษ์มองว่า “ทวิตเตอร์ เขียนข้อความได้ 140 ตัวอักษร ทีวีออกอากาศได้ 3 นาที เฟสบุ๊คได้ 500 ตัวอักษร แต่บล็อกไม่มีข้อจำกัดเรื่องตัวอักษร ฉะนั้นถ้าผมต้องการเขียนเรื่องยาวผมก็จะเอามาใส่ในบล็อก เช่นสัมภาษณ์ผู้สมัครลงเลือกตั้งไว้ 10 นาที ออกอากาศทางโทรทัศน์ได้ 1 นาที ที่เหลือผมก็ยังเอามาลงในบล็อกของผมเองได้”

การใช้บล็อกเพื่องานสื่อสารมวลชนนั้น คุณประสงค์มองว่า พลังของบล็อกคือข้อความที่อยู่ในนั้นไม่มีวันหายไปไหน สามารถเข้าถึงคนได้จำนวนมาก บอกต่อ แบ่งปันกันได้เป็นเครือข่าย ทำให้เรื่องจริงของข่าวที่ต้องรายงานสามารถมีคนที่รับรู้ได้จำนวนมากขึ้นและไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลา และพื้นที่ในการนำเสนอ

“ผมรู้สึกว่บล็อกมีพลัง ถ้าเป็นหนังสือพิมพ์พุงนี้มันก็ตายไปจากโลก น.ส.พูกเอาไปเป็นกองขยะ ห่อกล้วยแขก แต่ถ้าผ่านทางบล็อกมันอาจถูกเผยแพร่ ถูกส่งต่อ ถูกทวิตต่อไปอีกได้เยอะ หรือคนรุ่นต่อไปอาจจะมาค้นเจอก็ได้ แต่ถ้ามันอยู่บนหน้ากระดาษคุณต้องไปหาที่ห้องสมุดเลย การนำเสนอข่าวและข้อมูลผ่านบล็อกก็สะดวกรวดเร็วขึ้น เช่น โฆษณาไทยประกันชีวิตที่พอเป็นไข้มีคนลงใน YouTube จากนั้นก็มีการโพส การทวิต อาทิตย์หนึ่งผ่านไปมีคนเข้าไปดู 740,000 ครั้ง เป็นจำนวนมาก หรือโฆษณาต้านคอร์รัปชันไม่ได้ออกทีวีมีแค่บน YouTube แต่มีคนดูเป็นล้านครั้ง ในโฆษณาที่เป็นคนสระผมแล้วหุนหวกก็มีคนดูเป็น 6-7 ล้านครั้ง จะผ่านไปอีกก็ปีก็ยังดูได้ ดังนั้นสื่อสังคมช่วยได้ในเรื่องของการเผยแพร่ ถ้าเป็นสมัยก่อนผู้สื่อข่าวเขียนคอลัมน์ ถ้าถูกเลิกจ้างก็จะต้องไปวิ่งหาเวทีใหม่ แต่ปัจจุบันผู้สื่อข่าวสามารถทำผ่านเว็บไซต์เองก็ได้ แล้วถ้ามีคนอ่านมากมันก็เป็นพลังต่อรอง”

ด้านดร.ณัฐธามองว่าบล็อกเป็นพื้นที่ให้ต่อยอดความคิดและสามารถใช้งานควบคู่กับทวิตเตอร์ในการรายงานข่าวได้ โดยบล็อกคือพื้นที่สำหรับการให้รายละเอียดเพิ่มเติมจากข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อสังคมอื่นๆ และผ่านสื่อหลัก

“ถ้ามีเวลาก็จะเขียนบล็อกโดยเรียบเรียงความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วก็มาบอกผ่านทางทวิตเตอร์หรือเฟสบุ๊กเพื่อให้ไปดูรายละเอียดเพิ่ม บล็อกให้รายละเอียดเยอะที่สุด ใช้ twitter feed ในบล็อกด้วยเพื่อดึงคนให้ไปอ่าน กระบวนการในการทำงานก็คือไปทำข่าว จากนั้นก็เขียนบล็อก ระหว่างทำข่าวก็ใช้ทวิตเตอร์รายงานข่าวไปด้วย เพื่อหยุดให้คนตามรู้ว่าเราทำอะไรอยู่ ตัดสินว่าประเด็น lead คืออะไร ก็ส่งข้อความออกไปเพื่อดึงให้คนติดตาม รายละเอียดเก็บไว้ให้ดูในรายการเพราะทวิตเตอร์ไม่ใช่แหล่งข้อมูลที่จะมารายงานทั้งหมด ส่วนบล็อกควรเป็นฐานข้อมูลของผู้สื่อข่าวเพราะมันเก็บไว้ได้ เป็น archive ที่มีคอมเมนต์เป็นเหมือน portfolio ของตัวเองด้วย นอกจากนั้นก็ยังสามารถใส่เบื้องหลังข่าวไว้ในบล็อกได้ด้วย”

คุณประสงศ์ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวด้วยการรีทวีตข้อความในทวิตเตอร์ว่า สำหรับบางคนการรีทวีตก็เพื่อเป็นข้อมูลเท่านั้น แล้วต้องนำไปเช็คข้อมูลต่อ ต้องตรวจสอบก่อนถึงจะเผยแพร่ต่อไปได้ เพราะถ้าข้อความผิดก็จะเป็นปัญหาได้ ดังนั้น ผู้สื่อข่าวที่ถูกฝึกมาดี ไม่ควรจะ รีทวีตอะไรโดยไม่มี การเช็คความถูกต้องก่อน

“เครื่องมือสื่อสังคมทำให้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับข่าวและเหตุการณ์ต่างๆ ไหลอยู่ในวงจข่าวจำนวนมาก ถ้าผู้สื่อข่าวรีทวีตข่าวเพื่อเผยแพร่ข้อมูลนั้นต่อโดยไม่มี การเช็คความถูกต้อง ถ้ารีทวีตสิ่งที่ผิดแล้วจะทำอย่างไร ดังนั้นต้องถ่วงถ่วงเหมือนกัน ผู้สื่อข่าวต้องมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น ต้องไม่ตื่นข่าว ต้องไม่ตื่นข้อมูล เมื่อข้อมูลมีความหลากหลายมากขึ้น ความระมัดระวังก็ต้องมีมากขึ้นด้วย”

เช่นเดียวกับคุณศรีสุดาที่เสริมด้วยว่า ผู้สื่อข่าวสามารถได้ข่าวจากสื่อสังคมและเผยแพร่ข่าวต่อได้ทันที แต่ต้องไม่เชื่อทุกข้อความที่ส่งเข้ามา ผู้สื่อข่าวต้องตรวจสอบข้อมูลก่อน เช่นตรวจสอบกับแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้ ตรวจสอบให้ได้รับการยืนยันก่อนจึงจะนำเสนอหรือเผยแพร่ต่อ หรือนำมาพัฒนาเป็นรายงานข่าว

“สมัยนี้ทุกคนเป็น citizen journalist ได้ ก็เป็นไปได้และส่วนตัวก็นับถือผู้สื่อข่าวพลเมืองเหล่านั้น แต่ว่าไม่ใช่ 100% ที่ทุกคนจะสามารถเป็นได้ อาจทำได้ในการแจ้งเหตุ แต่การจะมาเขียนในเชิงข่าวก็ต้องมีพื้นฐานและการเรียนรู้ด้วย เพราะฉะนั้นก็ไม่ใช่มีสื่อสังคมแล้วทุกคนจะสามารถเขียนออกมาเป็นข่าวได้ ก็ต้องมีทักษะในการหา

ข้อมูล เชื่อหรือไม่เชื่อข้อมูล ยังจำเป็นต้องมีพื้นฐานการคิดของการเป็นผู้สื่อข่าว เช่น ข่าวเฮลิคอปเตอร์ของปลัดกระทรวงทรัพยากรฯ ตก ฟังวิทยุก็มีผู้ใหญ่ในพื้นที่ยืนยันว่าตก คาดว่าเสียชีวิต เราก็เชื่อและทวิตขึ้นไปเลย ถ้าเป็นระบบเดิมต้องเขียนข่าวรอบบรรณาธิการตรวจสอบ รอยืนยันก่อน แต่พอเป็นสื่อสังคมกลายเป็นทำได้ทันทีเร็วมาก คนก็ทวิตกลับมาว่าเห็นศพแล้วหรือแน่ใจจำนวนหรือ เลยคิดว่าน่าจะรอข้อมูลก่อน เพราะสื่อนี้มันเร็ว feedback ที่ส่งไปทางวิทยุกับทวิตเตอร์มันเร็วต่างกันมาก ข้อเสียคือเร็วและอาจจะผิด แต่ข้อดีก็คือแก้ไขได้เร็วทันทีเช่นกัน อีกตัวอย่างเรื่องการเสียชีวิตของสามีคุณระนองรัตน์ ได้รับข้อมูลแรกมาจากทวิตเตอร์ของเนชั่น แล้วคนก็มาถามว่าจริงหรือ จริงๆ แล้วมันมีมูล แต่ทางบ้านปิดข่าว ก็ทำให้เกิดข่าวลือด้วย สรุปก็คือถ้าส่งเร็วก็ต้องใช้ความเร็วนี้ในการแก้ไขเมื่อผิด แต่ถ้าเคยทำผิดก็ต้องเรียนรู้แล้วก็ต้องระวังไม่ให้พลาดอีก”

คุณศรีสุตากกล่าวเสริมไว้ด้วยว่า ในการรายงานข่าวผ่านสื่อสังคมเป็นเรื่องที่ดี เพราะมีแหล่งข่าวจำนวนมากขึ้น ข้อมูลบางอย่างไม่ถูกปิดบังเพราะคนในเครือข่ายช่วยกันให้ข้อมูลหรือเพราะสามารถรายงานจาก ณ จุดเกิดเหตุ ในเวลาที่เกิดเหตุได้ การเก็บข้อมูลจึงครบถ้วน ไม่ถูกปิดเป็นปิดบัง เป็นการตรวจสอบการทำงานของสื่อข่าวได้ในระดับหนึ่งด้วย เพราะในความเร็วยังคงต้องรักษามาตรฐานของงานไว้ให้ได้ และยังคงรอบคอบในการเลือกรูขี้อย่างที่เผยแพร่โดยคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลและผลกระทบทางอ้อมที่จะเกิดกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เผยแพร่ด้วย

“การจะถ่ายรูปแล้วโพสต์ในสังคมออนไลน์ อย่างรูปถนนรถติด ก็ไม่ควรติดป้ายทะเบียนรถ เพราะเขาอาจไม่อยากจะให้ใครรู้ว่าอยู่ตรงไหน ก็อาจทำให้ใครเดือดร้อนได้ หรือ ทำข่าวเด็กทำผิดกฎหมายในทีวีต้องมีการบังหน้าเพื่อเซ็นเซอร์ แต่ว่าผู้สื่อข่าวพลเมืองไม่ได้มีใครคุมจะระวังกันหรือไม่ก็เป็นคำถามเหมือนกัน หรือตอนเหตุการณ์ชุมนุมของกลุ่มนปช. จากการผลักดันคนออกจากพื้นที่แล้วมีทหารถูกยิงคือพันเอก รัมเกล้า ผู้สื่อข่าวก็ตามไปถ่ายรูปแล้วก็ทวิตออกไป กลายเป็นว่ามีข้อความ feedback กลับจากผู้อ่านทันทีทำนองว่า ครอบครัวจะเสียใจ เลยนึกได้แล้วลบรูปที่ทวิตนั้นไป คือผู้สื่อข่าวต้องเคารพสิทธิส่วนบุคคลของผู้ที่เป็นข่าวและเกี่ยวข้องด้วยนั่นเอง”

2. สื่อสังคมกับการสร้างความสัมพันธ์และผลจากการปฏิสัมพันธ์ (Interaction)

นอกจากบทบาทของสื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวทั้ง 3 ขั้นตอนในข้อ 1 ข้างต้นแล้ว การจะวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการสื่อข่าวได้นั้นต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของ วงจรการสื่อสารภายในกระบวนการสื่อข่าวระหว่างผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ และผู้อ่าน/ผู้ชม เพื่อทราบ รูปแบบการปฏิสัมพันธ์และบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงการทำข่าว ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก สะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวมีลักษณะเปลี่ยนแปลงสู่การสื่อสารสองทางที่มีการแลกเปลี่ยน ทั้งความคิด และข้อมูลข่าว จนถึงระดับของการร่วมมือกันในบางลักษณะเพื่อระหว่างผู้สื่อข่าวและ ประชาชนในการรายงานข่าวด้วย

ความเปลี่ยนแปลงในลักษณะการสื่อสารระหว่างองค์กรข่าวกับผู้รับสาร จากเดิมที่ ผู้สื่อข่าว กองบรรณาธิการคือผู้ส่งข่าวไปยังผู้รับสารและมีการตอบกลับ (Feedback) มาบ้างแต่ยังเป็น ลักษณะของการสื่อสารทางเดียว ให้ข้อมูลทางเดียวมากกว่า แต่จากการสัมภาษณ์พบว่า การใช้สื่อ สังคมทำให้เกิดเครือข่าย และลักษณะของเครื่องมือที่มีช่องทางให้โต้ตอบ หรือ มีปฏิสัมพันธ์ทำให้เกิด ความสัมพันธ์ใหม่ขึ้นระหว่างผู้สื่อข่าว บรรณาธิการและผู้รับสาร ซึ่งมีผลต่อการปรับตัวในการทำงาน ของสื่อในกระบวนการสื่อข่าวด้วย คุณชาติ วาระคืออธิบายการมีส่วนร่วมของผู้เขียนบล็อกและผู้อ่าน บล็อกที่มีผลต่องานข่าวว่า

“การมีส่วนร่วมผ่านบล็อกเป็นเชิงการแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่เขียน แล้วก็ค่อยๆ ออกไป เป็นการสื่อสารสองทางเพราะกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนกัน องค์กรสื่อมี การเลือกเรื่องของบล็อกเกอร์ไปนำเสนอบนสื่อหลักด้วยก็จะเป็นการเล่นข่าวที่ครบ วงจรขึ้น เช่น บอกว่าคนบนโลกออนไลน์พูดแบบนั้นแบบนี้ โยงจากสื่อสังคมกลับไป ที่ traditional media ทำงานไปควบคู่กัน ซึ่งไม่ต้องกลัวว่าเอามาลงสื่อสังคมแล้ว คนจะไม่ตามสื่อหลัก ตรงข้ามกลับจะทำให้สื่อสารสองทางมากขึ้น”

ด้านคุณจักรกฤษ เพิ่มพูนมองว่าเฟสบุ๊คเป็นอีกแพลตฟอร์มที่น่าสนใจในการสร้าง ปฏิสัมพันธ์กับเครือข่ายผู้อ่านซึ่งมีประโยชน์ต่อการทำข่าว

“เฟสบุ๊คกับการสร้างชุมชน ผู้สื่อข่าวสามารถใช้เป็นช่องทางในการสนทนา การได้ ประเด็นข่าวจากชุมชนได้ นอกจากเป็นฝ่ายบอกข่าวอย่างเดียว ซึ่งคนรุ่นใหม่ใช้ เฟสบุ๊คมากกว่าทวิตเตอร์ ดังนั้น ผู้สื่อข่าวก็น่าจะใช้ช่องทางนี้ให้เกิดประโยชน์ และก็

มีลูกเล่นในการสื่อสารที่หลากหลายกว่า สื่อสังคมช่วยเอาผู้ผลิตมาพบผู้บริโภค ทำให้ การสื่อสารในกระบวนการทำข่าวเร็วขึ้นกว่าเดิมและน่าเชื่อถือด้วย การยกระดับการ ใช้สื่อสังคมทำให้โดยใช้ประโยชน์เรื่องความเร็วในการเชื่อมต่อส่วนต่างๆ ของสังคม เช่น การทำข่าวข้อขัดแย้งระหว่างสองฝ่าย หรือในสังคม สื่อสังคมทำให้คนที่อยู่คน ละฝั่งความคิดมาเจอกันได้ คุยกันได้ เป็นการสื่อสารแบบที่โทรศัพท์ก็ทำไม่ได้ในบาง เรื่อง”

ด้านคุณศรีสุตามองว่า สื่อสังคมเป็นช่องทางให้ผู้สื่อข่าวอาชีพผูกมิตรกับผู้สื่อข่าว พลเมือง (Citizen journalist) ซึ่งเป็นเรื่องดี ถือว่าเป็นแหล่งข่าวที่ดีและสำคัญ เช่นเมื่อเกิดเหตุการณ์ ในพื้นที่ที่ไม่มีผู้สื่อข่าวสามารถใช้ข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ หรือรวบรวมข้อมูลจากบนสื่อสังคมได้

“ในอนาคต ผู้สื่อข่าว สำผู้สื่อข่าว ควรนำมาใช้ประโยชน์อย่างไรเพิ่มขึ้น ณ ตอนนี้เป็นเพียงแค่ที่โปรโมต แต่ตอนนี้ไม่ใช่แล้ว พอเรามีสังคมเราจะมีเครือข่ายในเรื่องที่ แตกต่าง มีเครือข่ายไว้เยอะ เราไม่ต้องเจอตัวต่อตัว เราสามารถเข้าไปในเครือข่าย นั้นๆ แล้วก็ไปเก็บข้อมูลมาจากเครือข่ายเหล่านั้น ซึ่งในชีวิตจริงเราอาจไม่ได้มี ความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้เราเข้าถึงแหล่งข้อมูล แหล่งข่าวได้เร็ว เครื่องมือนี้ จับกลุ่มชัดเจน”

คุณณัฐฐาวิเคราะห์ว่าการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวทำให้วิธีการทำข่าวเปลี่ยน ชัดเจนในเรื่องความเร็วและความสัมพันธ์ ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าวก็ช่วยให้ เข้าถึงแหล่งข่าวได้ง่ายขึ้น ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าวด้วยกันก็สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ได้ เอื้อเพื่อแบ่งปันกันมากขึ้น สื่อสังคมส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ทำให้เกิดเน็ตเวิร์คเชื่อมส่วนต่างๆ แม้แต่กับผู้สื่อข่าวต่างประเทศก็ยังสามารถสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันได้โดยอาศัยการโต้ตอบบน สื่อสังคม สอดคล้องกับคุณบัณฑิตที่มองว่าสื่อสังคมช่วยสร้างความสัมพันธ์ใหม่ๆ เชื่อมคนที่ไม่เคยคิด ว่าจะได้มาสื่อสารหรือทำงานร่วมกันให้มาพูดคุยกันได้

“คนที่มาตามผมในทวิตเตอร์เป็นวัยรุ่น คนอายุน้อยเยอะเหมือนกัน เพราะผมเล่า เรื่องในเชิงการให้ข้อมูล หลายคนสื่อสารกลับมาว่า บางเรื่องยังไม่เกิดบ้าง บางเรื่อง เพิ่งได้รู้ข้อมูลบ้าง ก็ชอบที่เล่าเบื้องหลังข่าวให้ฟัง กลายเป็นได้กลุ่มคนอ่านใหม่ๆ ข้อดีของสื่อสังคมที่ชัดก็คือเข้าถึงผู้รับสารได้ง่ายและกว้าง โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่

แม้แต่กับผู้สื่อข่าวด้วยกันเอง บางคนอาจคิดว่าคนทำข่าวรุ่นใหม่กับเก่ามาเจอกันไม่ได้ แต่การมีสื่อสังคมอย่างทวิตเตอร์ไม่ว่าวัยไหนก็มาทำข่าวร่วมกัน เจอกันในโลกออนไลน์ได้ ก็แค่เปลี่ยนรูปแบบวิธีในการสื่อสารก็เชื่อมโยงกันได้”

คุณเสถียรมองว่าการมีส่วนร่วมกับผู้อ่านดึงคนเข้ามาที่สื่อหลักและช่วยสร้างมุมมองของโลกข่าวให้หลากหลายขึ้น

“มันเป็นพลวัตที่ไม่มีอะไรที่เติบโตหรือหยุดนิ่ง เมื่อพวกคนเข้าบ้านแล้ว สิ่งพิมพ์ก็ต้องลึกมากขึ้น หรือ เปิดให้คนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของสื่อเนชั่น สื่อไม่ได้อยู่บนยอดเขา ผลิตสื่อออกมาเท่านั้น กลายเป็นทุกคนอยู่ใกล้กัน ชวนคนที่อ่านที่มีความรู้มากกว่าผู้สื่อข่าวมาคุย มาแลกเปลี่ยน ในที่สุดสังคมก็จะได้ความคิดมุมมองที่หลากหลาย เป็นสังคมที่ 1 ให้ความกดดันผู้สื่อข่าวมากขึ้น เพราะใกล้กันมาก 2 อีกด้านก็ทำหาย คุณต้องเผชิญหน้าโลกของข่าวที่กว้างขึ้น คนเสพข่าวเขารู้เรื่อง ต้นตัวมีข้อมูล และตอบโต้คุณได้”

ด้านคุณอศินาบอกว่าสื่อสังคมคือการสื่อสารที่เป็นทั้งผู้รับและผู้ส่งสารในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ยังสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับข่าวได้

“บางทีคนอ่านก็คอมเมนต์กลับมาว่า ทำประเด็นนี้หรือ ประเด็นนี้ก็น่าสนใจ เราก็คิดว่าเราทำรอบด้านแล้ว แต่พอได้รับคอมเมนต์ก็มองเห็นว่ามีมุมอื่นอีก บางทีข้อมูลบางอย่างเราที่มันอาจจะมีข้อมูลที่มันไม่หนึ่งก็จะมีคนที่รู้มาช่วยตอบเพิ่มเติม ก็เหมือนช่วยกันตรวจสอบซึ่งทำได้รวดเร็ว นอกจากนั้นยังสามารถดึงความร่วมมือกับผู้สื่อข่าวอาสาสมัครในกระบวนการข่าวได้ด้วย โดยผู้สื่อข่าวต้องหาวิธีที่จะ engage พวกเขามาเป็นกรณีไป”

สรุปจากความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการข่าวที่มีการใช้สื่อสังคมนั้นทำให้เกิดการสื่อสารสองทาง เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ทำข่าวแหล่งข่าว และ ผู้รับสาร มีประโยชน์ต่อการระดมข้อมูล การเผยแพร่ข้อมูล ในกระบวนการข่าวด้วย

3. สื่อสังคมกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของกองบรรณาธิการข่าว และ บทบาทการเป็น นายทวารข่าวสาร (Gatekeeper)

ความรวดเร็วทันใจของการเผยแพร่ข่าวผ่านสื่อสังคม ณ เวลาที่เกิดเหตุการณ์ และการรายงานได้ตลอดเวลาระหว่างกระบวนการทำข่าวของผู้สื่อข่าว ทำให้สิ่งหนึ่งที่เป็นคำถามก็คือ เมื่อข่าวไม่ต้องผ่านกองบรรณาธิการทุกข่าวเหมือนเคย บทบาทหน้าที่สำคัญของการเป็นนายทวารข่าวสาร (Gate Keeper) มีการเปลี่ยนไปอย่างไร ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้แสดงความเห็นว่า บทบาทของบรรณาธิการยังคงมีอยู่ในแง่ของข่าวที่ผ่านกองบรรณาธิการเพื่อออกสื่อดั้งเดิม แต่ในกระบวนการสื่อข่าวผ่าน สื่อสังคมนั้น ผู้สื่อข่าวต้องทำหน้าที่เป็นนายทวารข่าวสารเอง และมีบทบาทในการตัดสินใจในการเลือกสิ่งที่จะนำเสนอด้วยตัวผู้สื่อข่าวเองมากขึ้น

คุณจักรกฤษ เพิ่มพูน มองว่าลักษณะของวงจรถั่วที่เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการใช้สื่อสังคมนั้น ทำให้กองบรรณาธิการต้องปรับตัว ปรับบทบาทในการทำงาน

“บทบาทกองบรรณาธิการในประเภทสิ่งพิมพ์ต้องปรับตัวเยอะ เพราะความเร็วและความลึกถูกทดแทนด้วยสื่อออนไลน์แล้ว สื่อสิ่งพิมพ์ถ้าไม่ปรับตัวเรื่องการทำข่าวลึกจะลำบาก สื่ออื่นๆ เช่นสื่อสังคมไปเป็นปัจจัยในการเสริมภาพพจน์ ทำให้มีการสื่อสารมากขึ้นกว้างขึ้น และต่อยอดในเชิงการบริหารธุรกิจได้”

ด้านคุณณภพพัฒนจักรให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทการเป็นนายทวารข่าวสารว่าทั้งผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ และ ผู้อ่าน/ผู้รับสาร ต่างคัดเลือก คัดกรองข้อมูลของกันและกัน

“คนอ่านคือประตู (Gate) ในโลกสังคมออนไลน์ คนที่ตามอ่านผู้สื่อข่าวอยู่ทำหน้าที่กรองสารของผู้สื่อข่าว เช็คข้อมูลของผู้สื่อข่าวด้วยขั้นหนึ่ง คือถ้าผู้สื่อข่าวเสนออะไรที่ไม่เหมาะสม แล้วคนอ่านเห็นอะไรแปลกๆ ที่ผิดปกติก็จะมีคนมาทักท้วง ทำให้ผู้สื่อข่าวเองต้องตั้งใจ และคิดทบทวนให้ดีกว่าก่อนจะพิมพ์ส่งข้อความอะไรออกไป”

เช่นเดียวกับคุณเสถียรที่มองว่า ผู้สื่อข่าวกับบทบาทของการเป็นนายทวารข่าวสารเป็นสิ่งที่ต้องทำมากขึ้นเมื่อมีการใช้สื่อสังคมในการรายงานข่าว โดยไม่ได้รอให้เป็นหน้าที่ของบรรณาธิการ โดยผู้สื่อข่าวต้องสวมบทบาทนี้ชัดเจนมากขึ้น

“การทำหน้าที่นายทวารข่าวสารก็เป็นเรื่องยากเหมือนกัน สำหรับคนที่ไม่เคยทำหน้าที่นี้เป็นประจำ ส่วนตัวบางครั้งก็โพสต์ข้อความแรงไป ไม่ชัดเจนบ้าง เพราะด้วยความรีบ เพราะอยากให้เร็ว สักระยะหนึ่งก็มี feedback กลับมาว่าไม่ใช่ ต้องตรวจสอบก่อน พอไปตรวจสอบก็รู้ว่าไม่ใช่ หรือบางครั้งข้อความก็แรงเกินไป คนที่รับข้อความบางทีก็มีที่รู้สึกที่เราเล่นแรงไป คือเราหาสมดุลไม่ได้ ในสื่อสังคมไม่มีบทย คอย แก๊ซตรวจสอบข่าวให้ แต่สิ่งที่กำกับเราคือ สังคม มันมีกติกาจริงซึ่งมองไม่เห็น ผมว่ามันเป็นวัฒนธรรมบางอย่าง ซึ่งค่อยๆ ก่อตัว ในลักษณะการตรวจสอบกันเอง มีพลังมากกว่ากฎระเบียบเสียอีก ทำให้ผู้สื่อข่าวต้องระวังเพราะจะส่งผลกระทบต่อ คนที่ติดตามอ่านข้อความของเรา ถ้าข่าวเราไม่แม่นยำจริงก็จะมี feedback ที่ไม่ดีกลับมา เราต้องตรวจสอบให้หนัก ระวังเสมอว่าบนสื่อสังคมมีคนทั้งรู้ มีคนในพื้นที่ มีแหล่งข่าวอยู่จำนวนมาก ดังนั้นสิ่งที่ผู้สื่อข่าววิตเขาก็ตามอ่านซึ่งผู้สื่อข่าวก็กลัวไม่ได้”

อย่างไรก็ตามคุณเสถียรมองว่าสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ใช่บทบาทเรื่องนายทวารข่าวสารน้อยลง แต่ทุกคนในเครือข่ายสื่อสังคมต่างเป็นประตูคัดกรองข้อมูลของกันและกันในเครือข่าย การตรวจสอบอยู่ตรงหน้าผู้สื่อข่าวมีการตรวจสอบใกล้ชิด

“ถ้าวิตข่าวว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังไม่พอใจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฯ คนรับสารเราก็คือคนที่เราพูดถึง ถ้าเป็นข้อมูลมั่ว เขาก็เช็คเราได้ ถ้าผิดผู้สื่อข่าวก็ถูกประจาร สำหรับผู้สื่อข่าวสิ่งเดียวที่ยืนอยู่ได้คือความน่าเชื่อถือ คนกระชับพื้นที่เข้ามาใกล้กัน ตรวจสอบกันตรงหน้า ถ้าผู้สื่อข่าวทำผิด ความน่าเชื่อถือหมด ก็จบ ดังนั้นผู้สื่อข่าวต้องระวังตัว รอบคอบมากขึ้น ผิดไม่ได้”

คุณเสถียรเสริมด้วยว่ากองบรรณาธิการยังทำภารกิจเดิมในสื่อหลักอยู่ เพราะความน่าเชื่อถือสำคัญมากและเป็นหน้าที่ของบรรณาธิการที่จะสร้างความน่าเชื่อถือนั้นในสื่อหลัก แต่บนเครือข่ายสื่อสังคมบรรณาธิการจะมาขวางทางไม่ได้ เพราะธรรมชาติของมันเป็นเรื่องของคนๆ นั้นส่งข้อมูลเอง คนจะสร้างความน่าเชื่อถือได้ก็คือตัวผู้สื่อข่าวเอง

ด้านคุณศรีสุดามองว่า แม้สื่อสังคมจะมามีบทบาทมากขึ้น และผู้สื่อข่าวสามารถรายงานข่าวได้โดยข้ามขั้นตอนของกองบรรณาธิการเวลาที่รายงานข่าวจากพื้นที่ แต่บทบาทเรื่อง นายทวารข่าวสารของกองบรรณาธิการก็ไม่ได้หายไปโดยสิ้นเชิง เพียงแต่มีช่องทางในการทำข่าวมากขึ้น และ

ผู้สื่อข่าวต้องทำบทบาทในการเป็น Gate หรือการพิจารณาเลือกสิ่งที่น่าสนใจนำเสนอผ่านช่องทางของสื่อสังคมด้วย เป็นการใช้วิจารณญาณของผู้สื่อข่าวประกอบการตัดสินใจ

“การจะทวิตข่าวต้องคำนึงถึงหลายเรื่อง สิ่งหนึ่งที่ไม่ควรมองข้ามคือมารยาทต่อองค์กรที่ตัวเองสังกัดอยู่ เช่น ข่าวที่คนขับรถแท็กซี่ฆ่าแม่เด็กมามอบตัวกับโมเดลไลน์ ถึงแม้ว่าเรารู้เรื่องและอยากทวิตออกไป แต่ก็ต้องห้ามตัวเอง ทำไม่ได้เพราะรู้ว่ายังไม่ถึงเวลาเผยแพร่ ต้องให้เกียรติองค์กรข่าวก่อน เผยแพร่ในเวลาที่เหมาะสมและต้องรู้ว่าอะไรควรหรือไม่ควรด้วย ดังนั้นก็คือการรายงานข่าวผ่านสื่อสังคมเป็นช่องทางที่เพิ่มขึ้นมา และเหมาะกับการรายงานข่าว ณ จุดเกิดเหตุ แต่ถ้าเป็นรายงานเป็นชิ้นหลักก็ต้องผ่านกระบวนการของกองบรรณาธิการเช่นเดิม ต้องผ่านกระบวนการตรวจสอบเช็คข้อมูลให้เรียบร้อยก่อน”

สื่อสังคมทำให้กองบรรณาธิการต้องปรับตัวในระยะยาวด้วยเช่นกันโดยคุณบัณฑิตจิตจันทศรีคำ (แคน สาลิกา) บรรณาธิการบริหารเนชั่นสุดสัปดาห์อธิบายว่า

“กองบรรณาธิการต้องมีบทบาทอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการรีไรท์และตรวจสอบข่าวอย่างที่เคยเป็นมา เพราะเมื่อมีการใช้สื่อสังคมผู้สื่อข่าวก็ทำตัวเหมือนเป็นรีไรท์เอง เพราะต้องตรวจสอบความถูกต้องก่อนเผยแพร่โดยไม่ผ่านกองบรรณาธิการ ทั้งนี้เคยมีการหารือในกองบรรณาธิการเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวว่าในระยะยาวต้องมีการเปลี่ยนแปลง บรรณาธิการข่าวจะนำกรอข่าวจากผู้สื่อข่าวและแค้กั้ไขตรวจสอบข่าวอย่างเดิมไม่ได้ อาจต้องผันตัวเองไปทำข่าวเชิงสืบสวน ข่าวเจาะ หรือสกุ๊ปพิเศษ (Exclusive) เพิ่มขึ้น อย่างที่ผมนำกำลังพยายามหาช่องทางในการใช้ทวิตเตอร์จากมุมของบรรณาธิการที่ไม่ได้อยู่ในสนามข่าว ณ เวลาเกิดเหตุก็เพื่อเตรียมพร้อมการเปลี่ยนแปลงที่จะมาถึงด้วยเช่นกัน”

คุณชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี นายกสมาคมผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยเห็นต่างว่า บทบาทในเรื่องนายทวารข่าวสารนั้นไม่เปลี่ยนแปลงนัก เพราะยังคงต้องมีการกำหนดวาระข่าวสารอยู่ในสื่อสังคมจะต้องถูกตรวจสอบ อาจสร้างกระแสได้ แต่การสร้างประเด็นไม่ใช่เรื่องง่าย สิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนชัดเจนคือกองบรรณาธิการและสำผู้สื่อข่าวมีส่วนร่วมกับผู้รับสารมากขึ้น

ด้านคุณจักรกฤษณ์ เพิ่มพูนมองว่าควรมีการกำหนดหลักการในการใช้สื่อสังคมด้วย เช่นกันเพื่อให้การใช้สื่อสังคมในการสื่อข่าวนั้นมีความน่าเชื่อถือ และป้องกันความผิดพลาดด้วย

“เรื่องของการจะใช้ทวิตเตอร์ในการรายงานข่าวนั้นจะปล่อยให้ประชาชนได้เต็มที่ ไม่ได้ เพราะการใช้ทวิตเตอร์ทำให้การทำงานมันข้ามขั้นตอนของการบรรณาธิการ จากที่เมื่อก่อนการจะตีพิมพ์ข่าวต้องมีบรรณาธิการ มีหัวหน้าข่าวกลั่นกรองก่อน แต่การใช้สื่อสังคมอย่างทวิตเตอร์ทำได้โดยตรงเลย ดังนั้นเมื่อไม่มีกระบวนการของกองบรรณาธิการ ผู้สื่อข่าวก็ต้องเซ็นเซอร์ตัวเอง มีหลักการเรื่องจริยธรรมในการนำเสนอ พิจารณาผลกระทบและการละเมิดซึ่งเป็นเรื่องที่ยาก เพราะทวิตเตอร์ไม่ได้ให้ส่งข่าวอย่างเดียว จุดแบ่งระหว่างความเป็นส่วนตัวกับบทบาทภาระหน้าที่เป็นประเด็นที่ยังถกเถียงกันว่าหลักในการใช้ทวิตเตอร์ในการส่งข่าวนั้นปลอดภัยแค่ไหนสำหรับสังคม และคนใช้มีความรับผิดชอบเพียงพอหรือไม่”

จะเห็นว่า จากกลุ่มผู้ใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวและบรรณาธิการมองว่า ความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจในประเด็นและข้อความที่จะเผยแพร่อยู่บนความรับผิดชอบของผู้สื่อข่าวมากกว่าที่เคยเป็นมา เพราะความเร็วในการนำเสนอและการลดขั้นตอนในการผ่านกองบรรณาธิการ ดังนั้น จรรยาบรรณของการทำข่าวต้องถูกนำมาพิจารณาประกอบระหว่างการสื่อข่าวอย่างเข้มข้นมากขึ้น โดยต้องรับผิดชอบต่อสังคม และต่อข้อมูลที่ส่งผ่านเข้าไปในระบบเครือข่ายสื่อสังคม ตลอดจนข้อมูลที่ได้รับจากเครือข่ายก็ต้องมีการตรวจสอบอย่างเข้มข้นเพื่อป้องกันความผิดพลาดด้วย หมายความว่า บทบาทการเป็นนายทวารข่าวสาร (Gatekeeper) นั้นไม่ได้หายไป แต่ปรับเปลี่ยนเป็นทั้งผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการต่างต้องทำหน้าที่ดังกล่าวมากขึ้น จุดที่เปลี่ยนไปคือกองบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวไม่ใช่ผู้กำหนดวาระข่าวสาร หรือเป็นผู้เลือกว่าจะเสนออะไรเท่านั้นอีกต่อไป แต่การสื่อสารกับผู้รับสารได้ผ่านเครือข่ายออนไลน์ ทำให้การกำหนดวาระข่าวสารถูกคานน้ำหนักด้วยเสียงจากสังคมในขณะเดียวกัน องค์กรข่าวฟังเสียงและความต้องการในการรับสารของผู้รับสารได้มากขึ้น มองเห็นประเด็นที่สังคมต้องการรู้ได้มากขึ้นด้วย

4. แนวทางอนาคตของการพัฒนาการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว

คุณชาลีบอกว่า ทิศทางการใช้สื่อสังคมของเครือเนชั่นมีแนวทางในการส่งเสริมที่ชัดเจน เป็นนโยบายเพราะถ้าอยู่ในวงการการทำข่าวในสโตร์ที่ออกไปตามช่องทางต่างๆ มันมีวิวัฒนาการค่อนข้างรวดเร็ว เช่น การเขียนบล็อก เป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา ผู้สื่อข่าวไม่ค่อยเขียนบล็อกเยอะเพราะไม่มีเวลา ถ้าไม่รักจริงก็คงไม่ทุ่มเททำ ส่วนใหญ่คนที่เขียนเป็นประจำจะเป็นคนธรรมดาที่เป็นบล็อกเกอร์มากกว่า ส่วน Facebook Fan Page ของเนชั่น เป้าหมายคือ ต้องการดึงดูดคนที่เล่น เจาะตลาดของคนออนไลน์ ไปสร้างแฟนคลับที่สามารถใช้เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับคนกลุ่มนั้นมากขึ้น

คุณจักรกฤษ เพิ่มพูนเน้นเรื่องความพยายามกำหนดแนวทางการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวเพื่อให้สามารถนำมาใช้งานได้มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์สูงสุดในการสื่อข่าว โดยเริ่มมีการร่างแนวจริยธรรมขึ้นมา โดยสิ่งที่สำคัญคือการหาหลักการสำหรับการสื่อข่าวที่ไม่ผ่านกระบวนการบรรณาธิการเพราะเป็นสิ่งที่ต้องระวัง และการเผยแพร่ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตมันอยู่ในระบบนานมาก และแพร่กระจายได้ในวงกว้างต้องมีหลักการในการใช้ที่รอบคอบเช่นกัน

นอกจากนี้ คุณณภพพัฒนจักร ยังเสนอด้วยว่า การใช้สื่อสังคมยังไม่ได้ถูกนำมาใช้อย่างเต็มที่ บางคนก็ใช้บ้าง บางคนใช้เพียงบางอย่าง เป็นเพราะข้อจำกัดของเวลาในการทำงาน ซึ่งถ้าจะมีการพัฒนาการใช้สื่อสังคมให้แพร่หลายและใช้ได้เต็มประสิทธิภาพมากขึ้น ก็ควรมีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้สื่อข่าวรู้สึกว่ายากใช้ด้วย

“ภาคปฏิบัติผมเห็นว่าควรมีแรงจูงใจให้ผู้สื่อข่าวมาทำงานอย่างนี้มากขึ้น ปกติผู้สื่อข่าวก็ทำงานทั้งวัน แล้วก็มาจะให้เขียน blog ในเชิง exclusive มากขึ้น ก็เท่ากับว่าต้องใช้เวลามากขึ้น ไม่ใช่ว่าผู้สื่อข่าวขี้เกียจ แต่ก็ต้องเสียเวลาอย่างอื่นไปจากที่ปกติทำ 8 ชั่วโมง ต้องทำเพิ่มไปอีก 3-4 ชั่วโมง ซึ่งบางทีเหน้อยกว่า 8 ชั่วโมงเสียอีก ถ้าไม่มีแรงจูงใจคนอยากทำก็น้อย อาจทำได้เช่น เรื่องของเบี้ยเลี้ยงซึ่งสำคัญหรือการให้ความสำคัญกับเนื้อหาของบล็อกในการได้รับเผยแพร่บนสื่อหลังด้วยผู้บริหารสื่อต้องใจกล้าในการให้เอาข่าวที่จะลงในบล็อกมาลงในข่าวหน้าหลัก แต่ถ้านะชั่นใจกล้า ไม่ต้องลงทุกอย่างที่ฉบับอื่นลง แต่เลี้ยงไปเอาเอาบทวิเคราะห์มาลงเลย ก็ทำให้ผู้สื่อข่าวจำนวนหนึ่งเลือกได้ที่จะไม่ต้องทำข่าวแบบประจำวันตามที่ทุกสื่อต้องทำเป็นหลัก แต่เลือกที่จะทำบทวิเคราะห์การเจาะลึกมุมมองมากกว่าได้ ถ้า

องค์กรสื่อใจกล้าเดินทางนี้ ก็จะมีผู้สื่อข่าวมาใช้สื่อสังคมเพื่อการทำงานเชิงลึก หรือการวิเคราะห์มากขึ้นเพราะมีเวลาให้ทำ”

ดร.ณัฐธามองว่าการพัฒนาการใช้งานสื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวนั้น องค์กรข่าวก็ต้องปรับมีนโยบายด้านสื่อสังคมที่ชัดเจน ในต่างประเทศมีการปรับตัวกันมากแล้วเพราะการแข่งขันจะเข้มข้นมากขึ้น องค์กรข่าวจำเป็นต้องสร้างฐานคนดูในขณะเดียวกันก็ต้องสร้างความรู้สึกเป็นมิตร เชื่อมโยงกลุ่มคนเป็นเครือข่ายซึ่งจะทำให้เข้าถึงคนทั่วไปได้ง่ายขึ้น

คุณศรีสุดาบอกว่า เทคโนโลยีนี้มีผลทำให้วิธีการทำงานของผู้สื่อข่าวต้องปรับเปลี่ยน ตอนนี้ยังไม่ใช้ผู้สื่อข่าวร้อยเปอร์เซ็นต์เปลี่ยนการทำงานมาใช้สื่อสังคม แต่มองว่าจะต้องเพิ่มมากขึ้น ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับนโยบายขององค์กรด้วย ยกตัวอย่างของ MCOT ก็ยังใช้ไม่เยอะ สักประมาณ 10 กว่าคนได้ เพราะยังไม่มียุทธศาสตร์ของการสนับสนุนให้ใช้ที่ชัดเจน เมื่อไรก็ตามที่ผู้บริหารฝ่ายข่าวใช้ ก็จะมีคนใช้เยอะขึ้น คนรุ่นใหม่อยากใช้ แต่ไม่มีทิศทางนโยบายจากองค์กรที่ชัดเจนก็เป็นการเลือกใช้ตามความชอบของแต่ละคนมากกว่า สำหรับประเด็นการปรับตัวของผู้สื่อข่าว คุณศรีสุดาเสนอแนะว่า ประสพการณ์จะสอนให้ผู้สื่อข่าวปรับตัวในการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำข่าวมากกว่าที่เคยเป็นมา

“รุ่นพี่ก็จะสอนรุ่นน้อง ผู้สื่อข่าวใหม่ที่ทักษะการใช้เครื่องมือมี แต่ยังต้องเรียนรู้การให้เกียรติแหล่งข่าว จริยธรรม จรรยาบรรณในการทำข่าว และใช้เครื่องมือต้องเปลี่ยนวิธีการใช้ จากเล่น และส่วนตัว มาเป็นมืออาชีพมากขึ้น トラบใดที่ยังไม่มีนโยบาย หรือ หลักสูตรในการสอนที่ชัดเจน ก็ต้องอาศัยการเรียนรู้จากพื้นฐานของการเป็นผู้สื่อข่าว”

จากมุมมองของบรรณาธิการ คุณบัณฑิตมองว่าสื่อสังคมควรถูกนำมาใช้เป็นส่วนเสริมที่ทำให้กระบวนการสื่อข่าวมีความรอบด้าน ลึก และสมบูรณ์มากขึ้น แต่ผู้สื่อข่าวก็ยังคงต้องทำหน้าที่การทำข่าวเหมือนเช่นที่เคยทำมาอย่างเต็มที่ด้วยเช่นเดิม

“ในแง่ของการรายงานข่าวผู้สื่อข่าวก็ยังคงทำงานตามหน้าที่เช่นเดิม แต่ต้องทำงานในการสร้างเครือข่ายของคนที่ได้รับสารจากตัวผู้สื่อข่าวให้ชัดเจน แล้วก็ไปเสริมสื่อที่ทำอยู่แล้วในทางอ้อม อย่างน้อยคนที่รับจากผมก็จะรู้จักเนชั่นสุดๆ มากขึ้น จริงๆ เรื่องนี้เป็นเรื่องนโยบายที่ชัดเจนด้วย ไม่เชิงบังคับ แต่สนับสนุนให้ใช้ ก็จะทำให้คน

รู้จักองค์กรมากขึ้น ตรงนี้ก็เป็นสังคม พอเราทำตรงนี้มากขึ้น สิ่งที่เสียไปก็คือรายได้จาก sms แต่เราก็รู้ปัญหานี้อยู่ว่าจะเกิด แต่ก็ไม่เป็นไรเพราะเราต้องทำเพื่ออนาคต แต่ในทางกลับกัน ก็อาจไปเสริมให้คนมาติดตามสื่อหลักเพิ่มขึ้นได้ด้วย”

โดยสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการทั้ง 10 ท่านจะเห็นว่า สื่อสังคมมีบทบาทในการเป็นเครื่องมือที่เสริมเข้ามาในกระบวนการสื่อข่าวทุกขั้นตอนของการสื่อข่าวตั้งแต่การหาข่าว (News Gathering) จนถึงการเผยแพร่ข่าว (News Reporting & News Distribution) ซึ่งทำให้โลกของข่าวสารกว้างมากขึ้น ข้อมูลข่าวที่เคยจำกัดอยู่ในวงหนึ่งขยายกว้างมากขึ้น และผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการสามารถใช้ประโยชน์จากการสื่อสารสองทางผ่านเครือข่ายของกลุ่มผู้อ่านให้เกิดประโยชน์ในการสื่อข่าวที่รอบด้านได้มากขึ้น

ประเด็นสำคัญของการใช้งานสื่อสังคมของผู้สื่อข่าวไทยในปัจจุบันคือ “มิติของความเร็ว” ที่สามารถรายงานข่าวได้ทันที หาข่าวได้เพิ่มเติมระหว่างการทำข่าวจากความสามารถในการโต้ตอบกับเครือข่ายในสังคมออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว แต่ใน “มิติความลึก” ยังมีการใช้น้อยและยังไม่ชัดเจนว่าจะใช้งานในลักษณะใดบ้างโดยมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและความเข้าใจในรูปแบบการใช้เชิงลึก ในขณะที่เดียวกันการมีสื่อสังคมเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการสื่อข่าว บทบาทของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการทั้งในการทำงานเพื่อสื่อข่าวและการทำหน้าที่คัดกรองข่าวสาร และจัดวาระข่าวสารของสังคมเปลี่ยนแปลงไป โดยต่างต้องปรับตัวใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมเพื่อทำให้บทบาทในการรายงานข่าวมีความเข้มข้น รวดเร็วมากขึ้น ซึ่งกำลังอยู่ระหว่างการเรียนรู้การใช้งานในรูปแบบต่างๆ และปรับตัวทั้งในระดับบุคคลและองค์กร

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการใช้สื่อสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

เพื่อเป็นการศึกษาอย่างละเอียดเกี่ยวกับลักษณะการใช้งานสื่อสังคมของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ให้เป็นตัวอย่างลักษณะการใช้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการติดตามดูการใช้งานสื่อสังคมของผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 9 ท่านเป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยเลือกช่วงระยะเวลาระหว่าง

วันที่ 3-9 กรกฎาคม 2554 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวสามารถศึกษาการรายงานข่าวได้สองลักษณะ คือ

- เหตุการณ์สำคัญที่ต้องรายงานข่าว ณ เวลาเกิดเหตุอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงเวลาดังกล่าวมีเป็นช่วงวันเลือกตั้ง
- การใช้รายงานข่าวแบบทั่วไปประจำวัน (Routine) สามารถศึกษาลักษณะการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวของกลุ่มตัวอย่างได้ว่า ในวงจรของการรายงานข่าวนั้นมีการใช้รูปแบบใดบ้าง

ทั้งนี้ การศึกษาเป็นเพียงตัวอย่างของลักษณะการใช้เพื่อตรวจสอบข้อมูลกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณเปรียบเทียบสัดส่วนรูปแบบการใช้งานสื่อสังคมจากสัดส่วนการข้อความที่มีการเผยแพร่ผ่านสื่อสังคม โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในระยะเวลา 1 สัปดาห์มีดังนี้

ตารางที่ 3 แสดง Twitter Data ของกลุ่มตัวอย่างระหว่าง 3-9 กรกฎาคม 2554

ชื่อ	Account	Tweet in sample	Tweet all-time	Follower	Following
บัณฑิต จันทศรีคำ	@can_nw	386	22094	20810	142
อศินา พรวิสิน	@lekasina	485	56592	5031	1666
คุณศรีสุดา วินิจสุวรรณ	@sresuda	292	30716	13043	1846
นภาพฒน์จักษ์ อัดตนนท์	@noppatjak	612	54135	47203	642
ดร. ณัฐฐา โกมลวาทิน	@Nattha_ThaiPBS	186	24119	43049	582
เสถียร วิริยะพรรณพงศา	@satien_nna	272	26073	17973	419
จักร์กฤษ เพิ่มพูล	@chakkrish	47	5971	2760	140
ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี	@chavarong	213	16244	5654	541
ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์	@Prasong_lert	41	759	2407	90

* ข้อมูลอัปเดต ณ วันที่ 8 ตุลาคม 2554 เวลา 03.00 น.

โดยจากการสัมภาษณ์นั้น สามารถสรุปจำแนกลักษณะการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวได้เป็น 7 ลักษณะ ได้แก่ ใช้เพื่อเผยแพร่ข่าว ให้ข้อมูลเบื้องหลังข่าว หาข่าวขอข้อมูล สนทนาสร้าง

ปฏิสัมพันธ์ โพรโมตผลงานและองค์กร วิเคราะห์แสดงความเห็น และใช้งานเรื่องส่วนตัว ซึ่งสามารถจำแนกเป็นข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละท่านในการใช้เป็นเวลา 1 สัปดาห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงลักษณะการใช้งาน Twitter ของกลุ่มตัวอย่างระหว่าง 3-9 กรกฎาคม 2554

ชื่อ	จำนวนข้อความบนทวิตเตอร์จำแนกตามจุดเป้าหมายในการใช้งาน							ส่วนตัว
	เผยแพร่ข่าว รายงานข่าว		ให้ข้อมูล อธิบาย ความ	หาข่าว ขอข้อมูล	สนทนา สร้าง ปฏิสัมพันธ์	โปรโมต งาน	วิเคราะห์ แสดง ความเห็น	
	Tweet	Re- tweet						
บัณฑิต จันทศรีคำ	38	30	216	0	73	9	15	5
อศินา พรพศิน	153	50	30	6	166	45	8	27
คุณศรีสุดา วินิจสุวรรณ์	36	15	41	10	126	19	4	41
นภาพัฒน์จักษ์ อัดตนนท์	79	58	55	14	341	12	40	13
ดร. ณัฐชา โกมลวาทิน	59	85	4	0	17	20	0	1
เสถียร วิริยะพรรณพงศา	82	55	12	2	88	15	14	4
จักรกฤษ เพิ่มพูล	25	2	6	0	0	0	14	0
ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี	46	70	8	0	70	0	5	14
ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ	0	0	5	0	5	14	7	0

ในส่วนของการใช้งานทวิตเตอร์นั้น จะเห็นว่าแต่ละท่านมีลักษณะการใช้งานที่แตกต่างกัน โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

รูปแบบการใช้ทวิตเตอร์

1. การรายงานข่าวและเผยแพร่ข่าว โดยมี 2 ลักษณะคือ การรายงานโดยทวิตข้อความเอง มีทั้งเป็นลักษณะของข้อความสรุปประเด็น การโปรยความแล้วตามด้วยลิงค์เว็บไซต์ รูป หรือ วิดีโอ อีกลักษณะคือการรีทวีตข้อความข่าวของผู้อื่น โดยผู้สื่อข่าวจำนวน 5 ท่านจาก 10 ท่าน เน้นการรายงานข่าวและเผยแพร่ข่าวเป็นสำคัญ โดยมากเป็นผู้สื่อข่าวที่ลงพื้นที่ในการทำข่าวด้วยตัวเอง

ผู้ที่มีการใช้สื่อสังคมเน้นไปในการเผยแพร่ข่าวและรายงานข่าวมากกว่าการใช้งานประเภทอื่นได้แก่ คุณอศินา พรพศิน, คุณณัฐชา โกมลวาทิน, คุณเสถียร วิริยะพรรณพงศา, คุณจักรกฤษ เพิ่มพูล และ คุณชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี ซึ่งเป็นการรายงานข่าวทั้งการทวิตด้วยตัวเอง

และการรีทวีตข่าว/ข้อมูลจากผู้อื่น โดยในลักษณะของการรายงานข่าวนั้นสามารถจำแนกเป็นรูปแบบการรายงานได้ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงรูปแบบการเผยแพร่ข่าว/รายงานข่าว

ชื่อ	รูปแบบในการรายงานข่าวผ่าน Twitter			
	ข้อความสรุป	โปรย + Link	โปรย + รูปภาพ	โปรย + VDO
บัณฑิต จันทศรีคำ	38	0	0	0
อศินา พรพศิน	74	50	20	9
คุณศรีสุดา วินิจสุวรรณ	34	2	0	0
นภพัฒน์จักษ์ อัตตนนท์	67	6	6	0
ดร. ณัฐธา โกมลวาทิน	55	3	1	0
เสถียร วิริยะพรรณพงศา	75	4	2	1
จักรกฤษ เพิ่มพูล	21	4	1	0
ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี	44	1	1	0

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า รูปแบบของการรายงานข่าวผ่านทวิตเตอร์ส่วนมากเป็นการเขียนข้อความสรุปประเด็นสั้นๆ เกี่ยวกับข่าวนั้น โดยหากมีข้อมูลต่อเนื่อง ก็จะมีการทวีตข้อความสรุปนั้นต่อเนื่องไปเรื่อยๆ โดยเป็นการรายงานข่าว ณ จุดเกิดเหตุ หรือ ณ เวลาที่เกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น เน้นความรวดเร็วของการนำเสนอข้อมูล รูปแบบการรายงานข่าวแบบนี้ คือการอัปเดตข้อมูลข่าวทันทีที่ได้ข้อมูลใหม่ๆ เข้ามา หรือเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ทั้งนี้ ระหว่างเกิดเหตุการณ์นั้น นอกจากจะมีการรายงานในรูปแบบสรุปประเด็นเป็นข้อความนำเสนอแล้ว ในบางครั้งยังมีการใช้ภาพถ่ายเพื่อให้เห็นเหตุการณ์ที่ชัดเจนประกอบด้วย โดยเป็นลักษณะของการโปรยเรื่องและโพสภาพคู่กันไป

นอกจากการรายงานข่าวในลักษณะแบบนี้แล้ว ในบางครั้งจะมีการสรุปเป็นคำโปรยสั้นๆ ประกอบกับการโพสลิงค์ไปยังข้อมูลเพิ่มเติม หรือเนื้อหาข่าว บทวิเคราะห์ที่สำคัญ ซึ่งการรายงานในรูปแบบนี้มักจะทำเมื่อเกิดเหตุการณ์นั้นไปแล้ว หรือมีการเขียนบทรายการงานข่าวลงที่หน้าเว็บไซต์แล้ว หรือเมื่อต้องการให้ลิงค์ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นข่าวนั้น และที่มีการใช้บ้างแต่น้อยอยู่คือการโพสลิงค์ของคลิปวิดีโอ

2. การให้ข้อมูลข่าว หรือ อธิบายความเกี่ยวกับข่าว เป็นลักษณะของการให้ข้อมูล เบื้องลึก เบื้องหลัง ที่มาที่ไปหรือการขยายความข่าว โดยบรรณาธิการจะใช้งานทวีตเตอร์ในลักษณะนี้ มากกว่าผู้สื่อข่าว ผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีลักษณะการใช้งานแบบนี้ที่ชัดเจนมากที่สุดได้แก่ คุณบัณฑิต จันทรศรีคำ (แคน สาลิกา) โดยทวีตข้อความต่อเนื่องเกี่ยวกับประเด็นที่จะนำเสนอ โดยแต่ละครั้งก็นำเสนอจะมีข้อความต่อเนื่อง 6 ข้อความขึ้นไป โดยนำเสนอเป็นสองช่วงเวลาคือ “อาหารเช้า” ในช่วงเช้า และ “อาหารค่ำ” ช่วงเย็นหรือกลางคืน ลักษณะของข้อมูลคือเบื้องหลังข่าว ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับข่าวหรือประเด็นที่เป็นที่สนใจของสังคมซึ่งช่วยอธิบายความเป็นมา เป็นไป อธิบายความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงของบุคคลที่อยู่ในข่าว ความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ ทำให้ผู้ติดตามข่าวสามารถเข้าใจความเป็นมา มองเห็นประเด็นของเรื่อง เข้าในบริบทของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการวิเคราะห์สถานการณ์บนพื้นฐานของข้อมูลและบริบทต่างๆ

ตัวอย่างเรื่องที่ทำให้ข้อมูลในลักษณะดังกล่าวในช่วงเวลาที่ศึกษาเช่น การวิเคราะห์ผลการเลือกตั้ง

@can_nwอาหารค่ำ(1) จากผลเลือกตั้งวันนี้ พรรค SME เสียหายมาก ชาตินไทยฯ อาจมีสภาพเป็น "พรรคต่ำลิบ" ในครั้งหน้า
@can_nwอาหารค่ำ(2) การสูญเสียส.ส.เขต 1 ที่นั่ง แกมคะแนนสัดส่วนแท้ "เพื่อไทย" ในสุพรรณบุรี เป็นสัญญาณเตือนการถดถอยครั้งใหญ่ของบรรหาร
@can_nwอาหารค่ำ(3) พรรคชาติพัฒนาฯ เป็นอีกพรรคหนึ่งที่ต้องปรับตัว และกลุ่มพินิจคงต้องแยกทางไปในวันหน้า เพราะมี ส.ส.ในมุ้งแค่ 2 คน
@can_nwอาหารค่ำ(5) ชัยชนะแบบพลิกแผ่นดินอีสานของเพื่อไทย คงทำให้ "เนวิน" ตัดสินใจลำบากว่าจะรักษาภูมิไทย หรือถอยหลบมรสุมก่อน
@can_nwอาหารค่ำ(6) หากมีการปลดล็อก "บ้านเลขที่ 111" ปีหน้า อดีต ส.ส.ทรท. หลายคนคงจะไปตั้งพรรคแข่งกับทักษิณ เหมือนที่บางกลุ่มคิดไว้
@can_nwอาหารค่ำ(7) ปชป.ได้ ส.ส.ไม่ต่างจากปี 50 มากนัก แต่ที่ ปชป.พลาดไม่ได้เป็นแกนจัดตั้งรัฐบาล คือภูมิใจไทย ได้ ส.ส.ไม่ได้ตามเป้า
@can_nwอาหารค่ำ(8) หาก ปชป.คิดจะเป็นรัฐบาลสมัยหน้า ต้องเลิก "ยืมจมูกคนอื่นหายใจ" โดยวางแผนที่จะรุกเข้าไปในอีสานได้อย่างไร

ตัวอย่าง การให้ข้อมูลผลการเลือกตั้ง

@can_nwอาหารค่ำ(1) ตามที่บอกไว้ตอนเช้า จะขอไล่เรียงรายชื่อ ส.ส.เสี้ยวแดง ทั้งในสัดส่วน และ ส.ส. เอาเฉพาะคนที่มาจากเวที นปช. และนอมินี
@can_nwอาหารค่ำ(2) ส.ส.สัดส่วน1.จตุพร 2.ณัฐวุฒิ 3.แหวง 4.สุนัย จุลพงศธร กลุ่ม 3 ส. 5.ระพีพรรณ(กรรยาภิร) พงษ์เรืองรอง 6.ชิตติยา (ลูกสาวเสธ.แดง)
@can_nwอาหารค่ำ(3) ส.ส.สัดส่วน7.วิภูแถลง 8.เยาวินิตย์ เพียงเกษ(กรรยาอภิศร) 9.พ่ายพ ปันเกษ 10.เชิดชัย ตันติศิรินทร์ ประธาน นปช.ขอนแก่น และภาคอีสาน
@can_nwอาหารค่ำ(4) ส.ส.สัดส่วน 11.ธนิช มาสีพิทักษ์ ปร.วิทย์ชุมชนสีแดงขอนแก่น 12.ก่อแก้ว 13.จากรุพรรณ กุลดิลก นักจัดรายการ Asiaupdate
@can_nwอาหารค่ำ(6) ส.ส.เขต 17.พิชัย เกียรติวินัยสกุล ประธาน นปช.ลพบุรี ส.ส.เขต1 ลพบุรี 18.มนพร เจริญศรี แกนนำแดงนครพนม ส.ส.เขต 2
@can_nwอาหารค่ำ(7) 19.เอมอร ลินธุไพร ภรรยาณิศา ส.ส.เขต 5 ร้อยเอ็ด 20.นิรมิต สุจารี ส.ส.เขต 3 ร้อยเอ็ด 21.บุญธิน ปทุมลี แกนนำแดงมุกดาหาร ส.ส.เขต2

*ข้อมูล วันที่ 9 กรกฎาคม 2554

วิธีการนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นหลังข่าวลักษณะนี้ เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการเผยแพร่ข้อมูลข่าว ซึ่งยังมีคนทำกันไม่มากนัก เพราะส่วนมากจะเน้นการนำเสนออัปเดตข่าวสารแบบทันต่อเหตุการณ์ หรือสรุปประเด็นข่าวนำเสนอมากกว่า เป็นการใช้งานทวีตเตอร์เพื่อมิติเชิงลึกของข้อมูล

3. ใช้ในลักษณะของการหาข่าวและข้อมูล โดยใช้ช่องทางในการปฏิสัมพันธ์ที่สามารถทำได้กับเครือข่ายและกลุ่มคนที่อยู่บนสื่อสังคมในการสอบถามข้อมูล ความเห็น ระดมข้อมูลความคิดในบางประเด็น เช่น มีการขอสติ๊กเกอร์เกี่ยวกับผลการเลือกตั้งในขณะที่รายงานข่าว หรือมีการสอบถามข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนการหาแหล่งข่าว ซึ่งในการใช้ช่องทางนี้ สิ่งที่คุณสื่อข่าวได้กลับมาคือ ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น เนื่องจากคนที่อยู่บนสื่อสังคมมีหลากหลายและสามารถให้ข้อมูลได้ต่างกัน การเข้าถึงแหล่งข่าวทำได้ง่ายขึ้น กว้างขึ้น และมีแหล่งข่าวใหม่ๆ ที่ไม่คิดว่าจะเข้าถึงได้ หรือไม่ทราบมาก่อนว่ามีอยู่ ทำให้การหาข่าวทำได้ง่าย กว้าง และมีความหลากหลาย

จากการสังเกตการณ์ใช้งานในส่วนนี้ พบว่า ยังมีการใช้งานเพื่อระดมข้อมูล (crowdsourcing) จากกลุ่มผู้ติดตามหรือชุมชนออนไลน์ไม่มากนัก มีเพียงผู้สื่อข่าวเช่น นภพัฒน์จักษ์ อัตตนนท์ และคุณศรีสุตา วิณิชสุวรรณที่ใช้งานลักษณะนี้มากกว่าท่านอื่นแต่ก็ยังคงอยู่ในสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับการใช้งานเพื่อรายงานข่าว ลักษณะข้อความที่ใช้เมื่อมีการสอบถามข้อมูลเพื่อระดมความเห็น เช่น การสอบถามหาแหล่งข่าวที่เกี่ยวข้องว่ามีใครทราบแหล่งข่าวหรือไม่ สอบถามความเห็นต่อประเด็นที่ผู้ติดตามอยากทราบเกี่ยวกับประเด็นข่าวนั้นๆ หรือ การโยนคำถามเพื่อหาคำตอบในบางเรื่องที่ยังไม่ชัดเจน เป็นต้น

4. ใช้งานในลักษณะการสนทนาและสร้างปฏิสัมพันธ์ ลักษณะของการใช้นี้ มีรูปแบบ 3 ลักษณะ 1. สนทนาเพื่อทำความรู้จัก สร้างความสัมพันธ์และกระชับเครือข่ายของตัวเอง 2. การสนทนาเพื่อหาข้อมูล รวบรวมความคิดเห็น ตรวจสอบความต้องการ หรือติดตามเทรนด์ที่เกิดขึ้นบนโลกออนไลน์ที่สะท้อนความต้องการข่าวประเด็นต่างๆ ของสังคม หรือการพูดคุยสัมภาษณ์ ติดต่อแหล่งข่าวเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล 3. การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นต่างๆ ทั้งนี้ในการมีปฏิสัมพันธ์นั้น มีทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าวด้วยกัน ซึ่งทำให้มีการ

เชื่อมโยงเครือข่ายในการทำวาระระหว่างผู้สื่อข่าวและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าว หรือในบางกรณีมีการร่วมมือกันในการรายงานข่าวจากคนละพื้นที่ด้วย การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าวสามารถพูดคุยสอบถามข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลกันได้ทันที รวดเร็ว และโดยตรงโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการขั้นตอนที่มากมาย และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าว/บรรณาธิการกับผู้รับสาร ซึ่งจากการสังเกตการใช้พบว่าเป็นลักษณะของการพูดคุย ให้ข้อมูล หรือขอข้อมูลบางอย่างระหว่างกัน

5. ใช้เพื่อโปรโมตผลงาน ผู้สื่อข่าวหลายคนที่ให้สัมภาษณ์มีการใช้ทวิตเตอร์ในลักษณะของการบอกว่าจะมีผลงานอะไร เผยแพร่เมื่อไร เพื่อดึงคนอ่านไปติดตามผลงานของตัวเองและขององค์กร โดยมากจะเป็นการโปรยบอกประเด็นที่น่าสนใจและให้ลิงค์เพื่อไปติดตามรายการ ติดตามคลิปวิดีโอหรือบทความต่างๆ เพิ่มเติมที่เป็นผลงานของผู้สื่อข่าว หรือขององค์กร

6. ใช้เพื่อแสดงความเห็นและวิเคราะห์ประเด็น มีการใช้บ้างแต่ไม่มากนัก ส่วนมากเป็นการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นข่าว โดยข้อดีคือผู้สื่อข่าวหลายคนมีการวางเล็บกำกับว่าเป็นการแสดงออกความเห็นส่วนตัวซึ่งเป็นเรื่องดี โดยส่วนใหญ่ผู้สื่อข่าวจะเน้นการนำเสนอข้อเท็จจริงและข้อมูลเป็นสำคัญ มีบางครั้งที่มีการวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นบนพื้นฐานของข้อมูลที่มีอยู่บ้าง ในส่วนของบรรณาธิการข่าวนั้น จะมีการวิเคราะห์วิจารณ์ข้อมูลบ้างในบางครั้ง แต่ก็ยังมีการใช้งานในลักษณะของการแสดงความเห็น หรือวิเคราะห์ประเด็นไม่มากและไม่เห็นบ่อยนัก

7. ใช้งานส่วนตัว เนื่องจากทวิตเตอร์ของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการไม่ได้แยกระหว่างงานและส่วนตัวอย่างชัดเจน ดังนั้นในบางครั้งก็จะมีเห็นข้อความที่เป็นเรื่องส่วนตัวบ่อยบ้าง แต่ว่ามีสัดส่วนที่น้อยกว่าการใช้ทวิตเตอร์เพื่อการรายงานข่าว ส่วนมากจะเป็นลักษณะของการบอกเรื่องราวของตัวเอง การพูดวิจารณ์เรื่องที่เจอ การพูดเรื่องทั่วไป และการพูดคุยเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนหรือคนรู้จัก เป็นต้น

ดังนั้น จากการสังเกตการใช้งานสื่อสังคมประเภททวิตเตอร์ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า การใช้งานหลักคือการใช้เพื่อรายงานข่าว นำเสนอข่าว เป็นการสรุปประเด็นและอัปเดตข่าวอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นที่ความเร็วในการนำเสนอและทันต่อเหตุการณ์มากกว่าการนำเสนอเชิงลึกหรือการวิเคราะห์วิจารณ์ข่าว ทั้งนี้ ในการสังเกตการณ์อย่างต่อเนื่อง ความรวดเร็วของการรายงานข่าว มีบางครั้งที่เกิดความผิดพลาดในการนำเสนอข้อมูลเช่น ในระหว่างการนับคะแนนผลเลือกตั้งมีการทวิตข้อมูลที่คลาดเคลื่อนบ้าง แต่ข้อดีก็คือเมื่อผู้สื่อข่าวรู้ว่าผิดก็มีการแก้ไขข้อมูลในทันทีเช่นกัน ส่วนการใช้งานในแง่มุมอื่นๆ เช่นการระดมข่าว การดึงความร่วมมือของผู้ติดตามให้มีส่วนร่วมในกระบวนการข่าว การวิเคราะห์ วิจารณ์ ยังมีการใช้งานลักษณะเหล่านี้้อยอยู่มาก

การสังเกตการณ์ใช้งานสื่อสังคมเฟสบุ๊ก (Facebook)

การใช้งานเฟสบุ๊กนั้นเป็นการใช้งานในลักษณะของการเผยแพร่ข่าว รายงานข่าวสั้น แสดงความคิดเห็นบางเรื่อง และโพสต์ลิงค์ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการเผยแพร่ แม้จะมีคนมาโต้ตอบและแสดงความเห็นในโพสต์ต่างๆ แต่ยังคงเป็นลักษณะของการมาแสดงความเห็นแบบทั่วไป ยังไม่มีการพูดคุย หรือยังไม่ค่อยมีผู้สื่อข่าวไปตอบโต้และพูดคุยเพื่อดึงประเด็นข่าวหรือมุมมองของข่าวมาต่อยอด

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลการใช้งานเฟสบุ๊กในกระบวนการสื่อข่าวระหว่าง 3-9 กรกฎาคม 2554

ชื่อ	จำนวนข้อความบนเฟสบุ๊กจำแนกตามจุดเป้าหมายในการใช้งาน						
	เผยแพร่ข่าว รายงานข่าว	ให้ข้อมูล อธิบาย ความ	หาข่าว ขอข้อมูล	สนทนา สร้าง ปฏิสัมพันธ์	โปรโมต งาน	วิเคราะห์ แสดง ความเห็น	ส่วนตัว
อศินา พรวิคิน	3	-	-	-	-	-	-
นภาพัฒน์จักษ์ อัดตนนท์	4	2	-	-	6	1	1
คุณศรีสุดา วินิจสุวรรณ	10	2	1	-	3	-	1
ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์	5	1	-	-	45	9	2
เสถียร วิริยะพรรณพงศา	-	-	-	-	-	4	-

จากตารางข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นรูปแบบการใช้งานเฟสบุ๊คของกลุ่มตัวอย่างในการใช้งานสำหรับกระบวนการสื่อข่าว โดยเมื่อเปรียบเทียบกันจะเห็นว่า ผู้สื่อข่าวจะมีการใช้เฟสบุ๊คในการรายงานข่าว อัปเดตข่าวมากกว่าบรรณาธิการ เนื่องจากอยู่ในพื้นที่และรายงานข้อมูลที่ได้จากพื้นที่ได้ทันที ส่วนบรรณาธิการหรือคอลัมนิสต์จะเน้นการวิเคราะห์แสดงความคิดเห็น หรือเขียนบทความวิเคราะห์ วิจัยแล้วเผยแพร่ผ่านเฟสบุ๊ค โดยสามารถเปรียบเทียบรูปแบบและวัตถุประสงค์ในการสื่อสารข้อมูลผ่านเฟสบุ๊คพบว่าผู้สื่อข่าวใช้งานเพื่อเผยแพร่ข่าวและโปรโมตงานที่ทำมากที่สุด แต่ที่ยังไม่มีการใช้งานชัดเจนเลยคือการเริ่มต้นบทสนทนาและสร้างปฏิสัมพันธ์ มีบ้างเป็นบางรายที่มีการพูดคุยโต้ตอบกับความเห็นของผู้ที่เข้ามาแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ผู้สื่อข่าวโพสต์ไว้

เมื่อเจาะศึกษาเฉพาะรูปแบบของการเผยแพร่ข่าวหรือรายงานข่าวนั้น วิธีการในการเผยแพร่ข่าวมีลักษณะใกล้เคียงกันคือมีการสรุปประเด็นข่าวสั้นๆ เป็นการอัปเดตข่าว/ข้อมูล/เหตุการณ์ และอีกลักษณะคือ การนำลิงค์ของข่าวหรือบทความจากเว็บไซต์ข่าวขององค์กรมาเผยแพร่บนเฟสบุ๊ค

ตัวอย่างลักษณะการใช้งานเฟซบุ๊ก

อคินา พรพวคิน เป็นการนำเสนอข่าวด้านไอที มีการโปรยข้อมูลและโพลลิงค์ที่เกี่ยวข้อง

LekAsina's Profile

LekAsina

เอไอเอส แจกเกิด "ดิจิทัล แมกกาซีน" บนแท็บเล็ต

เอไอเอส แจกเกิด "ดิจิทัล แมกกาซีน" บนแท็บเล็ต | ITBiz | lekasina.com
itbiz.lekasina.com

เอไอเอส ลีกรอบ ครีเอทีฟกลยุทธ์ CRM รูปแบบใหม่ แจกเกิดดิจิทัล แมกกาซีนบนแท็บเล็ต ในชื่อ "Serenade Magazine" นิตยสารไลฟ์สไตล์สำหรับคนรุ่นใหม่ ที่ตอบสนองทุกสไลด์การใช้ชีวิตด้วยสิทธิ์พิเศษหลากหลายจากเอไอเอส ซึ่งออกแบบด้วยเทคนิคพิเศษในการผลิต เน้นสร้าง Interactive Experience ให้กับผู้อ่าน พร้อมวางแผงบนดีวีดี

Like · Comment · Share · 6 July 2011 at 20:47 ·

LekAsina

"เทคโนโลยี"... เครื่องจักรหลักในการขับเคลื่อนธุรกิจในปัจจุบัน

<http://www.lekasina.com/social-media/%E2%80%9C%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%84%E0%B9%82%E0%B8%99%E0%B9%82%E0%B8%A5%E0%B8%A2%E0%B8%B5%E2%80%9D-%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B7%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%89%E0%B8%B1%E0%B8%81-2/>

"เทคโนโลยี"... เครื่องจักรหลักในการขับเคลื่อนธุรกิจในปัจจุบัน | เก็บข่าวมาแล้ว... | [lekasina.com](http://www.lekasina.com)

ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าความสามารถในการแข่งขันขององค์กรธุรกิจในปัจจุบันถูกขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีต่างๆ มากมาย จนเทคโนโลยีกลายเป็นส่วนหนึ่งของดำเนินธุรกิจไปแล้ว องค์กรธุรกิจจะมีความได้เปรียบหรือจะเสียเปรียบในเชิงการแข่งขันขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย แต่ปัจจัยหลักหนึ่งในนั้นคือ การใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นด

Like · Comment · Share · 6 July 2011 at 14:22 ·

คุณศรีสุดา วิจิตรสุวรรณ มีทั้งการรายงานข่าว การแชร์ลิงค์ข้อมูลข่าว ข้อมูลด้านไอทีที่น่าสนใจ การโปรโมตรายการ แยกร่วมรายการ นำเสนอและรายงานข่าว รวมถึงมีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ด้วย

sresuda

มาตุโครงสร้างองค์กรของธุรกิจ IT ระดับโลก นำเสนอแบบ infographic อยากรู้จริงๆ ของไมโครซอฟท์ เป็นตามชาร์ตนั้นจริงหรอเนี่ย.. แต่ชอบของ Apple จัง ทุกคนเหมือนกัน <http://www.coolinfographics.com/blog/2011/6/30/humor-corporate-organizational-charts.html>

Cool Infographics - Blog - Humor: Corporate Organizational Charts www.coolinfographics.com

Like · Comment · Share · 6 July 2011 at 02:00 ·

4 people like this.

Write a comment...

sresuda

กำลังสัมภาษณ์ ผู้สร้าง กราฟที่ตรงงานแฉเลือกสิ่งที่ถูกเผยแพร่ไปทั่วเน็ต infographic FM100.5

แยกร่วมรายการ

วันที่ 4 ก.ค.คุยกับ คุณประติษฐ์ ชูลลาภกิจ @Mr_Pradit กราฟที่คัดไบนเนอร์ นสพ. THE...

See more

by: MCOT DOT NET

Like · Comment · Share · 4 July 2011 at 22:20

2 people like this.

Write a comment...

นอกจากนี้คุณศรีสุดายังใช้เฟสบุ๊กเป็นช่องทางถามความเห็นและหาประเด็นบนเฟสบุ๊กด้วย แม้จะไม่ใช่อัตส่วนที่มากเมื่อเทียบกับการเผยแพร่ข่าวและข้อมูลแต่ก็มีการใช้ให้เห็นและมีคนมาตอบโต้แลกเปลี่ยนเช่นกัน

ด้านคุณณวัฒน์จักษ์ อัตตนนท์ ส่วนมากเป็นการโพสต์ข้อความสั้นๆ และบางครั้งมีการโพสต์คลิปข่าวที่เกี่ยวข้องเป็นการรายงานข่าว ให้ข้อมูล ซึ่งมีผู้ติดตามเข้ามา Like และคอมเมนต์จำนวนมากในแต่ละครั้ง แต่อย่างไรก็ตามมีการพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนความเห็นโต้ตอบกับคอมเมนต์เหล่านั้นน้อยมาก

Noppatjak Attanon
Abhisit Vejjajiva แกลงลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์

อภิสิทธิ์ สปริตสูง! ลั่น ผมขอลาออกจากหัวหน้าพรรค **Nation Channel 24-hour news station**
www.nationchannel.com
อภิสิทธิ์ สปริตสูง! ลั่น ผมขอลาออกจากหัวหน้าพรรค

ถูกใจ · แสดงความคิดเห็น · แชร์ · 04 กรกฎาคม เวลา 22:00 น.

63 คนถูกใจสิ่งนี้

- Aye Polipan** ไม่อยากฟังอีกแล้วคะ น่าจะไหล เศร้า
04 กรกฎาคม เวลา 22:03 น. · ถูกใจ · 5 คน
- ChaEm Lee** นายคนนี้ เจ๋งที่สุด
04 กรกฎาคม เวลา 22:05 น. · ถูกใจ · 6 คน
- Pang Sivaratana** น่าภาคภูมิใจที่สุดคนนี้แหละ...
04 กรกฎาคม เวลา 22:06 น. · ถูกใจ · 4 คน
- Uraiwan Khireetong** ขอให้ที่ประชุมใหญ่เลือกท่านมาเป็นหัวหน้าพรรคอีกคะ พวกเรายังต้องการ "ท่านอภิสิทธิ์"
04 กรกฎาคม เวลา 22:14 น. · ถูกใจ · 2 คน
- Princessneenie Piravinij** ขอให้ท่านได้กลับมาเป็นหัวหน้าพรรคอีกครั้ง ลูกผู้ซวยจริง!!
04 กรกฎาคม เวลา 22:20 น. · ถูกใจ
- Wipawas Sathitamorntham** อย่างน้อย ครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ ไทยเคยมีนายกที่นำภาคภูมิใจ เท้าเทียมอารยะประเทศ
04 กรกฎาคม เวลา 22:33 น. · ถูกใจ · 1 คน

Noppatjak Attanon

19:39 "พรรคประชาธิปัตย์ยอมรับความพ่ายแพ้" อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

ถูกใจ · แสดงความคิดเห็น · แชร์ · 03 กรกฎาคม เวลา 22:47 น.

👍 33 คนถูกใจสิ่งนี้

Kp Rungruj :(
03 กรกฎาคม เวลา 22:48 น. · ถูกใจ

Nattaruedee Puttitanapol พูดได้ดีมากค่ะ ดีกว่ายิ่งลักษณ์เยอะ
03 กรกฎาคม เวลา 22:50 น. · ถูกใจ · ๕ 4 คน

'BoBoo Nattapon Y_Y
03 กรกฎาคม เวลา 22:50 น. · ถูกใจ · แปล

Akira Nopakunkajorn ส่วนคนที่หนักคิด ไม่คิดจะรับโทษเหรอ...แถมจะกลับมาสบายๆ คอยดู
03 กรกฎาคม เวลา 22:50 น. · ถูกใจ · ๕ 3 คน

Akira Nopakunkajorn ยุคการเมืองจะเฟื่องฟูลอย น้าเด๋าน้อยจะถอยจมน...welcome..to the hell
03 กรกฎาคม เวลา 22:50 น. · ถูกใจ · ๕ 1 คน

Nooa Atjaneeya ถึงท่านจะแพ้ แต่ท่านชนะใจพวกเราเสมอ เราจะรอท่านกลับมาช่วยประเทศชาติ
03 กรกฎาคม เวลา 22:51 น. · ถูกใจ · ๕ 8 คน

Pu NanTnee แข็งกะผล..แต่ต้องยอมรับมัน
03 กรกฎาคม เวลา 22:52 น. · ถูกใจ

Nattamon Boonkor นำส่งสารท่านจึง
03 กรกฎาคม เวลา 22:52 น. · ถูกใจ

Being Apple ยังเป็นกำลังใจให้ค่ะ
03 กรกฎาคม เวลา 22:55 น. · ถูกใจ

Anchalee Pochjananukunkit กรณเปลี่ยนความสสารเป็นกำลังใจให้คุณอภิสิทธิ์..แล้วช่วยกันสอดส่องและคัดค้านพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องของคนไม่ดี..
03 กรกฎาคม เวลา 22:58 น. · ถูกใจ

ดิถนต์ ดิถนต์ จารุภุมิ เป็นกำลังใจให้นะค่ะ
03 กรกฎาคม เวลา 23:00 น. · ถูกใจ

Si Cipher คอบจมนับธรรมชาติธรรมะแต่ในนิทานหลอกเด็ก แต่ยังไม่รักขอเป็นกำลังใจให้คนมุ่งมั่นทำดี อย่าเพิ่งท้อนะ T__T
03 กรกฎาคม เวลา 23:01 น. · ถูกใจ · ๕ 3 คน

Pornpimol Tianchaikul แข็งด้วยคน
03 กรกฎาคม เวลา 23:02 น. · ถูกใจ

Amarin Smile นับถือคุณอภิสิทธิ์ศึบ เป่นนักสู้และเป็นสภภาพบุรุษด้วย คุณจะไม่อยู่ในใจผมเสมอค่ะ
03 กรกฎาคม เวลา 23:10 น. · ถูกใจ

Jubjang แฟนคลับของผม ไม่แพ้ค่ะ
03 กรกฎาคม เวลา 23:18 น. · ถูกใจ

AtTa Pim อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรีที่สมารถที่สุดในประเทศไทย
03 กรกฎาคม เวลา 23:19 น. · ถูกใจ · ๕ 1 คน

ชมพูนุช พรหมวิชัย ถ้าชาติ ก้อยังมีพื้นที่ที่ยืนอย่างสง่าเสมอ ไม่ว่าจะทำงานในฝ่ายไหนค่ะ
03 กรกฎาคม เวลา 23:26 น. · ถูกใจ

Toi Brit Zaria ไม่แพ้ไม่แพ้ ... แค่ไม่ใช่เวลาของเรา... สู้สู้!!!
03 กรกฎาคม เวลา 23:30 น. · ถูกใจ

ประภาศร์ ดิษคัม เป็น ฝ่ายค้านก็ทำเพื่อชาติบ้านเมืองได้ค่ะ เจ็บปวดแต่ต้องยอมรับ
03 กรกฎาคม เวลา 23:30 น. · ถูกใจ

Ponsri Thongnuesuk Polla ป ช ปรจะเป็นพรรคที่เราจะเคียงข้างตลอดไป
03 กรกฎาคม เวลา 23:33 น. · ถูกใจ

Chotikan Mungpakdee ท่านนายกไม่แพ้ค่ะ ยังไงก็ชนะใจคนดู คิดซะว่า ให้ท่านพิจารณา เราอดผลงานของอีกพรรคดีกว่า
04 กรกฎาคม เวลา 0:00 น. · ถูกใจ · ๕ 1 คน

Sararak Chaiwong แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร
04 กรกฎาคม เวลา 9:43 น. · ถูกใจ

ในบางครั้ง คุณนภพัฒน์จักษ์ อัตตนนท์มีการโพสต์ข้อความชวนให้เกิดการสนทนากันบนเพจของตัวเอง เช่นสอบถามความเห็นต่างๆ หรือวิจารณ์แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นข่าว ซึ่งเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของคน จึงมีผู้ให้ความสนใจมาตอบและร่วมแสดงความคิดเห็นจำนวนมาก การปฏิสัมพันธ์ระหว่างคุณนภพัฒน์จักษ์กับผู้แสดงความคิดเห็นในวงสนทนามีบ้างแต่ยังน้อยครั้ง

Noppatjak Attanon

ความจริงข้อนี้คือปชป.แพ้การเลือกตั้งมา20ปี ถ้ากองเชียร์ปชป.ยังคิดแค่ว่าพท.ชนะเพราะทักษิณเรื่อยๆ แล้วไม่มองลึกลงไปบ้าง โอกาสจะกลับมาชนะก็น้อย ความพ่ายแพ้ จะไม่มีประโยชน์อะไรเลย ถ้าเราไม่ได้ถอดบทเรียนจากมัน (แล้วมีแต่หาข้ออ้างอย่างอื่น)

ถูกใจ · แสดงความคิดเห็น · แชร์ · 05 กรกฎาคม เวลา 13:14 น.

-
Methpiya Sani Ponchamni และอีก 155 คนถูกใจสิ่งนี้
 05 กรกฎาคม เวลา 13:16 น. · ถูกใจ · แปล
-
Apinut Assawakul รอบที่แล้วชนะเพราะกว้างขวางแรงเชียร์ฟันทันได้เนี่ยเนี่ย
 05 กรกฎาคม เวลา 13:16 น. · ถูกใจ · แปล
-
Tadchakorn Jantean เห็นด้วยอย่างยิ่งค่ะ
 05 กรกฎาคม เวลา 13:16 น. · ถูกใจ
-
Chaiyaporn Chinaprayoon คงยาก เพราะพรรคนี้เขามิระบบ มีแคร์คเตอร์แบบนี้ ไม่มีนักกลยุทธ์ ไม่มีคนวางแผน โครงสร้างแข็งแกร่ง แต่ลายตัว ยึดหยุ่นน้อย
 05 กรกฎาคม เวลา 13:17 น. · ถูกใจ · ๕ 3 คน
-
Aory Kaewsanay เห็นด้วยนะปชป ต้องกล้าส่งผู้แทนลงพื้นที่มากกว่านี้โดยเฉพาะภาคอีสานเพราะคนอีสานคิดว่าปชปไม่เอาคนอีสานอะ หวังไว้ในอนาคตว่าถ้าบรรยากาศการเมืองนิ่งแล้วปชปจะแก้ปัญหา
 05 กรกฎาคม เวลา 13:18 น. · ถูกใจ · ๕ 7 คน
-
PalmSugar Tc พรรคนี้ไม่มีการตลาด ไม่มีจิตวิทยาอะ ไม่ได้ชอบสีแดงนะเกลียดทักษิณด้วยแต่ว่ากันตามความจริงอะ
 05 กรกฎาคม เวลา 13:20 น. · ถูกใจ · ๕ 3 คน
-
ChaEm Lee ปชป เค้าเป็นพรรคผู้ติดตามเกินไป โดนก่อกวนเวลาหาเสียง มันก็น่าเห็นใจ ปชป .. มันทำงานยากเพราะโดนก่อกวนอะเนาะ
 05 กรกฎาคม เวลา 13:21 น. · ถูกใจ · ๕ 4 คน
-
Cat Saikwan ไม่มีเวลาวิเคราะห์เจาะลึกตัวเองมาสิ เพราะมีแต่หาทางทิ้งแข่งว่าคนอื่นไม่ได้ยังใจ
 05 กรกฎาคม เวลา 13:22 น. · ถูกใจ · ๕ 7 คน
-
Nuouika Kiddevil ขูดลิ้นรักกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกกก
 05 กรกฎาคม เวลา 13:27 น. · ถูกใจ
-
Tukta Buff agree ka
 05 กรกฎาคม เวลา 13:28 น. · ถูกใจ · แปล
-
Papatchra Suthdhani Kwok \$\$\$\$ Talk
 05 กรกฎาคม เวลา 13:28 น. · ถูกใจ
-
Tukta Buff ขอแชร์นะค่ะ
 05 กรกฎาคม เวลา 13:29 น. · ถูกใจ

Mattana Hattayanone ลงพื้นที่ไม่ทั่วถึงก็เป็นสาเหตุหนึ่ง รวมทั้งการมีสื่อโทรทัศน์วิทยุเป็นของตนเอง ก็น่าจะเป็นสาเหตุที่สำคัญด้วยนะค่ะ
 05 กรกฎาคม เวลา 13:32 น. · ถูกใจ

Nij Dachavijit Is this the warning to my question y'day ka? Don't get me wrong. I do agree with you on this point. You know somehow I think that this may be the price the DEM paid for been abusive of power and ignored our remote fellow for long. But I will still give a full support to PM Abhisit. I trust that he will never give up. This was one of a hard lesson we all learnt.
 05 กรกฎาคม เวลา 13:34 น. · ถูกใจ · ๕ 5 คน · แปล

Ji Patima Rachataworn ดิฉันไม่ได้คิดว่าเค้าแพ้เพราะชื่อเก่งไม่เท่า แต่คิดว่าแพ้เพราะประชากรความรุ่น้อย ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับบ้านเมืองน้อย จะอธิบายอย่างไรคะ?
 05 กรกฎาคม เวลา 13:34 น. · ถูกใจ · ๕ 10 คน

Kunnatam N'Till เห็นด้วยครับ
 05 กรกฎาคม เวลา 13:38 น. · ถูกใจ

Saowalax Nakagawa ความจริงอีกข้อที่ไม่ควรลืมคือเมล็ดพันธุ์ที่ทักษิณหว่านไว้โดยใช้คำว่ารากหญ้าเป็นขี้ตังได้เจริญเป็นต้นแดงแบบที่ทักษิณต้องการ ปชป.พยายามเน้นเรื่องการศึกษาดูแลเมล็ดพันธุ์ของทักษิณมองว่าไม่สำคัญและไม่จำเป็น ตัวฉันเองเลือกปชป.ไม่เข้าข้างพท.แต่มองให้ดีว่าถ้ามีคนยื่นเงินให้กันยื่นความริ่ความสามารถในการทำงานแน่นอนว่าเขาเลือกเงินเพราะไม่ต้องเสียเวลาทำก็
 05 กรกฎาคม เวลา 13:39 น. · ถูกใจ · ๕ 6 คน

เปิ้ล หลังปรม โฉิโห สื่อมวลชนไทยคิดได้แค่นี้
 05 กรกฎาคม เวลา 13:40 น. · ถูกใจ · ๕ 2 คน

Ekkpong Sri ฟ่าเปลียนสี เเทจๆ
 05 กรกฎาคม เวลา 13:44 น. · ถูกใจ · ๕ 1 คน

Maya Naya เเทจ ๆๆ เป็นสื่อมวลชนที่ตามมาตลอดอะ ตอนนั้นหมดแล้วหมดใจไปแล้ว
 05 กรกฎาคม เวลา 14:01 น. · ถูกใจ · ๕ 3 คน

ประกาศ ดิษคัม เปลียนไปจริงๆ เสียตาย
 05 กรกฎาคม เวลา 14:12 น. · ถูกใจ · ๕ 4 คน

BeepBy Haptism ที่คุณเขียนหมิ่นถูก แต่คุณเขียนความเป็นจริงไม่หมดนะครับ ?
 05 กรกฎาคม เวลา 14:26 น. · ถูกใจ · ๕ 1 คน

Noppatjak Attanon

(ส่วนตัว) ตอนเด็กๆชอบคุณอภิสิทธิ์มาก รอเป็นนายกมา10กว่าปี ใจหายเหมือนกันกับวันนี้ แต่ก็เป็นความเป็นไปของการเมือง ดีที่ยังได้เห็นจริงๆว่าคุณอภิสิทธิ์เป็นนายกอย่างไรบ้าง ที่ผ่านมามากก็ทำหน้าที่สื่อ วิจารณ์ท่านในสิ่งที่เชื่อว่ามีดี ชื่นชมท่านในสิ่งที่ดี ถึงวันนี้เมื่อมองไปที่ตัวท่านแล้วผมก็ยังให้ความเคารพอยู่อย่างมากครับ

19:44 อภิสิทธิ์ ชื่นรลออกจากที่ทำการพรรคปชป.
lockerz.com
19:44 อภิสิทธิ์ ชื่นรลออกจากที่ทำการพรรคปชป.

ดูใจ · แสดงความคิดเห็น · แชร์ · 04 กรกฎาคม เวลา 1:49 น.

- 258 คนดูใจสิ่งนี้**
- Noppatjak Attanon** ส่วนเรื่องผลเลือกตั้ง: ถ้าไม่ขับแยกภาค แล้วเราเอาประเทศมาเขย่ารวมกัน พรุ่งนี้เดินไปเจอคน10คน จะมีเลือกเพื่อไทย5คน เลือกปชป..3.5คน ที่เหลือคละๆอยู่ใน1.5คน ประเด็นคือถึงบางคนจะคิดหวังกับผลการเลือกตั้งครั้งนี้ แต่เพื่อนร่วมชาติของคุณอีกครึ่งนึงเขาสวมหวังอยู่นะครับ
04 กรกฎาคม เวลา 1:50 น. · ดูใจ · ๑8 คน
- Noppatjak Attanon** หลายคนอาจแปลกใจ ทำไมไม่ไปลงสมัครรับเลือกตั้งในจังหวัดที่ตัวเองอยู่ แต่เพื่อนร่วมชาติเรา5คนนี้มีอยู่จริงและอยู่ในพื้นที่และสมัคร อาจจะแล้วอีกสักสามมากหน่อย หรือกำลังทำงานอยู่ในที่หนึ่งในกรุงเทพ หรือสมุทรปราการ แต่เพื่อนร่วมชาติของเราคุณมันเขาได้เลือกแล้วครับ
04 กรกฎาคม เวลา 1:51 น. · ดูใจ · ๑8 คน
- Noppatjak Attanon** ชอบคุณท้าวท่านที่ติดตามตลอดวันครับ
04 กรกฎาคม เวลา 1:52 น. · ดูใจ · ๑4 คน
- Na-ja Wn** ทุกคนได้ พยายาม ทำดีที่สุดแล้วแหละ
04 กรกฎาคม เวลา 1:53 น. · ดูใจ
- Anucha Supasee** เสียใจได้ ร้องไห้ได้ เข้าไปบ้าง แต่พรุ่งนี้เราต้องเดินต่อไป
04 กรกฎาคม เวลา 1:54 น. · ดูใจ
- Tum Sumit Thongpahasatcha** กระหึบ Like ให้ status คุณ Noppatjak (ไม่ได้กระหึบคุณ Noppatjak นะ ฮะๆๆๆ)
04 กรกฎาคม เวลา 2:04 น. · ดูใจ · ๑4 คน
- Kp Rungruj** จำได้ว่าอภิสิทธิ์เป็นสสคนเดียวในภทที่ได้ออกมาสมัครรับเลือกตั้งเล่นการเมือง นอกขึ้นพรรคของจำลองได้หมด คนแถวสาธิตยังพากันแห่ท่านไปรอบถนนเลย เสียใจคนดี, คนดีไม่เคยมาจากประชาธิปไตย?
04 กรกฎาคม เวลา 2:05 น. · ดูใจ · ๑5 คน
- Nungning Ka** เราสัญญาจะอยู่เคียงข้าง ท่านตลอดไป ปชป ไม่เคยชนะตระกูล ชินวัตร เลย และเราสัญญาว่า เราจะ ทำปชป ชนะ ตระกูล ชินวัตร
04 กรกฎาคม เวลา 2:06 น. · ดูใจ · ๑3 คน
- Warakorn Sithirith** ผมว่าที่คิดน่าจะเป็นเรื่องจำนวนบัตรเสียนะครับ มันมากเกินไปหรือเปล่า?
04 กรกฎาคม เวลา 2:07 น. · ดูใจ · ๑2 คน
- Noppatjak Attanon** บัตรเสียมากกว่านี้ตลอดครับ 2544 3.7ล้าน >> 2548 2.87 ล้าน >> 2550 2.66 ล้าน >> 2554 3.71 ล้าน -- ประเด็นคือเราต้องเร่งอธิบายให้คนกาบัตรไม่ให้เสียชะทีครับ
04 กรกฎาคม เวลา 2:11 น. · ดูใจ · ๑3 คน

- Wilawan Youngmisuk** เสรีใจกับประเทศไทย แต่ต้องยอมรับความจริงว่าภาคอีสานคือผู้กำหนดชะตากรรมของบ้านเมืองด้วยจำนวน ส.ส. ที่มากกว่าภาคใต้เกือบสามเท่าตัว เสียด้วยคนเก่งและดีเช่นท่านนายกอภิสิทธิ์และคุณกรณโฑใจ นักการเมืองมืออาชีพที่ทุ่มเทชีวิตและจิตใจให้กับประเทศจน...
ดูเพิ่มเติม
04 กรกฎาคม เวลา 2:14 น. · ดูใจ · ๑8 คน
- Nook Thanarak K** รู้สึกว่าคนที่เค้าจะโหวตใน แต่ไม่ใช่พันมิตร บางคนส่งบัตรเปล่า ไม่กาอะไรเลย มันก็เลยไปเพิ่มจำนวนบัตรเสียด้วยครับ บางคนก็ใจทำบัตรเสีย เพราะไม่อยากเพิ่มเสียงให้โหวตในครับ
04 กรกฎาคม เวลา 2:16 น. · ดูใจ · ๑2 คน
- Tum Sumit Thongpahasatcha** บัตรเสียต้องแยกเป็น 2 ส่วนครับ
1. บัตรเสียโดยตั้งใจ บางคนอาจจะไม่อยากจะโหวตใคร และไม่อยากจะโหวตในเลยทำบัตรเสีย
2. บัตรเสียโดยไม่ตั้งใจ กกด. หรือ คนที่เกี่ยวข้อง (จะเป็นนักข่าวก็ได้) น่าจะไม่ช่วยวิเคราะห์ว่าบัตรเสียโดยไม่ตั้งใจเกิดจากอะไร เช่น กาผิดช่อง กาเกินช่อง ทำเครื่องหมายอื่นที่ไม่ใช่กากบาท กาผิดแล้วขีดฆ่า ฯลฯ เพื่อที่เลือกตั้งครั้งนี้เราจะได้มีข้อมูล วิจารณ์การกาบัตรไม่ให้เสียได้อย่างถูกต้องประเด็น
04 กรกฎาคม เวลา 2:17 น. · ดูใจ · ๑7 คน
- Warakorn Sithirith** ใจแล้วครับมันเสียมาตลอดจนผมแปลกใจ ว่ากากบาทแค่อันเดียว ทำไมถึงเลือกไม่ได้ตลอดนะครับ ผมว่ากกด.เค้าก็พยายามแล้วนะครับ
04 กรกฎาคม เวลา 2:19 น. · ดูใจ
- Wilawan Youngmisuk** ฐานเสียงเดิมของประชาธิปัตย์เสียให้แค่3กลุ่มคือคุณชูวิทย์ คุณประชัยและกลุ่ม vote no มีจะนับคงไม่เท่ากับขนาดนี้ ที่แน่นอนคือภาคอีสานมีจำนวนส.ส.มากเกือบสามเท่าตัวของภาคใต้ ดังนั้นอีสานจึงเป็นค่านกำหนดชะตากรรมของประเทศไทยทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง อีสานคือผู้เลือกรัฐบาล แต่กทท.คือผู้ล้มรัฐบาล
04 กรกฎาคม เวลา 3:25 น. · ดูใจ · ๑10 คน
- Piyaphum Kanchanacharoen** ประชาธิปัตย์ 50.01
04 กรกฎาคม เวลา 5:58 น. · ดูใจ
- Jeabjeab Buddy** เราคงต้องยอมรับว่า...ประเทศไทยก็เป็นแบบนี้...ไรไม่แน่นอน...
04 กรกฎาคม เวลา 6:17 น. · ดูใจ
- Piyaphum Kanchanacharoen** คนบ้านนอกอย่างพวกผมคิดงานรับส่งญาติ TV ผ่านดาวเทียมกับบ้านแถบอีสานและเหนือติดกันทั้งนั้น และช่องแคบก็อย่างน้อย 3 ช่องแล้วแต่ไม่มีช่องของประชาธิปัตย์ซักช่องของ เลอชครับ ปชป.ต้องมี TV เป็นช่องของตัวเอง มีหนังหิวของ ปชป. สื่อพวกนี้อย่ามอง...
...

ลักษณะการใช้งานเฟซบุ๊กของคุณเสถียร วิริยะพรรณพงศา ส่วนมากจะเป็นการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นข่าว รวมถึงให้ข้อมูลเบื้องหลังการทำข่าว เล่าเรื่องของข่าว ไม่ใช่เพียงแค่รายงานข่าวว่าเกิดอะไรขึ้น หรืออัปเดตข่าว ซึ่งผู้สนใจเข้ามาโต้ตอบ แลกเปลี่ยนความเห็นอย่างต่อเนื่องในแต่ละโพสต์ ซึ่งคุณเสถียรก็มีการแสดงความเห็นและพูดคุยกับกลุ่มผู้ติดตามที่มากคอมเมนต์ด้วย

Viriya Satien

ตอนนี้กรรมการสิทธิฯระสำหนักแล้ว หลังเอกสารสลายมือ53หลุดออกมา ก็เกิดความหวาดระแวงไม่รู้ใครเป็นใคร ต่างฝ่ายต่างจ้องว่าอีกฝ่ายเป็นคนปล่อยของ ยิ่งอำนาจเปลี่ยนยิ่งแกร่ง รัฐบาลเพื่อไทยกำลังจะขึ้น กรรมการที่ใกล้ชิดทักษิณ ก็เริ่มขยับ ความแตกแยกภายในลึกลับขึ้น ปัญหาซ้ำเติมคือคนที่ไม่ทำหน้าที่ของตัวเอง นำเป็นห่วงมากเด็กนอกต้องรับมือกับเสื้อแดง แกมเด็กในยังจะปะทุอีก เห็นอยู่ครับ

แชร์ · 13 กรกฎาคม เวลา 17:15 น. · 🌐

- 8 คนถูกใจสิ่งนี้
- Jacky Bencha** เส่อ!!
13 กรกฎาคม เวลา 17:16 น.
- Lamonphet Apisitniran** เอากันเข้าไป
13 กรกฎาคม เวลา 17:22 น.
- Duangkamon Buay Kietsukasem** เหนื่อย!
13 กรกฎาคม เวลา 17:23 น.
- Viriya Satien** สุวิทย์ยย
13 กรกฎาคม เวลา 17:25 น.
- Viriya Satien** ชะตากรรมของกก.สิทธิต้องเผชิญตอนนี้หนักหน่วงและเดิมพันสูงว่าจะอยู่หรือไป สิ่งที่จะเป็นเกราะคุ้มกันได้คือหลักการสิทธิมนุษยชนที่แม่นยำบนบทสภาสากล และกระบวนการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ถ้ายังมีมดครึม ไม่กล้าเผชิญหน้ากับคำถามแบบนี้
13 กรกฎาคม เวลา 17:38 น.
- Viriya Satien** ใครก็ช่วยไม่ได้
13 กรกฎาคม เวลา 17:38 น. · 🇹🇹 2 คน
- Yosita Songauthaikool** ดายก่อนดีไหมเนี่ย?เมื่อพวกบ่วงจริงๆ แทนที่จะหยุดแล้วลงมือทำงานหากของแต่ฝ่ายกตกันอยู่ได้ พวกนี้มันน่าจะไปเกิดในประเทศที่มันอดอยากเผื่อจะมีสำนึกกับแผ่นดินเกิดบ้าง!
13 กรกฎาคม เวลา 19:48 น.
- Jack Laoyai** ..ยิ่งสักซดน์ .1.จะไปใจจะรอดไหมครับ.....?.....
13 กรกฎาคม เวลา 22:22 น.

Viriya Satien

จะพอใจหรือใจพอใจผลเลือกตั้งยังไม แต่ขอให้คิดคนครับว่ามันก็เป็น การเปลี่ยนผ่านการเมืองแบบสันติวิธีที่สุดเท่าที่มนุษย์จะคิดค้นได้ ดีกว่าก็ไม่มี ก็คือมีคนทั้งกันเป็นในหนทางว่าหลังเลือกตั้งแล้วผู้คนที่ฝักฝ่ายจะได้เปิดคุยกันอย่างจริงใจจะซะทีเนอะ

แชร์ · 04 กรกฎาคม เวลา 1:23 น. · 🌐

- 27 คนถูกใจสิ่งนี้
- Anucha Supasee** ก็หวังว่าจะจริงอย่างที่คุณเสถียร บอกไว้แล้วกัน ครับปลงครับ
04 กรกฎาคม เวลา 1:24 น.
- Nawaporn Threest** รักในหลวง ชอบคำนี้ การเปลี่ยนผ่านแบบสันติวิธี .. จริงแท้
04 กรกฎาคม เวลา 1:28 น.
- ปริญญายัย ดัชฎยาวัตร** เพื่อเจ้อ
04 กรกฎาคม เวลา 1:31 น. · 🇹🇹 2 คน
- เมื่องสง สหายชีนา ร้อยรักษ์** ถ้ามันจบง่ายอย่างที่คุณเสถียรว่าก็คิดแต่ผมว่ามันไม่ใช่ง่ายอย่างที่คิดนะครับ
04 กรกฎาคม เวลา 1:31 น. · 🇹🇹 1 คน
- เมื่องสง สหายชีนา ร้อยรักษ์** แต่ผมว่ามันไม่ได้อยู่ที่แพ้หรือชนะแต่มันอยู่ที่ความเข้าใจของปัญหาที่ดำรงอยู่ในสังคมหากแก้ตรงจุดสังคมก็สงบได้ครับ
04 กรกฎาคม เวลา 1:36 น. · 🇹🇹 1 คน
- Yosita Songauthaikool** ไม่เป็นอะไรเลยแต่ร้องไห้เฉยๆ เมื่อฟังนายก(มาร์ค)พูด
04 กรกฎาคม เวลา 2:35 น. · 🇹🇹 1 คน
- เบญญา กัลยาวิทย์** ไม่ว่าผลการเลือกตั้งจะเป็นอย่างไรก็ขอให้คนไทยกลับมา รักกันอยู่กันอย่างมีความสุขอย่างแท้จริงเถิด ขอให้นานวันเมืองไทยทุกวันนี้ กลายเป็นเมืองที่น่ากสิไปได้อย่างใจ รักประเทศไทย
04 กรกฎาคม เวลา 2:51 น. · 🇹🇹 1 คน
- Oni Zuka** ได้แต่หวังว่าจริง ^_^
04 กรกฎาคม เวลา 12:41 น.
- พญาจะเหิ จมบัว** หน้าที่ประชาชนในการแสดงออกทางการเมืองถูกเปลี่ยนผ่านเป็นหน้าที่ของบุคคลที่ประชาชนได้เลือกแล้ว
04 กรกฎาคม เวลา 13:23 น. · 🇹🇹 1 คน
- Keya Nim** พี่เปอะ แรงแส 55++
04 กรกฎาคม เวลา 14:37 น.
- ปริญญายัย ดัชฎยาวัตร** ทุกคนมีความฝันแต่ต้องอยู่ในโลกความจริง
04 กรกฎาคม เวลา 14:49 น. · 🇹🇹 1 คน

- Poonoi Deeprasert** เข้าใจแต่ดวงทำใจไม่ได้ละ
04 กรกฎาคม เวลา 20:22 น.
- Viriya Satien** อยู่ในความจริงแล้วเครียด มีน้างก็ดี มีความสุขไปอีกแบบ
04 กรกฎาคม เวลา 20:23 น. · 🇹🇹 1 คน
- ปริญญายัย ดัชฎยาวัตร** ตามสบายน้องรัก ลีลี
04 กรกฎาคม เวลา 20:24 น.
- Viriya Satien** เเท้งหายยุ่งเนี่ยพี่เมือจะ จะบ้าขายอยู่แล้วกับเลือกตั้ง
04 กรกฎาคม เวลา 20:25 น.
- Viriya Satien** พี่เมือจะ ไม่ไปเที่ยวแถวทวีตเตอร์นี่เหอ หนุกหนาา
04 กรกฎาคม เวลา 20:25 น.
- ปริญญายัย ดัชฎยาวัตร** มีมีมี-บี ชีวิตก็ยิ่งเหิงพอแล้ว
04 กรกฎาคม เวลา 20:26 น.
- Viriya Satien** อีกซักอย่างน่า โทษๆกับมาขนาดนี้แล้ว
04 กรกฎาคม เวลา 20:27 น.
- ปริญญายัย ดัชฎยาวัตร** ว่ากันว่าบ้านแล้วเลี้ยงลิโซ
04 กรกฎาคม เวลา 20:28 น.
- Wannasiri Siriwan** ไร้ที่ป่วนก็ควรจะถูกป่วน เลิกเหีย เลิกเยาะ เลิกหยัน ไร้ที่เสื่อก็สั่งสติ แล้วยอมรับกับกติกา
05 กรกฎาคม เวลา 17:54 น.
- Veevii Viriya** เคารพเสียงประชาชน คดีว่าไปตามกระบวนการยุติธรรม ทุลอย่างจบ
05 กรกฎาคม เวลา 21:13 น. · 🇹🇹 1 คน
- ปริญญายัย ดัชฎยาวัตร** ไม่จบหรอก ต้องส่งศาล..พระภูมิ ดีความคำว่ายุติธรรม ให้ได้ก่อนว่าเป็นจริงได้ 55
05 กรกฎาคม เวลา 21:15 น.

ด้านคุณประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ ใช้เฟสบุ๊กเป็นช่องทางในการเผยแพร่งานบทความ วิเคราะห์ วิจารณ์ประเด็นข่าวต่างๆ ในขณะที่เดียวกันก็มีการแสดงความคิดเห็น และพูดคุยกับกลุ่มคนที่ติดตาม แต่ส่วนมากจะไม่ได้เน้นเรื่องของการเสนอข่าวแต่เป็นการให้ข้อมูลเชิงลึกของประเด็นข่าวมากกว่า

Prasong Lertratanawisute
 ประวัติศาสตร์การเมืองไทยพลิกไปอีกหน้าหนึ่ง เรามีนายกคนหญิงคนแรกของประเทศ เฮๆๆ
 แชร์ · 03 กรกฎาคม เวลา 17:38 น. · 🇹🇹

👍 ถูกใจฟงคำผิมชัย ชุณณะโชธิน	Prasong Lertratanawisute เสียใจกับโรคมะทราม 03 กรกฎาคม เวลา 18:53 น.
Peeyaa Singh จะดีหรือคร้า... 03 กรกฎาคม เวลา 17:42 น.	Sudjai Chanchatrirat อย่างที่เค้าไม่มีอะไรทำให้เสียใจได้หรอก 03 กรกฎาคม เวลา 18:55 น.
Sudjai Chanchatrirat ตอนนี้เป็นยุคผู้หญิงครองอำนาจ	Supharda Sueprsertsithi @พีเก๋ เสียใจกับตัวเองค่ะ คน8ริ้วลสาฬหิก ประวัติศาสตร์แล้ว แต่ทำไมคนไทยทั่วประเทศไม่ช่วยกันบ้าง 03 กรกฎาคม เวลา 18:55 น.
Rachanee Vongsumitr เฮ หรือ ฮือๆๆๆ T__T 03 กรกฎาคม เวลา 17:43 น.	Prasong Lertratanawisute ช่วยให้ได้นายกหญิงจ้ะ 03 กรกฎาคม เวลา 19:05 น.
Sudjai Chanchatrirat แต่จะมีความสามารถป่าวอีกเรื่องหนึ่ง 03 กรกฎาคม เวลา 17:43 น.	Kanching Devahastin Na Ayudhaya 250 น่าจะเป็นตัวเลขที่ช้ชะ ดาค่าเป็นนายกหญิงคนแรกของไทยในคืนนี้ะครับ 03 กรกฎาคม เวลา 19:09 น.
Prasong Lertratanawisute หมูเขาจะหาหม้อเอาคานไปสออด 03 กรกฎาคม เวลา 17:50 น.	Prasong Lertratanawisute นอกแล้วเหมยยังไม่จบ คดีอิมเสถาวรอยู่ ถ้ามีหลักฐานงานนี้หนักแน่ คณะเนปาร์ดีลิสต์บ้างส่วนก็จะเสียด้วย 03 กรกฎาคม เวลา 19:11 น. · 🇹🇹 1 คน
Sudjai Chanchatrirat ไม่ใช่แค่มีนายกหญิงคนแรก แคมเป็นนายก คนที่สามของครอบครัว หลังจากที่มีพี่ชาย-พี่เขยเป็นนายกไปแล้ว อูสิมี ประสบการณ์นะเนี่ย 03 กรกฎาคม เวลา 17:58 น.	Kanching Devahastin Na Ayudhaya ยังไม่รวมใบแดง 03 กรกฎาคม เวลา 19:11 น.
สนพพร เพ็ชรจารีส เมื่อก่อนก็เห็นตำแหน่งรัฐมนตรีสืบทอดได้ทางสาย เลือด ตอนนี้ได้เห็นตำแหน่งนายกด้วย.. 03 กรกฎาคม เวลา 18:01 น.	Prasong Lertratanawisute เหลือดั่งด้วย 03 กรกฎาคม เวลา 19:12 น.
Sherry Srivoranart ไม่ใช่เฮๆๆ แต่เป็นฮือๆๆ 03 กรกฎาคม เวลา 18:12 น.	Chuchart Wongshalard ขอได้ช่วยกันเป็นกำลังใจให้การทำงานของ นายกหญิงคนแรกของประเทศเราได้ผ่านอุปสรรคไปได้ด้วยดีนะครับ 03 กรกฎาคม เวลา 21:34 น.
Kanching Devahastin Na Ayudhaya พี่กระพุดจากความในใจเลยเน ย...อูสิ 03 กรกฎาคม เวลา 18:17 น.	Bebe Sureeporn คุกคามผู้หญิง 04 กรกฎาคม เวลา 16:54 น.
Supharda Sueprsertsithi เสียใจด้วยคนค่ะ เสียใจอย่างมาก 03 กรกฎาคม เวลา 18:52 น.	

Prasong Lertratanawisute
 เป็นบทสัมภาษณ์ใน BusinessWeek เมื่อ10ปีก่อน ช่วงคดี"ซุกหุ้น" ซึ่งแรงด้วยกระแส"ทักษิณพีแอร์" เวลาผ่านมารบร
 ทศวรรษ กระแส"ยิ่งลักษณ์"พีแอร์กลับมาอีก
 น่าจับตาคว่า ประวัติศาสตร์จะซ้ำรอยหรือไม่?

About PRASONG.COM | PRASONG.COM
 www.prasong.com
 จาก"ทักษิณ พีแอร์"ถึง"ยิ่งลักษณ์พีแอร์"

แชร์ · 06 กรกฎาคม เวลา 18:38 น. · 🇹🇹

👍 7 คนถูกใจสิ่งนี้
มนตรี จัยม่วงศรี ประวัติศาสตร์มักซ้ำรอยเสมอ 06 กรกฎาคม เวลา 18:41 น.
Prasong Lertratanawisute ฮงอูรี 06 กรกฎาคม เวลา 18:42 น.
มนตรี จัยม่วงศรี อูชิจารย์ 06 กรกฎาคม เวลา 18:43 น.
มนตรี จัยม่วงศรี แต่วันนี้ผมว่าจะไปหาทูกะทะกิน 06 กรกฎาคม เวลา 18:43 น.
Prasong Lertratanawisute รูปเพิ่มะ 06 กรกฎาคม เวลา 18:44 น.
มนตรี จัยม่วงศรี รูปบนหรือล่างอะ ถ้ารูปล่าง ที่บ้านผมก็มี 06 กรกฎาคม เวลา 18:44 น.
Prasong Lertratanawisute ในประสงคฺprasong.com 06 กรกฎาคม เวลา 18:46 น.
Sherry Srivoranart ได้เวลาซุดอีกแล้วสิคะ 06 กรกฎาคม เวลา 21:19 น.
Paskorn Jumlongrach ภัยคืออึมเรี่ยวแรงไว้บ้างละ อายุเยอะแล้ว แคม ลมบนยังไม่พัดหมุนเหมือนก่อนอีก 06 กรกฎาคม เวลา 22:37 น.

Prasong Lertratanawisute

ต้องทหาความจริงให้ปรากฏทั้งสองคณะ

"2 องค์ศรีราชาพิลา" มิมัดตั้ง กก.สอบอิมเสจาว นักการเมืองให้สินบนนักศึกษา
www.isranews.org

สำนักข่าวอิสรา - สร้างรูปแบบการสื่อสารของสื่อภาคประชาชนและท้องถิ่นที่ถูกดอง และพัฒนาองค์ความรู้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน.

แชร์ · 05 กรกฎาคม เวลา 20:56 น. · ๑

- 6 คนถูกใจสิ่งนี้
- **Thanomjit Phanichrat** สอบแล้วจะมีผลยังไง คนไกลบ้านใจร้อนอยากรู้
05 กรกฎาคม เวลา 21:02 น.
- **Prasong Lertratanawisute** ต้องใจเย็นๆครับ
05 กรกฎาคม เวลา 21:04 น.
- **Thanomjit Phanichrat** โอเค พี่ จะหาโอเลียงแถวนี้ตีตบความร้อน
05 กรกฎาคม เวลา 21:05 น.
- **Prasong Lertratanawisute** โอเลียงอังกฤษต่างกับโอเลียงไทยตรงไหน555
05 กรกฎาคม เวลา 21:11 น.
- **Thanomjit Phanichrat** ยังไม่ทันโลกไปหาเลยพี่
05 กรกฎาคม เวลา 21:12 น.
- **Somsak Thanadchang** งานนี้จะมีสื่อแสดงสปิริตแม้เพียงถูกกล่าวหาหรือไม่เอ่ย
05 กรกฎาคม เวลา 22:06 น.
- **Amornrat Mahitthirook** ยาก
05 กรกฎาคม เวลา 22:44 น.
- **Amornrat Mahitthirook** ที่ประเทศไทยนะค่ะ ไม่ใช่ญี่ปุ่น
05 กรกฎาคม เวลา 22:44 น. · ๑ 1 คน
- **Ratana Maknantaphisit** ขอรอดูผลด้วยคน
06 กรกฎาคม เวลา 0:02 น.

โดยภาพรวมของการใช้งานเฟสบุ๊คซึ่งมีทั้งการสร้างแฟนเพจของตัวเอง และการใช้ Facebook Profile เป็นเพื่อนกับคนอ่าน/ผู้ติดตามนั้น เกือบทุกท่านมีการใช้งานเฟสบุ๊คแต่ในลักษณะที่เป็นเพียงอีกช่องทางหนึ่งในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ลักษณะของการเผยแพร่ข้อมูลบนเฟสบุ๊คเป็นการโพสต์ข้อความข่าวซึ่งหลายครั้งที่เป็นการเชื่อมโยงข้อมูลจากทวีตเตอร์ให้ขึ้นบนเฟสบุ๊คด้วย และที่เห็นเป็นส่วนใหญ่คือการโพสต์ลิงค์ข่าว ลิงค์บทความขององค์กรเพื่อให้นักติดตาม ดังนั้นเฟสบุ๊คจึงยังเป็นเพียงช่องทางของการเผยแพร่ข่าว แต่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในด้านการศึกษา ทัศนคติความเห็น หรือการสร้างชุมชนออนไลน์ที่ทำข่าวร่วมกันทั้งในเชิงข้อมูลและการเผยแพร่มากนัก แม้ว่าจะมีคนมาคอมเมนต์โต้ตอบกับสิ่งที่ผู้สื่อข่าวโพสบนเฟสบุ๊ค แต่ยังไม่มีการพูดคุยหรือมีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงการถกเถียง แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็นกันมากนัก

การสังเกตการณ์ใช้งานสื่อสังคมประเภทบล็อก/เว็บไซต์ (Blog/Website)

จากกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ มีผู้ใช้งานบล็อกในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาและเก็บข้อมูลจำนวน 7 คน ดังนี้

ชื่อ	Blog / Website	ลักษณะคอนเทนต์
อศินา พรวิสิน	http://www.lekasina.com/	เป็นการให้ข้อมูลด้านไอที มีการเอาบทความที่น่าสนใจมารวมไว้ให้อ่านเพิ่มเติม
นภพัฒน์จักษ์ อัตตนนท์	http://blog.noppatjak.com/	เบื้องหลังของชาวที่ทำ การเขียนรายละเอียดเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากสิ่งที่ออกอากาศ มีการนำเสนอผลงานผ่านบล็อกด้วย นอกจากนี้ก็มีการเขียนวิเคราะห์ แสดงความเห็นต่อประเด็นข่าวด้วยต่างๆ ด้วย
ดร. ณัฐธรา โกมลวาทิน	http://www.natthanewsbeat.blogspot.com	นำผลงานมาเผยแพร่ ให้เบื้องหลังการทำข่าวเพิ่มเติม ให้ข้อมูลที่มากกว่าการออกข่าว หรือสรุปสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ มาเล่าให้ฟัง ส่วนมากเป็นลักษณะของการบันทึกสิ่งที่ทำงานและเล่าให้ฟัง
เสถียร วิริยะพรรณ พงศา	http://www.oknation.net/blog/hostage	หยิบประเด็นข่าวที่น่าสนใจและคิดว่าคนควรรู้ข้อมูลเพิ่มเติมมานำเสนอ มีการวิเคราะห์ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องต่างๆ ที่เป็นข่าวในสังคม ส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองตามที่ทำข่าวมา แล้วมาขยายความให้ข้อมูลเพิ่มเติมในบล็อก
จักร์กฤษ เพิ่มพูล	http://www.oknation.net/blog/chakkrish	การวิเคราะห์ วิเคราะห์ แสดงความเห็น บทบรรณาธิการ
ชวรงค์	http://www.chavarong.net	เป็นในเชิงบทความให้ความรู้

ลิมป์ปัทมปาณี		วิเคราะห์ และวิจารณ์ประเด็นต่างๆ
ประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ	http://www.prasong.com/	บทความข่าวเจาะเชิงสืบสวน สอบสวน หามุมมองความจริงจาก หลายๆ ด้านเพื่อนำเสนอ

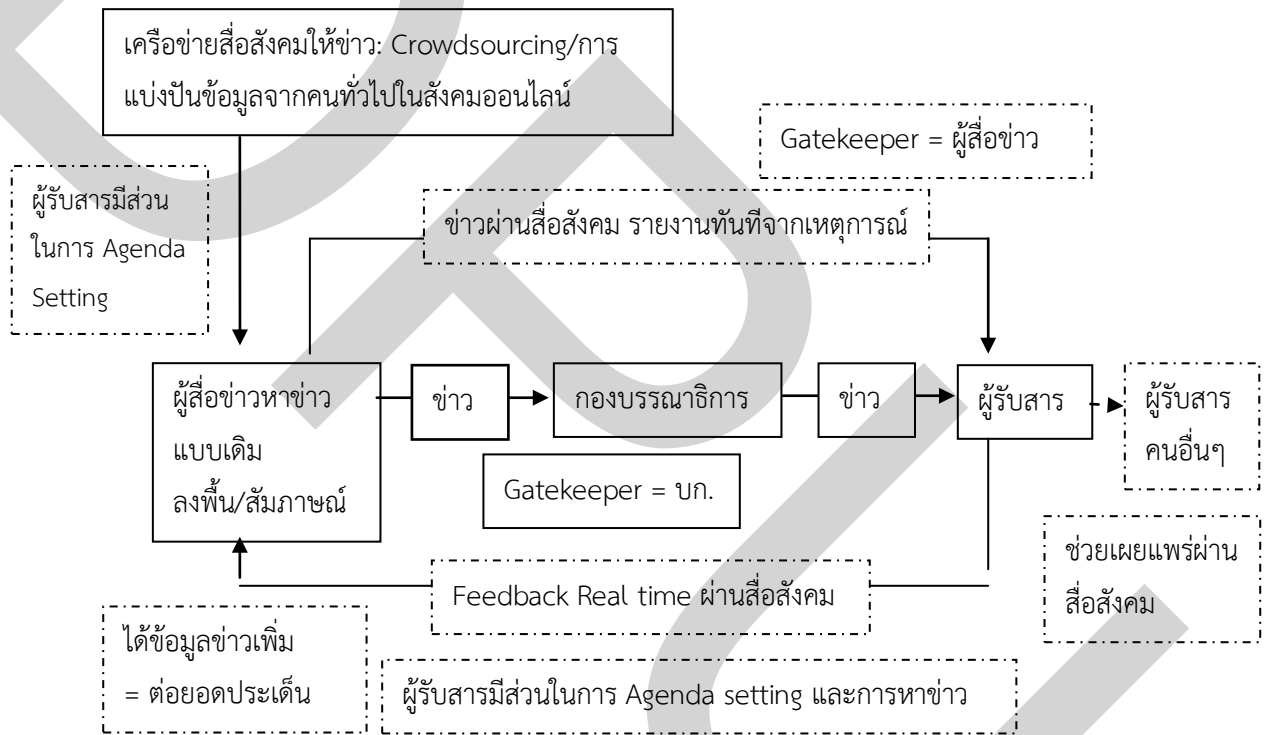
งานบล็อกผู้สื่อข่าวมองว่า บล็อกเป็นช่องทางในการรายงานข่าวใน “มิติลึก” แต่การใช้งานบล็อกยังมีความต่อเนื่อง และความถี่ที่น้อยมากเมื่อเทียบกับการใช้งานทวิตเตอร์ เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา สำหรับผู้สื่อข่าวที่ใช้บล็อกส่วนใหญ่จะเป็นการวิเคราะห์ประเด็นข่าวหรือให้ข้อมูลเบื้องหลังข่าว หรือเพิ่มเติมข้อมูลส่วนที่ไม่พอในการนำเสนอผ่านสื่อหลักได้ โดยผู้ที่ใช้บล็อกชัดเจนมากที่สุดในกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์คือคุณประสงค์ โดยมีการทำเว็บไซต์บล็อกที่โพลบวิเคราะห์ ข่าวเจาะ ซึ่งให้ข้อมูลเชิงลึกขยายความประเด็นข่าว โดยสรุปคือการใช้บล็อกของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการเป็นการเผยแพร่ข่าวในลักษณะของมิติเชิงลึก คือการอธิบายข่าว ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพราะพื้นที่ที่ไม่จำกัด การวิเคราะห์ วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็น รวมถึงการเล่าถึงบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงานในการทำข่าวของตัวเองด้วยเช่นกัน

โดยสรุปแล้ว การใช้งานสื่อสังคมในปัจจุบัน มีความชัดเจนมากในเรื่องการใช้ในมิติของความเร็ว ซึ่งเป็นจุดเด่นที่ทำให้คนสนใจมาติดตามข่าวสารผ่านเครือข่ายสื่อสังคมด้วย โดยเป็นการรายงานข่าว ณ จุดเกิดเหตุ การรายงานข่าวต่อเนื่อง อัปเดตทันทีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น รวมถึงเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข่าว แต่ในมิติเชิงลึกซึ่งหมายถึงการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับข่าว การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวให้สามารถสืบค้นได้ต่อเนื่อง การอธิบายให้เบื้องลึกข่าว รวมถึงการวิเคราะห์และรายงานข่าวเชิงลึกนั้นยังมีการใช้งานค่อนข้างน้อยและยังไม่เต็มความสามารถตามธรรมชาติของสื่อสังคม

จากการเก็บข้อมูลทั้งสองส่วนผู้ศึกษาพบว่า สื่อสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวดังนี้

สื่อสังคมกับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว

จากการเก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์และการสังเกตการใช้งานสื่อสังคมของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการในงานวิจัยชิ้นนี้ พบว่ารูปแบบการสื่อข่าวนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปจากโมเดลเดิมข้างต้นในหลายประการ โดยในส่วนของผู้สื่อข่าว นั้น สะท้อนความคิดต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นว่าการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายระดับ ที่เปลี่ยนชัดเจนคือส่วนของผู้สื่อข่าว โดยเฉพาะในรูปแบบวิธีการหาข่าว รายงานข่าว ช่องทางเผยแพร่ข่าวและบทบาทความรับผิดชอบนี้เพิ่มมากขึ้นในฐานะผู้คัดกรองข่าวสารด้วยตัวเอง ณ เวลาที่จะต้องรายงานข้อมูลต่างๆ ผ่านสื่อสังคม โดยสามารถสรุปเป็นโมเดลได้ดังนี้

แผนภาพที่ 9 แสดงโมเดลกระบวนการสื่อข่าวที่มีการใช้งานสื่อสังคม (Social Media)

จากโมเดลกระบวนการสื่อข่าวข้างต้นจะเห็นว่า การสื่อสารผ่านในกระบวนการสื่อข่าวมีความซับซ้อนมากขึ้นกว่ากระบวนการแบบดั้งเดิม ที่สำคัญคือการสื่อข่าวไม่ใช่การสื่อสารแบบทางเดียวแต่เปลี่ยนเป็นการสื่อสารสองทางที่ทำได้ง่ายขึ้น รวดเร็วขึ้น และทันทีทันใด โดยตรงกับระหว่างผู้รับสารกับผู้สื่อข่าวหรือบรรณาธิการผ่านสื่อสังคม นอกจากนั้นอำนาจในการกำหนดวาระข่าวสารก็ไม่ได้มาจากผู้สื่อข่าวหรือกองบรรณาธิการเท่านั้นอีกต่อไป แต่การที่ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการ

สามารถรับฟัง Feedback ความเห็นหรือสอบถามข้อมูลจากผู้รับสารได้โดยตรง ทำให้ประเด็นและมุมมองในการสื่อสารมีความเชื่อมโยงกับผู้รับสาร หรือถูกกำหนดโดยความสนใจจากผู้รับสารด้วย

หากพิจารณาที่ละขั้นตอนในกระบวนการสื่อสาร ขั้นตอนแรกในการรวบรวมข้อมูลและหาข่าว (News Gathering) นั้น จากการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่าประเด็นในเรื่อง “ความใกล้ชิดภายในเครือข่ายสังคมออนไลน์” และ “ความสามารถในการได้ข้อมูลรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์” ทำให้ผู้สื่อข่าวสามารถเข้าถึงข้อมูล แหล่งข่าว และหาประเด็นข่าวได้หลากหลายขึ้น ข้อมูลข่าวสารที่ไหลในวงจรกระบวนการข่าวเปลี่ยนแปลง อัปเดตตลอดเวลา ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนมองว่าสื่อสังคม (Social Media) นั้นกลายเป็นส่วนหนึ่ง เครื่องมือหนึ่งในการหาข่าว รวบรวมข่าว โดยสามารถทำได้ด้วยการเช็คข้อมูลต่างๆ ที่อยู่บนเครือข่ายสื่อสังคมเพื่อหาประเด็นข่าว การสอบถามข้อมูลจากผู้รับสารด้วยวิธีการทำ Crowdsourcing รวมถึงการหาแหล่งข่าวและการเข้าถึงแหล่งข่าวที่ทำให้ง่ายขึ้น ลดขั้นตอนทางสังคมหลายอย่าง นอกจากนั้น ยังได้แหล่งข่าวที่ไม่เคยคิดว่ามีมาก่อนจากการที่ติดตามข้อมูลต่างๆ และสอบถามบนสื่อสังคมด้วย เพราะ สื่อสังคมทำให้เกิดเครือข่ายของกลุ่มคน และกลายเป็นช่องทางในการระดมข้อมูลมากมายในการหาข่าวของผู้สื่อข่าว โดยสามารถเข้าถึงกลุ่มคนที่หลากหลายมากขึ้น และรวบรวมข้อมูล หรือหาแหล่งข่าวใหม่ๆ ได้จากเครือข่ายใหม่ที่เกิดขึ้น

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้จากโมเดลว่าผู้สื่อข่าวยังคงปฏิบัติงานข่าวในลักษณะเดิมคือการลงพื้นที่และการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวมา นอกเหนือจากนั้นสิ่งที่เพิ่มเติมเข้ามาคือข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งในประเด็นหลังนั้น ผู้สื่อข่าวต้องเพิ่มความหนักแน่นและชำนาญการในเรื่องของการมีวิจักษณ์ญาณและการตรวจสอบข้อมูลและแหล่งข่าวที่มากขึ้น เนื่องจากข้อมูลที่แตกต่างไหลเข้ามาได้จากทุกทิศทาง หากผู้สื่อข่าวไม่รู้เท่าทันแหล่งข่าวและข้อมูลนั้น และไม่มีระบบการตรวจสอบข้อมูลที่ดีก็จะมีความเสี่ยงต่อการรายงานข่าวที่ผิดพลาดได้มากขึ้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวก็ต่างมองว่า การใช้งานสื่อสังคมคือการเพิ่มช่องทางทั้งหาเผยแพร่ข่าวและการหาข่าวแล้ว โดยทำได้อย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ทำให้ผู้สื่อข่าวต้องมีความละเอียดในการทำข่าวมากขึ้น มีมุมมองที่แตกต่างขึ้น หรือผู้สื่อข่าวสามารถตรวจสอบข่าวจากแหล่งข่าวโดยตรง รวมถึงลดข้อจำกัดด้านพื้นที่ในการหาข่าวด้วยเพราะผู้สื่อข่าวสามารถระดมหาข้อมูลจากคนบนเครือข่ายสื่อสังคมที่อยู่ในพื้นที่ต่างๆ มาใช้ประโยชน์ได้

นอกจากกระบวนการหาข่าว (News Gathering) ที่เปลี่ยนไปในลักษณะของการมีช่องทางและวิธีในการเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลาย ทำให้เกิดประเด็นและมุมมองข่าวใหม่ๆ ได้แล้วนั้น

ผู้วิจัยยังพบว่า ในกระบวนการเผยแพร่ข่าว (Distribution) หรือ การรายงานข่าว (News Reporting) นั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกันโดยจากเดิมที่ผู้สื่อข่าวรายงานข่าวโดยส่งข่าวไปที่กองบรรณาธิการแล้วมีการเผยแพร่ผ่านสื่อดั้งเดิมนั้น วิธีการนี้ยังคงอยู่ แต่มีการเพิ่มเติมรูปแบบของการรายงานข่าวทันทีโดยผู้สื่อข่าวผ่านสื่อสังคมโดยไม่มีการผ่านกองบรรณาธิการ จากวงจรใหม่ที่เพิ่มขึ้นนี้ผู้สื่อข่าวให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ว่า บทบาทของผู้สื่อข่าวเพิ่มขึ้นในการเป็นคนตัดสินใจคัดเลือกสิ่งที่จะเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมด้วยตัวเอง ดังนั้นวิจารณ์ญาณ ความรอบคอบ และจริยธรรมในการสื่อข่าวของผู้สื่อข่าวจะต้องมีความเข้มข้นมากขึ้น นั้นหมายความว่าในกระบวนการสื่อข่าวแบบใหม่ที่มีสื่อสังคมเข้ามาเป็นเครื่องมือด้วยนั้น ผู้สื่อข่าวเพิ่มบทบาทในการเป็นนายทวารข่าวสาร และคัดกรองข่าวสารด้วยตัวเองด้วย อย่างไรก็ตาม บทบาทของบรรณาธิการข่าวในเรื่องการเป็นนายทวารข่าวสารก็ไม่ได้หายไปแต่อย่างไรเพราะกระบวนการสื่อข่าวยังคงต้องผ่านวงจรข่าวเดิมสู่การเผยแพร่ผ่านสื่อหลักด้วยเช่นกัน

ประเด็นที่สำคัญจากการศึกษาคือ ในกระบวนการสื่อข่าวที่เดิมนั้นเดิมที่ผู้รับสารเป็นเพียงผู้รับข่าวผ่านสื่อ แต่การสื่อสารสองทางที่เกิดขึ้นบนสื่อสังคม (Social Media) นั้นทำให้ผู้รับสารมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อข่าวได้มากขึ้นและในหลายลักษณะ ประการแรกคือเป็นผู้แบ่งปันข้อมูลที่มีอยู่ให้กับผู้สื่อข่าว ประการที่สองผู้รับสารที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะกลายเป็นแหล่งข่าวใหม่ของผู้สื่อข่าว ประการที่สามผู้รับสารเป็นผู้ตรวจสอบการทำงานของผู้สื่อข่าวโดยตรง และประการที่สี่คือ การมีส่วนร่วมในการช่วยเผยแพร่ข่าวสารต่อไปยังกลุ่มคนอื่นๆผ่านการแชร์ในสื่อสังคม อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการเปิดให้เกิดช่องทางการมีส่วนร่วมในหลายลักษณะดังกล่าว แต่จากการเก็บข้อมูลพบว่า ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมรวมถึงการสร้างสังคมออนไลน์เป็นเครือข่ายเข้มแข็งให้มีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อข่าวอย่างเต็มรูปแบบหรือชัดเจน

ในส่วนของกองบรรณาธิการข่าวนั้น จากการสัมภาษณ์พบว่า สื่อสังคมทำให้กองบรรณาธิการข่าวต้องเริ่มปรับตัวและหาวิธีการในการทำงานรูปแบบใหม่ๆ เช่นกัน บรรณาธิการที่ให้สัมภาษณ์ต่างมองว่าสื่อสังคมทำให้สามารถสื่อสารได้โดยตรง เปิดพื้นที่ให้เข้าถึงกลุ่มคนที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น แต่บทบาทในเรื่องของการเป็นนายทวารข่าวสาร แม้จะยังอยู่แต่ก็มีบทบาทที่ลดลงเช่นกัน เนื่องจากข่าวบางเรื่องถูกนำเสนอผ่านสื่อสังคมโดยผู้สื่อข่าวแบบเรียลไทม์ โดยไม่ผ่านการคัดกรองจากบรรณาธิการก่อน อย่างไรก็ตามยังมองว่า กองบรรณาธิการยังมีบทบาทสำคัญใน

การกำหนดทิศทางข่าว แต่ต้องมีการปรับตัว เพิ่มหน้าที่ในการให้ข้อมูลเชิงลึกหรือบทบาทอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีรูปแบบในการปรับตัวของกองบรรณาธิการที่ชัดเจนว่าจะปรับตัวไปในทิศทางใด

ดังนั้นโดยสรุป จากการศึกษาในงานวิจัยนี้พบว่า สื่อสังคม (Social Media) มีส่วนทำให้ กระบวนการสื่อข่าวเปลี่ยนแปลงดังนี้

1. เพิ่มช่องทาง รูปแบบวิธีการ ในการสื่อข่าวที่ทำได้หลากหลาย การได้มาซึ่งข่าว จากแหล่งที่แตกต่าง ทำให้มีโอกาสได้ประเด็นข่าวและมุมมองที่มีมิติมากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทำข่าวที่นอกจากจะเพิ่มความรวดเร็วในการทำข่าวแล้วหาก นำมาใช้ในมิติเชิงลึกได้ก็จะได้งานข่าวที่มีมิติ ความลึก และมีบริบทที่หลากหลาย เพิ่มมากขึ้นด้วย
2. บทบาทที่ปรับเปลี่ยนและเพิ่มเติมของผู้สื่อข่าวในเรื่องการต้องทำหน้าที่เป็น นาย ทวารข่าวสารและต้องมีความรอบคอบ เพิ่มวิจารณญาณให้การเผยแพร่ข่าวมาก ขึ้น ในการเผยแพร่ข่าวผ่านสื่อสังคม ในขณะที่เดียวกันกองบรรณาธิการต้องเร่งหา วิธีการปรับเปลี่ยนบทบาทและวิธีการทำงานภายในกองบรรณาธิการเพื่อให้ รองรับกระบวนการสื่อข่าวรูปแบบใหม่นี้
3. ความสัมพันธ์กับผู้รับสารที่เปลี่ยนไป จากการสื่อสารทางเดียวส่งข้อมูลข่าว ออกไปให้ผู้รับสารเท่านั้น ผู้สื่อข่าวและกองบรรณาธิการรับฟังสิ่งที่ผู้รับสารคิด มีความเชี่ยวชาญ หรือมีข้อมูลอยู่เพิ่มมากขึ้น มีการสื่อสารระหว่างกันแบบสองทาง ตลอดทั้งกระบวนการสื่อข่าวซึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วม (Participatory) ของ ผู้รับสารในกระบวนการสื่อข่าวมากกว่าที่เคยเป็นมาในโมเดลแบบดั้งเดิม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “บทบาทสื่อสังคมกับการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการใช้สื่อสังคม ได้แก่ ทวิตเตอร์ เฟสบุ๊ก และบล็อกในกระบวนการสื่อข่าว และการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวในขั้นตอนต่างๆ เมื่อมีการใช้สื่อสังคมเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อข่าว โดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการที่ใช้สื่อสังคมในการสื่อข่าว โดยสามารถสรุปประเด็นที่ได้จากการวิจัยเป็นสองส่วนตามคำถามวิจัยที่ตั้งไว้คือ รูปแบบการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว และ รูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในกระบวนการสื่อข่าว

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากคำถามวิจัยเรื่องในประเด็นแรกคือ การใช้สื่อสังคมของผู้สื่อข่าวในกระบวนการสื่อข่าวสามารถสรุปการใช้งานสื่อสังคมของผู้สื่อข่าว/กองบรรณาธิการได้ว่า มีการใช้งานในมิติของข่าวเร็วอย่างชัดเจน โดยเฉพาะการใช้งานทวิตเตอร์เป็นเครื่องมือหลักที่มีการนำมาใช้งานในปัจจุบัน เพราะผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการมองเห็นประโยชน์ของการรายงานข่าวทันที ทันต่อเหตุการณ์ รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูล การโปรโมตผลงาน ดึงผู้อ่านกลับเข้าสู่สื่อหลัก และการสร้างเครือข่ายซึ่งนำไปสู่การสร้างแบรนด์ของผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการที่ชัดเจนมากขึ้นในกลุ่มผู้รับสารบนเครือข่ายสังคมออนไลน์

ใน “มิติเร็ว” นั้น ผู้สื่อข่าวไทยทำได้ดีในระดับที่สามารถเกาะติดสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว มีการอัปเดตข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น มีการรายงานทันที และผู้ให้สัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า สามารถใช้ประโยชน์จากธรรมชาติความเร็วของสื่อสังคมโดยเฉพาะทวิตเตอร์ได้ดี

ข้อสังเกตอย่างหนึ่งของการรายงานบนความเร็วที่เกิดขึ้นบนทวีตเตอร์คือ มีการผิดพลาดของข้อมูล ซึ่งจากการสังเกตการณ์ใช้งานและการสะท้อนจากผู้ให้สัมภาษณ์เอง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เป็นระยะ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีข้อมูลกระจุกกระจาย และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ข้อดีคือมีการแก้ไขอย่างทันที แต่ข้อเสียคือ การแก้ไขทันทีนั้นไม่สามารถรันตีได้ว่าไปถึงคนที่รับสารแรกที่ผิดแล้วทุกคนหรือไม่ จึงเป็นประเด็นสำคัญที่แม้จะแข่งขันกันได้ในเรื่องความเร็ว แต่ก็การเช็คข้อมูลก่อนส่งข้อความออกไปยังเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สื่อข่าวต้องระวังเพื่อป้องกันความสับสนของข้อมูล แต่ก็มีผู้สื่อข่าวหลายคนพูดถึงหลักการในการแก้ไขและป้องกันความผิดพลาดไม่ว่าจะเป็นการตรวจเช็ค การรอข้อมูลที่นิ่ง การให้ผู้สื่อข่าวที่อยู่ในพื้นที่เหตุการณ์รายงานก่อน การเลือกรีวิวหรือแชร์ข้อมูลที่เชื่อได้ว่าถูกต้อง ซึ่งล้วนเป็นการวนกลับสู่การใช้วิจารณญาณในการทำข่าวของผู้สื่อข่าว

การใช้งานบนทวีตเตอร์มีรูปแบบการใช้งานที่หลากหลายและนำศึกษาเพิ่มเติมในหลายประเด็น ผู้สื่อข่าวไม่เพียงแต่รายงานข่าว หรือเผยแพร่ข้อมูล แต่สร้างเครือข่ายผ่านการสนทนา แลกเปลี่ยนข้อมูล ผู้สื่อข่าวหลายท่านใช้เครือข่ายนี้ในการหาข่าว และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งสามารถนำไปขยายความเป็นประเด็นต่อได้ หรือถึงแม้จะไม่ได้นำไปต่อยอดประเด็นข่าวแต่ก็ทำให้ผู้สื่อข่าวได้รับทราบมุมมองของสังคมที่สะท้อนกลับมาและทำให้สามารถนำไปพัฒนาการเลือกประเด็นข่าวที่สอดคล้องกับสิ่งที่สังคมต้องการ หรือ ควรรับรู้ได้มากขึ้น รวมถึงการตรวจสอบจากเครือข่ายทำให้ผู้สื่อข่าวมีความระวังตัว รอบคอบมากขึ้นในการรายงานข่าว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับข้อมูลข่าวสารจากผู้สื่อข่าวรายนั้นๆ ได้เช่นกัน

ในส่วนของการใช้งานเฟสบุ๊ก ยังมีการใช้งานไม่กว้างขวางนัก แม้ว่าจะมีการสร้าง Fan Page หรือ เปิด Account Facebook ให้ผู้อ่านมาติดตามได้ แต่ความถี่ในการอัปเดตข้อมูลข่าวสารบนเฟสบุ๊กน้อยกว่าบนทวีตเตอร์ ลักษณะการใช้งานที่โดดเด่นคือ การเผยแพร่ข่าว ข้อมูลผ่านการใช้ลิงค์ ซึ่งเป็นการโปรโมตให้ไปติดตามข่าวต่อในทีอื่นๆ ในบางคนมีการอัปเดตข้อมูลข่าวบนเฟสบุ๊กบ้าง แต่ความต่อเนื่องไม่ real-time เท่ากับบนทวีตเตอร์ นอกจากนี้มีการเชื่อมสองแพลตฟอร์มเข้าด้วยกันให้โพสต์ได้พร้อมกันสองที่ ก็จะมีความเป็น Real-time เพิ่มขึ้น นอกจากนั้น การสร้างการสนทนาบนเฟสบุ๊กเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนและทำ crowdsourcing ยังเห็นน้อยมาก แม้จะมีการมา comment ข้อความที่โพสต์บนเฟสบุ๊กแต่เป็นลักษณะการพูดคุย แสดงความเห็น แต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่สามารถต่อยอดประเด็นข่าวได้ชัดเจน ซึ่งผู้สื่อข่าวที่ให้สัมภาษณ์ก็สะท้อนเช่นกันว่าการทำงานในลักษณะดังกล่าวยังมีน้อยอยู่

ส่วนการใช้งานบล็อกนั้นยังมีจำนวนการใช้งานและความถี่ของการใช้ที่น้อยยิ่งกว่า เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องเวลาของผู้สื่อข่าว สำหรับผู้สื่อข่าวที่ใช้บล็อก ลักษณะการใช้งานเป็นการนำข้อมูลที่เพิ่มเติมจากข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อดั้งเดิมมาใส่เพิ่มเติมลงในบล็อกเพื่อขยายความ หรือให้ข้อมูลที่ใหม่พอในการนำเสนอผ่านสื่อดั้งเดิม มีการใช้ในลักษณะการนำเสนอเบื้องหลังของการทำข่าวเรื่องนั้น บางรายมีการวิเคราะห์ เขียนบทความแสดงความเห็นต่อประเด็นที่เป็นข่าวด้วย แต่จากที่สัมภาษณ์นั้นมีเพียง 1 รายที่มีความต่อเนื่องในการใช้บล็อก โดยภาพรวมของผู้สื่อข่าวที่ใช้บล็อกเป็นลักษณะของการใช้เชิงลึก คือใช้พื้นที่ที่ไม่จำกัดของบล็อกให้ข้อมูล แสดงความเห็น หรือวิเคราะห์เพิ่มเติมต่อยอดจากรายงานที่ออกสื่อหลักแล้ว แต่การใช้บล็อกใน “มิติเร็ว” ซึ่งตามธรรมชาติของบล็อกแล้ว ผู้สื่อข่าวสามารถใช้ในการอัปเดตข่าวแบบ Real-time ได้เช่นเดียวกับที่ทำผ่านทวีตเตอร์และเฟสบุ๊ก เช่นการทำ Live Blog ซึ่งสามารถทำได้ทันที และมีข้อดีเพิ่มขึ้นตรงที่ไม่จำกัดพื้นที่ในการรายงานด้วย ดังนั้นผู้วิจัยเสนอว่าผู้สื่อข่าวน่าจะได้มีการนำบล็อกมาใช้ในมิติเร็วในการรายงานข่าวด้วยเช่นกัน

สิ่งหนึ่งที่พบจากการวิจัยคือ โดยมากจะมีการใช้สื่อสังคมแบบใดแบบหนึ่งเป็นหลักอยู่เพียง 1 หรือ 2 อย่าง แต่ยังไม่มีการบูรณาการการใช้งานร่วมกันให้สามารถรายงานข่าวได้ทั้งมิติเร็วและลึก โดยธรรมชาติของสื่อสังคมทั้ง 3 แพลตฟอร์ม ได้แก่ ทวิตเตอร์ เฟสบุ๊ก และบล็อกนั้นลักษณะเด่นในการนำไปใช้งานที่ต่างกัน ถ้าสามารถบูรณาการนำมาใช้ในแต่ละกระบวนการข่าวได้ การรายงานข่าวจะได้ทั้งเร็วและลึก มีความกว้างครอบคลุม และสามารถขยายเครือข่ายของการส่งสารได้เพิ่มมากขึ้นด้วย

คำถามวิจัยต่อไปที่ศึกษาคือการใช้สื่อสังคมดังกล่าวมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าว พบว่า หากมีการนำสื่อสังคมเข้ามาใช้งานในกระบวนการสื่อข่าว รูปแบบ (Model) ของการสื่อสารจะมีการเปลี่ยนแปลงจริงใน 3 ประเด็นสำคัญคือ

1. กระบวนการหาข่าว (News Gathering) และการเผยแพร่ข่าว (News Distribution)

ในเรื่องของการได้มาซึ่งข้อมูลข่าว แหล่งข่าวที่กว้างขึ้น หลากหลายขึ้น และมุมมองที่เพิ่มมากขึ้นจากเดิม จากเดิมที่ข่าวมาจากผู้สื่อข่าวลงพื้นที่ / สัมภาษณ์ / ค้นคว้ามารายงาน แล้วส่งไปยังผู้รับสารผ่านช่องทางสื่อดั้งเดิม ซึ่งผู้รับสารจะได้รับข่าวจากองค์กรข่าวเมื่อสิ้นสุดกระบวนการทำข่าว โดยหนึ่งประเด็นก็จะได้รับข่าวประมาณ 1-2 ข่าว เพราะพื้นที่ที่จำกัดในการเสนอแต่ละประเด็น

เมื่อมีการใช้สื่อสังคม การรายงานข่าวเปลี่ยนเป็นสามารถรายงานได้ระหว่างกระบวนการที่กำลังทำข่าวอยู่ โดยอัปเดตข้อมูลที่ได้เพิ่มเติมผ่านสื่อสังคมแบบทันที หรือ ณ เวลาที่เกิดเหตุ ทำให้ผู้รับสารได้รับข่าวสารตลอดเวลา ต่อเนื่อง รับรู้รวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันก็สามารถส่งข้อมูลที่มีให้ผู้สื่อข่าวใช้ประกอบในการทำข่าวได้ด้วยจากการที่สื่อสังคมทำให้สื่อสารระหว่างกันในเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ ข่าวจึงไม่ได้มาจากผู้สื่อข่าวสู่ผู้รับสารทางเดียวอีกต่อไป แต่ข่าวมาจากทุกทิศทาง ทั้งจากการทำข่าวแบบเดิมของผู้สื่อข่าวและจากการแลกเปลี่ยนข้อมูล การเก็บข้อมูลจากสื่อสังคม จากผู้รับสาร และพัฒนาต่อเป็นประเด็นข่าว

เนื่องจากข้อมูลของข่าวจำนวนมากถูกนำเสนอผ่านสื่อสังคมแล้ว ข่าวที่ผู้สื่อข่าวจะรายงานผ่านสื่อดั้งเดิมไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ที่มีฐานการรายงานข่าวเชื่อมโยงกับสื่อสังคมด้วยนั้น ควรมีการรายงานเนื้อหาที่เพิ่มเติมมากขึ้นจากสิ่งที่สื่อสารผ่านสื่อสังคมแล้ว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปริมาณการใช้สื่อสังคมของผู้รับสารในไทยยังอยู่ในวงจำกัดทำให้เนื้อหาที่ผ่านสื่อดั้งเดิมยังมีความคาบเกี่ยวกับสิ่งที่เผยแพร่แล้วผ่านสื่อสังคมเช่นกัน แต่จะมีรายละเอียดเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม หากมีการต่อยอดเป็นเชิงลึกมากขึ้นจะยิ่งทำให้ประสิทธิภาพในการเสนอข่าวเพิ่มขึ้น ซึ่งยังต้องเป็นสิ่งที่ต้องปรับตัวต่อไป

จากการที่ผู้สื่อข่าวไม่ใช่ผู้มีอำนาจในการส่งข่าวออกไปเพียงทางเดียวอีกต่อไป เนื่องจากสื่อสังคมทำให้ผู้รับสารรับข่าวได้จากทุกทิศทางและส่งข้อมูลข่าวในพื้นที่ได้ด้วยตัวเองเช่นกัน ผู้สื่อข่าวจึงมีการปรับการทำงานจากทำงานเพียงลำพังด้วยตัวเอง มาอาศัยเครือข่ายสังคมออนไลน์ผ่านเครื่องมือสื่อสังคมด้วย เช่นการทำ crowdsourcing ข้อมูลจากคนในเครือข่าย การเปิดโอกาสให้ผู้รับสารส่งข้อมูล ข่าว ทั้งเรื่อง ภาพ คลิปวิดีโอ และเสียงมาให้ผู้สื่อข่าวนำไปเผยแพร่ด้วย หรือที่เรียกว่า User-generated content เป็นสิ่งที่เห็นเพิ่มมากขึ้นในการรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวที่ใช้สื่อสังคม ซึ่งประโยชน์ที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนการรายงานข่าวจาก one man reporting เป็น participatory journalism หรือการมีส่วนร่วมระหว่างผู้สื่อข่าวและผู้รับสารทำให้การรายงานข่าวทำได้ครอบคลุมประเด็น พื้นที่ มุมมองมากขึ้น สามารถสะท้อนเหตุการณ์จากสังคมได้ดีขึ้นกว่าเดิมในหลายกรณี

ในประเด็นของแหล่งข่าว ความหลากหลายของแหล่งข่าวมีเพิ่มมากขึ้น ลดข้อจำกัดในการพึ่งพิงแหล่งข่าวประจำที่เป็นตัวหลักในการให้ข่าว แต่จากการสื่อสารแลกเปลี่ยนผ่านสื่อสังคม ทำให้ผู้สื่อข่าวก็ได้พบปะคนมากขึ้น เจอกับผู้ที่มีประสบการณ์ตรง หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องเพิ่มขึ้น ซึ่งแต่ละคนมีมุมมองที่แตกต่างในเรื่อง เมื่อมีแหล่งข่าวที่หลากหลายขึ้น ก็เปิดโอกาสให้สามารถรายงาน

ข่าวในประเด็นที่แตกต่างได้เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งในกลุ่มผู้สื่อข่าวที่สัมภาษณ์มีการใช้งานในลักษณะนี้อยู่เช่นกัน นับเป็นก้าวที่น่าสนใจของการขยายฐานข้อมูลในการรายงานข่าวของผู้สื่อข่าวด้วย

ดังนั้น จากการวิจัยนี้ เห็นว่า กระบวนการหาข่าว (News Gathering) ที่เปลี่ยนแปลงจากการใช้สื่อสังคม เป็นไปในทางที่มีประโยชน์ต่อการหาข่าว โดยจะให้มุมมอง ประเด็นข่าว และข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น โดยปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวในส่วนนี้อย่างมีประสิทธิภาพคือ การใช้เครือข่ายบนสื่อสังคมและการใช้ประโยชน์จากการสื่อสารสองทางและปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นให้ได้เต็มที่ สิ่งที่ต้องศึกษาเพิ่มเติมโดยละเอียดต่อไปคือ รูปแบบวิธีการที่ผู้สื่อข่าวจะสามารถพัฒนาเพื่อใช้ในการนำสื่อสังคมมาเป็นเครื่องมือในกระบวนการนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าว/กองบรรณาธิการ และผู้รับสาร

การสื่อสารสองทางระหว่างผู้สื่อข่าว/บรรณาธิการ กับผู้รับสารเปลี่ยนจากการสื่อสารทางเดียวเป็นการสื่อสารสองทาง ซึ่งทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้รับสารในกระบวนการสื่อข่าว (Participatory Journalism) เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล มุมมอง ประเด็นข่าว โดยผู้สื่อข่าวสามารถใช้ข้อมูลจากผู้รับสารที่ส่งให้ผ่านเครือข่ายได้ทันที ในหลายลักษณะ ทั้งในการหาข่าว และการช่วยเรื่องการเผยแพร่ข่าวสารผ่านเครือข่าย หากวิเคราะห์ตัวข่าว/สารที่ออกมาผ่านสื่อสังคมจะพบว่า มีความหลากหลายของข้อมูล มีการส่งต่อ เพิ่มเติมข้อมูลได้อย่างมากขึ้น และผู้รับสารมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อข่าวในแง่ของการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากพื้นที่หรือจากประสบการณ์ตรง ซึ่งผู้สื่อข่าวบางคนนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นประเด็นข่าวได้ แต่ในบางครั้งก็เป็นเพียงการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแต่ไม่ได้มีการต่อยอดสู่ข่าวเชิงลึกหรือการขยายประเด็นต่อ ระดับของการมีส่วนร่วม ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้าง โดยยังไม่ใช้การแลกเปลี่ยน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อข่าวแบบเต็มที่ แต่เป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมเมื่อผู้สื่อข่าวร้องขอข้อมูล หรือโยนประเด็นคำถามเพื่อให้มีส่วนร่วม แม้จะมีการนำข้อมูลจากผู้อ่านไปใช้บ้างแต่ในลักษณะของการส่งต่อ เช่น รีทวีตหรือแชร์แต่ยังไม่มีกระบวนการระดมเครือข่ายและช่วยกันรายงานข่าวแบบพึ่งพากันแบบชัดเจน ยังเป็นจุดที่สามารถพัฒนาการนำเครือข่ายและใช้เครื่องมือต่างๆ บนโลกออนไลน์มาใช้ประโยชน์ให้มากขึ้นได้ จะ

ช่วยในการรายงานข่าวที่รอบด้าน ครอบคลุมประเด็นมุมมองมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะต่อยอดให้ความเร็ว นำไปสู่ความลึกของข้อมูลได้

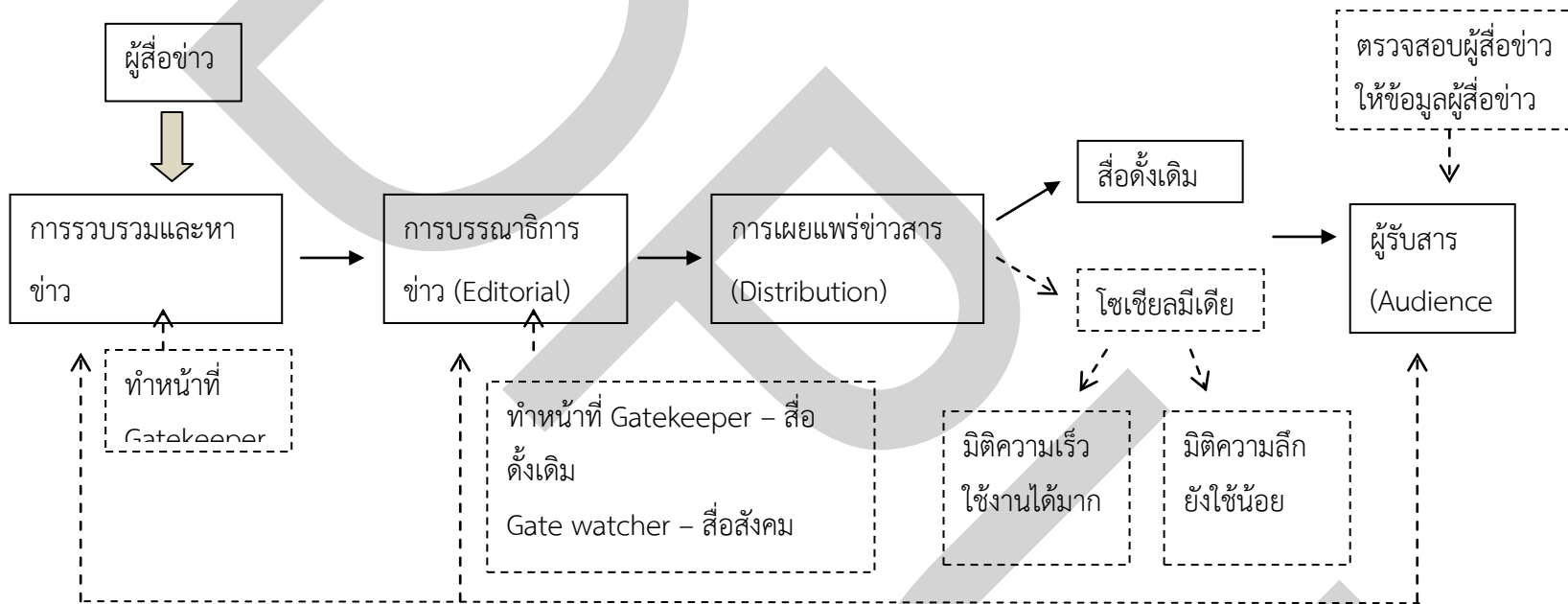
3. การคัดเลือกข่าวในบทบาทของการเป็นนายทวารข่าวสาร (Gatekeeper) และกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda-Setting)

จากข้อกังวลในเรื่องของบทบาทของบรรณาธิการข่าว และการทำหน้าที่ Gatekeeper จะหายไปนั้น การวิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่นี้ยังคงอยู่ แต่รูปแบบของบทบาทและการทำหน้าที่ดังกล่าวต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับกระบวนการสื่อข่าวที่เปลี่ยนแปลงไป บรรณาธิการไม่ได้มีบทบาทเพียงคัดกรองข่าวจากผู้สื่อข่าว และสามารถเป็นผู้สื่อข่าวข่าวและข้อมูลกับผู้สื่อข่าวโดยตรง ในขณะที่เดียวกันการปรับตัวบทบาทของบรรณาธิการคือการให้ข้อมูลที่มีความเป็นเชิงลึกของข่าวที่เพิ่มมากขึ้น ส่วนผู้สื่อข่าวต้องเพิ่มบทบาทของการเป็น Gatekeeper ด้วยตัวเอง เพราะในกระบวนการที่สื่อข่าวโดยไม่ผ่านกองบรรณาธิการนั้น ผู้สื่อข่าวต้องเป็นผู้ตัดสินใจและคัดเลือกข่าวและข้อมูลที่จะเผยแพร่โดยใช้วิจารณญาณของการทำข่าวในการตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม ในขณะที่เดียวกันการสื่อสารสองทางที่เกิดขึ้น ผู้รับสารกำลังค่อยๆ มีบทบาทมากขึ้นที่จะกำหนดวาระข่าวสารที่สังคมต้องการรับรู้ โดยการสะท้อนประเด็น ให้ข้อมูล และการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อข่าวที่เพิ่มมากขึ้นจากผู้รับสาร

จากข้อสรุปทั้งสามประเด็นข้างต้นในเรื่องการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวเมื่อมีการนำสื่อสังคม (Social Media) มาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อข่าวในประเทศไทยนั้นก็สอดคล้องกับแนวคิดและทิศทางการเปลี่ยนแปลงของห้องข่าวและการทำงานของผู้สื่อข่าวทั่วโลก โดยการเปลี่ยนแปลงนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดลักษณะของการทำข่าวในรูปแบบออนไลน์ซึ่งเรียกว่า Online Journalism การทำงานของผู้สื่อข่าวออนไลน์ หรือผู้สื่อข่าวที่ต้องบูรณาการเทคโนโลยีสื่อออนไลน์เข้ากับกระบวนการทำข่าว มีลักษณะการทำงานเฉพาะที่เพิ่มขึ้นจากสื่อดั้งเดิม Deuze (2003) อธิบายว่าผู้สื่อข่าวที่ใช้สื่อออนไลน์ต้องเลือกตัดสินใจการใช้สื่อที่แตกต่างให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะนำเสนอ (multimediality) ต้องคำนึงถึงช่องทางเครื่องมือที่จะทำให้มีการโต้ตอบกับผู้รับสารและมีเครื่องมือให้ผู้รับสารสามารถเลือกรับข่าวสารในรูปแบบที่ต้องการได้ (interactivity) และต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวไปสู่ประเด็นหรือฐานข้อมูลอื่นๆ ผ่าน

Hyperlink (hypertextuality) เช่นเดียวกับแนวคิดของนักคิดหลายท่าน (Deuze 2001; Harper 1998; Pavlik 1999) ที่มองเรื่องของการปฏิวัติงานด้านวารสารศาสตร์ไว้ว่า เป็นผลมาจากเทคโนโลยีสื่อออนไลน์ที่มีลักษณะเฉพาะของการเชื่อมต่อข้อมูล (hypertext) การมีปฏิสัมพันธ์ (interactivity) การผลิตสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) การสื่อสารสองทาง (Two-way communication) การมีส่วนร่วมและทำงานร่วมกันระหว่างผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ และผู้รับสาร (Participation and Collaboration) โดยประเด็นสำคัญคือในกระบวนการสื่อข่าวตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการจะเป็นรูปแบบการทำข่าวแบบการร่วมมือกันแบบหุ้นส่วน (Partnership) ในการทำข่าว และการสร้างความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของสังคมให้ทำงานร่วมกับองค์กรสื่อ (Skoler, 2009) เป็นผลให้องค์กร และห้องข่าวทั่วโลกปรับตัวเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวให้มีลักษณะของการเป็นการสื่อสารสองทาง เป็น Multi-tasks และ Multi-skills เพื่อนำเสนอผ่านสื่อแบบ cross-media ด้วย โดย Pavlik (1999) บอกว่า เครื่องมือของ new media และสื่ออินเทอร์เน็ตสร้างความเปลี่ยนแปลงในการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร การเลือกรับสาร ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ส่งและผู้รับในกระบวนการสื่อข่าว รวมถึงมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการทำงานของกองบรรณาธิการข่าวที่ต้องมีความยืดหยุ่นมากขึ้นในการบูรณาการข้อมูลและช่องทางการสื่อสาร ซึ่งในกระบวนการสื่อข่าวของผู้สื่อข่าวในประเทศไทยก็มีการปรับตัวสู่ลักษณะเช่นนี้เหมือนกัน จากการใช้เครื่องมือสื่อสังคมมาช่วยในกระบวนการข่าว โดยหากให้สรุปเป็นโมเดลกระบวนการสื่อข่าวที่มีการเปลี่ยนแปลงจะได้โมเดลกระบวนการสื่อข่าวรูปแบบใหม่ดังนี้

รูปแบบกระบวนการสื่อข่าวที่มีการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าว (News Reporting Model)

101

สื่อสารสองทางผ่านสื่อสังคม -> กระบวนการมีส่วนร่วมในการสื่อข่าว ซึ่งกำลังพัฒนาสู่การเป็น

Participatory Journalism หรือวารสารศาสตร์แบบมีส่วนร่วม : การได้ข้อมูลข่าว / การใช้กันทำข่าว /

และช่วยกันเผยแพร่ข่าว ** ยังไม่เต็มที่ แต่เริ่มใช้งานหลากหลายขึ้น มีส่วนร่วมหลายลักษณะมากขึ้น **

- สิ่งที่เปลี่ยนแปลงในกระบวนการสื่อข่าว
- กรอบเดิมที่มีอยู่แล้ว

5.2 อภิปรายผล

การเปลี่ยนแปลงสู่โมเดลนี้ของประเทศไทยสอดคล้องกับแนวคิดและรูปแบบการเปลี่ยนแปลงห้องข่าวในหลายๆ แห่ง ซึ่งประเด็นหลักที่สำคัญซึ่งเกิดในกระบวนการสื่อข่าวที่มีสื่ออินเทอร์เน็ตและสื่อสังคม (Social Media) เป็นเครื่องมือและช่องทางในกระบวนการข่าวนั้น พบว่าการสื่อสารในมิติ “เร็ว” และ “ลึก” เป็นประเด็นหลักที่เสริมให้การทำข่าวนั้นเปลี่ยนไปจากรูปแบบโมเดลเดิม (Traditional Model) สอดคล้องกับแนวคิดห้องข่าวยุค 2.0 ของ Paul Bradshaw (2007) ที่อธิบายกระบวนการขั้นตอนของการทำข่าวที่ให้ความสำคัญระหว่างการรายงานด้วยความเร็วและต่อยอดสู่ความลึกและกว้าง

หากพิจารณาในแต่ละมิติของการสื่อข่าว มิติ “เร็ว” (Speed) ซึ่งหมายถึง การรายงานข่าวทันทีจากจุดเกิดเหตุ การอัปเดตข้อมูลทันทีที่เหตุการณ์ หรือเรื่องที่เป็นข่าวเกิดขึ้น การรายงานข่าวสืบหน้าอย่างต่อเนื่อง และการ break news ผ่านสื่อสังคม เช่น ทวิตเตอร์และเฟซบุ๊ก นั้น ในประเทศไทยนั้น การนำสื่อสังคมทวิตเตอร์มาใช้ในมิติความเร็วนั้นทำได้โดดเด่นชัดเจน โดยจากผลการศึกษารูปแบบการใช้งานของผู้สื่อข่าวที่เน้นในเรื่องการรายงานว่าเกิดอะไรขึ้นจากพื้นที่ข่าวและ ระยะเวลาที่ได้ข้อมูลข่าวมา ทำกับการ Alert / break news ตามที่นักคิดด้าน online journalism หลายท่านเสนอไว้ อย่างไรก็ตาม ในภาวะของความเร็วนั้น จากศึกษาก็พบว่าในหลายครั้งมีความผิดพลาดในการให้ข้อมูลบ้าง แต่ผู้สื่อข่าวมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่สื่อสารไปและแก้ไขทันทีเช่นกัน แต่ก็เป็นประเด็นหนึ่งที่ต้องมีการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคตว่า การคัดกรอง ตรวจสอบ และรูปแบบการใช้งานสื่อสังคมในมิติความเร็วจะทำอย่างไรให้มีความผิดพลาดในการเผยแพร่ข้อมูลน้อยที่สุด ทั้งนี้ ถ้ามองเพียงในระดับของ “มิติ” เร็ว และประสิทธิภาพในการกระจายข่าวสู่คนจำนวนมากในเวลาอันสั้นนั้น ผู้สื่อข่าวไทยใช้สื่อสังคมได้ดีในหลายสถานการณ์โดยเฉพาะสถานการณ์ที่ต้องการการอัปเดตข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

อีกมิติหนึ่งของการรายงานข่าวคือ “มิติลึก” นั้นเป็นมิติที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรดึงความสำคัญมาอภิปรายไว้ในที่นี้ เนื่องจากจากการศึกษาและเก็บข้อมูลในการศึกษารุ่นนี้ พบว่าผู้สื่อข่าวและองค์กรข่าวยังใช้ประโยชน์ของสื่อสังคมในการส่งเสริมการรายงานข่าวในมิติลึกได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ “มิติลึก” ในกระบวนการข่าวนั้น ตามที่ Paul Bradshaw (2007) อธิบายไว้ นั้นสามารถทำได้ในหลายลักษณะ และหลายขั้นตอนระหว่างกระบวนการสื่อข่าว โดยการ วิเคราะห์ (Analysis) และ การสะท้อนมุมมอง (Reflection) เกี่ยวกับประเด็นข่าว เป็นการรวบรวมปฏิกริยา

ตอบรับ ความเห็นแบบทันทีทั้งที่จากแหล่งต่างๆ ในชุมชนบล็อกโดยทั่วไป แล้วนำมาเชื่อมโยงข้อมูลตามธรรมชาติของสื่อสังคมที่เชื่อมโยง (connect) ข้อมูลต่างๆ จากหลายที่เข้าหากันได้จำนวนมาก เพื่ออธิบายบริบทและขยายความข่าวนั้นให้กว้างและเจาะลึกในแต่ละประเด็นมากขึ้น (context) ลักษณะมิติลึกนี้ สอดคล้องกับการปรับกระบวนการสื่อข่าวในโมเดลของสำนักข่าว AP ซึ่งเสนอไว้ว่า การพัฒนากระบวนการข่าวในยุคดิจิทัลนั้น จากขั้นตอนของการอัปเดตข่าวอย่างรวดเร็วแล้ว ต้องมีการให้เบื้องลึกเบื้องหลังข่าว และการต่อยอดประเด็นข่าว โดยส่งผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย (multi-channels) ในรูปแบบของเชิงลึกที่แตกต่างกันไปตามแต่ละช่องทาง ซึ่งทำให้การรายงานข่าวพัฒนาไปสู่จุดที่ผู้รับสารจะได้รับข่าว 1 เรื่องในหลายมุมมองมากขึ้น ซึ่งคือความกว้างและลึกของข้อมูล โดยหากพิจารณาการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวมิติ “ลึก” (Depth) ของไทยยังมีการใช้งานในด้านนี้น้อยมาก ด้วยปัจจัยข้อจำกัดเรื่องเวลาและรูปแบบในการใช้งาน

จากความหมายของการรายงานข่าวเชิงลึกข้างต้นเมื่อกลับมาพิจารณาผลที่ได้จากการศึกษารูปแบบการสื่อข่าวโดยใช้สื่อสังคมนั้นพบว่า ยังมีการนำเครื่องมือนี้เสริมการทำงานที่เชื่อมโยงข้อมูล ต่อยอดประเด็น สร้างเนื้อหา มุมมองใหม่ ๆ ที่แตกต่างกัน จากหนึ่งเรื่องขยายเป็นหลายมุมมองผ่านสื่อที่หลากหลายนั้นยังทำน้อยมาก จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยมองว่าผู้สื่อข่าวและองค์กรข่าวหากจะมีการปรับปรุงและพัฒนาการใช้เครื่องมือสื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวเพิ่มเติมในระยะต่อไป ควรเป็นการหารูปแบบวิธีที่จะใช้เครื่องมือดังกล่าวสนับสนุนให้การทำข่าวเชิงลึกของผู้สื่อข่าวทำได้มากขึ้น ซึ่งก็จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเนื้อหา (content) ของข่าวต่อไป ซึ่งจากการศึกษารูปแบบและแนวคิดการใช้งานในต่างประเทศที่มีการพัฒนาเป็นเวลาหลายปีมากกว่าของประเทศไทยพบว่า สื่อสังคมจะช่วยเสริมการทำงานเชิงลึกได้ดีเมื่อนำมาใช้เรื่องของการเชื่อมโยงข้อมูล สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรข่าว ผู้สื่อข่าว และผู้อ่านในการมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อข่าว รวมถึงการพัฒนา content บนสื่อออนไลน์ที่ช่วยขยายความข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลซึ่งนำไปสู่มุมมองที่กว้างและสามารถเจาะลึกข้อมูลได้มากขึ้นด้วย

นอกจากการสื่อข่าวในมิติเร็วและลึกแล้ว อีกคุณลักษณะของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวในยุคดิจิทัลที่มีสื่อสังคมมาเกี่ยวข้องนั้นคือเรื่องของ การเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมจากผู้อ่านและการสร้างชุมชนออนไลน์ (Online Community) ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งในกระบวนการหาข่าว (News Gathering) และการเผยแพร่ข่าว (News Reporting & Distribution) Paul Bradshaw (2007) อธิบายไว้ว่ากระบวนการสื่อข่าวของห้องข่าวยุคใหม่นั้น มีเรื่องของ

Interactivity ซึ่งหมายถึงการมีปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสารแบบสองทาง เป็นเรื่องสำคัญ โดย Interactivity นั้นครอบคลุมเรื่องการแลกเปลี่ยนความเห็น การแบ่งปันข้อมูล การสร้างช่องทางความร่วมมือในการร่วมกันรายงานข่าวหรือหาข้อมูลข่าวระหว่างผู้สื่อข่าวและผู้รับสาร Skoler (2009) เสนอว่าไว้กระบวนการข่าวแบบใหม่คือการมีส่วนร่วมและทำงานร่วมกันระหว่างผู้สื่อข่าว บรรณาธิการ และผู้รับสาร (Participation and Collaboration) โดยประเด็นสำคัญคือในกระบวนการสื่อข่าวตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการจะเป็นรูปแบบการทำข่าวแบบร่วมมือกันแบบหุ้นส่วน (Partnership) ในการทำข่าว และการสร้างความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของสังคมให้ทำงานร่วมกับองค์กรสื่อ Briggs (2007) อธิบายการรายงานข่าวยุค 2.0 ว่า ระหว่างการทำข่าว จะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างคนอ่านกับองค์กรข่าว ผู้อ่านมีส่วนช่วยในกระบวนการสื่อข่าว ที่เรียกว่า Distributed, collaborative or open-source reporting โดยเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ผู้สื่อข่าวจะรายงานและเปิดโอกาสให้ผู้อ่านส่งข้อมูลต่างๆ เข้ามาเพื่อประมวล ต่อยอดประเด็นข่าวได้ เช่นเดียวกับ Paul Bradshaw (2007) ที่ให้ความสำคัญกับ Community หรือชุมชนที่เกี่ยวข้องกับข่าวนั้นๆ และทำให้มีส่วนในการให้ข่าวและรายงานข่าว ในฐานะ Contributor นำไปสู่รูปแบบของการทำข่าวที่เรียกว่า Participatory News หรือ การทำข่าวแบบมีส่วนร่วม (Singer, 2006; Deuze, Bruns & Neuberger, 2007; Gordon, 2007) ซึ่งจะเป็นระดับที่มีความเข้มข้นมากกว่ารูปแบบการสื่อข่าวแบบเดิมที่เรียกว่า Public Journalism ซึ่งแม้จะเปิดโอกาสให้คนมีส่วนร่วมแต่ยังเป็นในลักษณะที่องค์กรสื่อเป็น Gate ในการคัดและเลือก และกำหนดการมีส่วนร่วม แต่ถ้าเป็นระดับของ Participatory Journalism คือ ผู้รับสารมีส่วนร่วมแบบ Active ด้วยตัวเอง ตัดสินใจ และส่งข้อมูลเผยแพร่ด้วยตัวเอง องค์กรข่าวทำหน้าที่ดึงข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการรายงานข่าวที่เราเรียกเนื้อหาเหล่านั้นว่า User-generated content (Nip, 2006)

จากแนวคิดข้างต้น องค์กรข่าวที่มีการปรับตัวในกระบวนการสื่อข่าวแล้วจึงมีความพยายามดึงจุดเด่นของ interactivity ของสื่อสังคมมาสร้างช่องทางในการดึงการมีส่วนร่วมจากคนอ่านในหลายลักษณะ เช่นในกระบวนการหาข่าว ใช้วิธี crowdsourcing (Rubel, 2006; Miel & Faris, 2008) คือการใช้เทคนิคหลายๆแบบดึงผู้ที่มีข้อมูลจำนวนมากจากทุกระดับ ทุกกลุ่ม ทุกที่มา อาสาช่วยกันให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เพื่อช่วยในกระบวนการข่าวที่ซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งจากการศึกษาในงานวิจัยนี้พบว่า กระบวนการสื่อข่าวของไทยนั้นกลุ่มของผู้สื่อข่าวที่ใช้เครื่องมือสื่อสังคม (โซเชียลมีเดีย) ในการทำข่าวนั้น มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่การทำงานในลักษณะการหาความร่วมมือจากสังคมมากขึ้น มีการดึงข้อมูล ความรู้ ความเห็น และสิ่งที่คนอ่านเผยแพร่แล้วมาเป็น

ส่วนประกอบในข่าว มาเป็นประเด็นที่นำไปสู่การพัฒนาข่าวในเรื่องต่างๆ รวมถึงหาข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลนั้นๆ บ้างแล้ว ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการเริ่มต้นก้าวสู่วารสารศาสตร์แบบมีส่วนร่วม

อย่างไรก็ตาม คุณลักษณะในเรื่องการเชื่อมโยงข้อมูล การสร้างเครือข่าย การระดมข้อมูลผ่านวิธี crowdsourcing และการมีส่วนร่วมของผู้รับสารในกระบวนการสื่อข่าวและเผยแพร่ข่าว นั้นยังมีรูปแบบในการนำมาใช้ที่ไม่ชัดเจน และมีการใช้ในวงจำกัด ไม่เต็มความสามารถของสื่อดังกล่าว ทั้งนี้เพราะเป็นระยะเริ่มต้นของการปรับเปลี่ยนกระบวนการสื่อข่าว โดยเป็นลักษณะของการสมัครใจ เลือกใช้สื่อสังคม ประกอบกับหลายองค์กรข่าวนโยบายด้านการใช้สื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวยังไม่ชัดเจน จึงเป็นการใช้งานในลักษณะของผู้สื่อข่าวเรียนรู้เครื่องมือและประยุกต์ใช้ด้วยตัวเอง ทำให้การเปิดช่องทางในการดึง user-generated content การทำ crowdsourcing ตลอดจนการพัฒนาวารสารศาสตร์แบบมีส่วนร่วมยังมีทิศทางรูปแบบที่ไม่ชัดเจน และยังไม่มีการทำอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และเป็นเครือข่าย รวมถึงยังเป็นในลักษณะของการเริ่มต้นที่เปิดช่องทางโดยผู้สื่อข่าวร้องขอให้เข้าร่วม แต่ยังไม่ใช้การ Free Flow ของข้อมูลอย่างเป็นธรรมชาติในระบบกระบวนการสื่อข่าว

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมในการเปลี่ยนแปลงภายในกระบวนการสื่อข่าวในเรื่องนี้ ผู้วิจัยเสนอแนะว่าองค์กรข่าวจำเป็นต้องมีการศึกษาและพัฒนาแบบการนำมาใช้ และการบริหารจัดการภายในกองบรรณาธิการให้เสริมการใช้งานสื่อสังคมในเรื่องดังกล่าวให้ได้มากขึ้น โดยจากการสังเคราะห์รูปแบบที่มีการทำอยู่ในหลายๆ องค์กรในต่างประเทศนั้นพบว่า การใช้งานสื่อสังคมต้องมีการบูรณาการเครื่องมือและช่องทางหลายรูปแบบมาใช้งานร่วมกัน และการทำงานในกระบวนการสื่อข่าวต้องเป็นทำงานร่วมกันระหว่าง ผู้สื่อข่าวภาคสนาม เจ้าหน้าที่ของกองบรรณาธิการที่อยู่ในห้องข่าว/กองบรรณาธิการ และชุมชนออนไลน์ของผู้อ่าน ที่จะช่วยกันดึงข้อมูลที่หลากหลายมาใช้ในการรายงานข่าวในแต่ละประเด็นแต่ละเรื่องให้ได้ทั้งความเร็วและลึกอย่างมีประสิทธิภาพ

อีกประเด็นที่เป็นผลจากการศึกษาในงานวิจัยนี้พบว่า ในกระบวนการสื่อข่าวที่มีสื่อสังคมเป็นเครื่องมือ นั้น มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทการเป็นนายทวารข่าวสาร (Gatekeeper) ของบรรณาธิการข่าวด้วย ในระยะแรกของการปรับเปลี่ยนโมเดลลักษณะนี้ในต่างประเทศมีความกังวลของนักคิดว่าจะทำให้บทบาทดังกล่าวของบรรณาธิการหายไป แต่เมื่อมีการพัฒนาโมเดลและรูปแบบของกองบรรณาธิการแบบใหม่ที่ชัดเจนขึ้นกลับได้แนวคิดใหม่ โดย Mitchelstein & Boczkowski (2009) บอกว่า นักข่าวเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นนายทวารข่าวสารสู่การเป็น การเปิดประตู (Gate

Opening) เชื่อมโยงสื่อและผู้อ่านให้มีส่วนร่วมในกระบวนการข่าว ทำงานร่วมกันมากขึ้น แทนที่จะเป็นเพียงผู้เลือกเนื้อหาเพื่อนำเสนอ ด้าน Singer (2006) กล่าวว่าสื่ออินเทอร์เน็ตทำให้นักข่าวต้องย้อนกลับไปมองว่าตัวเองเป็นผู้ควบคุมการไหลของข่าวสารอยู่หรือไม่ เช่นเดียวกับ Bruns (2003, 2005) ที่เสนอว่าการเติบโตของข่าวออนไลน์และธรรมชาติของมันทำให้สังคมเปิดกว้างและใครก็สามารถเพิ่มเติมข้อมูลในโลกข่าวสารได้ ทำให้หน้าที่ของนักข่าวและหน่วยงานด้านข่าวในเรื่อง Gate keeping หรือ ผู้คัดกรองข่าวสารเปลี่ยนเป็นเพียงแค่ Gate watching คือ องค์กรข่าวทำหน้าที่ในการใช้เครื่องมือบนอินเทอร์เน็ตชี้แนะเนื้อหา ข้อมูลให้ผู้อ่าน ซึ่งเป็นการทำงานในลักษณะการหาความร่วมมือ และ open-source เป็นบทบาทที่เปลี่ยนไปของนักข่าว ทั้งนี้การเปลี่ยนแปลงกระบวนการสื่อข่าวจากที่ศึกษาในวิจัยนี้พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดเหล่านี้ โดยบทบาทที่ชัดเจนเด็ดขาดของบรรณาธิการในการเป็น Gatekeeper นั้นลดลงจากการสื่อสารสองทางรับรู้ความคิดความเห็นและข้อมูลจากผู้รับสารและเลือกได้ว่าสิ่งใดควรนำเสนอออกไปบ้างโดยพิจารณาจากผู้รับสารด้วยส่วนหนึ่ง นอกจากนี้การตรวจสอบที่ผู้รับสารสามารถทำได้อย่างรวดเร็วและทันทีบนโลกออนไลน์ทำให้การทำบทบาทหน้าที่ Gatekeeper ต้องมีความชัดเจน รอบคอบมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้สิ่งที่เพิ่มขึ้นมาในโมเดลการสื่อข่าวของไทยที่สอดคล้องกับแนวคิดนี้ด้วยก็คือ บทบาทการเป็น Gatekeeper ของผู้สื่อข่าวที่เป็นผู้เลือกข้อมูล ตัดสินใจการเผยแพร่ข่าวด้วยตัวเองได้ด้วย ซึ่ง Pavlik (1999) เน้นด้วยว่าเครื่องมือของ New Media ทำให้สามารถเลือกรับสารได้ มีปฏิสัมพันธ์ สร้างมัลติมีเดียได้ ช่วยให้กระบวนการสื่อข่าวสามารถทำได้ในมิติลึกมากขึ้น แต่ต้องระวังเรื่องการตัดสินใจบนพื้นฐานของจริยธรรมสื่อที่อาจถูกบิดเบือนได้ในบางเรื่อง นั่นหมายความว่า สิ่งที่ผู้สื่อข่าวต้องปรับตัวเพิ่มเติมไม่เพียงแต่ทักษะในการใช้สื่อเหล่านี้ แต่เป็นความหนักแน่นในเรื่องของจริยธรรมและจรรยาบรรณตลอดจนวิจารณ์ญาณในการตัดสินใจเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารใดๆ บนสื่อสังคมด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยเห็นว่าควรนำเสนอไว้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโมเดลการสื่อข่าวแบบใหม่ของการสื่อข่าวในประเทศไทยให้มีความชัดเจน เข้มแข็ง และทำงานได้เต็มประสิทธิภาพทั้งมิติเร็วและลึกเพื่อประโยชน์ต่อการเผยแพร่ข่าวนั้น มีอยู่ 3 ประการ

ประการที่หนึ่งคือในการใช้งานในมิติความเร็วควรมีการพัฒนาารูปแบบและหลักการในการคัดกรองข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล ที่จะนำเสนอผ่านสื่อสังคมแบบทันต่อเหตุการณ์เพื่อป้องกัน

ความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงเสริมความเร็วในการนำเสนอข้อมูลแบบรอบด้านมากขึ้นจากการเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือในการรายงานข่าวเพื่อดึงข้อมูลที่สำคัญจากหลายๆ ที่มานำเสนอได้อย่างรวดเร็ว จะช่วยให้ความเร็วนั้นมีคุณค่าที่เพิ่มมากกว่าการบอกว่าอะไรเกิดขึ้น นอกจากนี้การใช้เครื่องมือเฟซบุ๊กและบล็อกในมิติเร็ว ด้วยการรายงานข่าวผ่านเฟซบุ๊กและจัดทำ Live Blog ก็จะช่วยลดข้อจำกัดของพื้นที่ในการให้ข้อมูลที่ทวีตเตอร์มี และนำเสนอได้ในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งในการทำงานลักษณะนี้ นอกจากจะเป็นหน้าที่ของผู้สื่อข่าวแล้ว องค์กรข่าวควรมีการพิจารณาสร้างทีมงานภายในกองบรรณาธิการให้ช่วยสนับสนุนผู้สื่อข่าว เช่น รวบรวมข้อมูลจากผู้สื่อข่าวรายงานผ่านสื่อสังคมมารวมไว้ในที่เดียวเพื่ออัปเดตต่อเนื่องควบคู่กันไปได้ จะช่วยเสริมให้มิติเร็วสามารถทำงานได้หลากหลายวิธี เข้าถึงกลุ่มผู้รับสารหลากหลายวิธีมากขึ้นเช่นกัน

ประการที่สองคือการพัฒนาการใช้เครื่องมือในมิติของความคิด สื่อสังคมมีธรรมชาติที่สามารถทำได้ทั้งเร็วและลึก ดังนั้นผู้สื่อข่าวและองค์กรข่าวควรบูรณาการการใช้เครื่องมือหลายๆ แบบให้สามารถเสริมการนำไปพัฒนาต่อยอดข้อมูลสู่ความคิดได้ โดยปัจจัยหลักสำคัญในการทำคือ การเชื่อมโยงข้อมูล การให้คำอธิบาย และวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม และการสร้างเนื้อหาที่เล่าเรื่องแบบมัลติมีเดีย ซึ่งสามารถทำได้ควบคู่กันในกระบวนการทั้งระหว่างการรายงานข่าวและหลังจากรายงานข่าวแล้วก็ยังสามารถนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์รูปแบบต่างๆ เช่นเว็บไซต์ข่าวเพื่อให้พื้นที่ในการนำเสนอข้อมูลนั้นเพิ่มมากขึ้น

ประการสุดท้ายคือการสร้างถึงการมีส่วนร่วมของคนอ่าน (Engage) ให้ร่วมแบ่งปันข้อมูล ร่วมเก็บข้อมูล ร่วมตรวจสอบ และร่วมเผยแพร่ข้อมูล ซึ่งการทำงานที่เชื่อมโยงกับชุมชนที่เกี่ยวข้องนั้นจะทำให้ได้มุมมองประเด็นที่หลากหลายมากขึ้นด้วย “ชุมชน” หรือ “Community” ที่พูดถึงนี้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่ชุมชนในลักษณะของพื้นที่แต่หมายถึงชุมชนที่เป็นกลุ่มคนที่รวมกลุ่มตามความสนใจ ตามความชำนาญด้วย การใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมในเรื่องของ Interactivity และ Network คือปัจจัยสำคัญในการสร้างเครือข่ายเพื่อทำงานร่วมกับชุมชนเหล่านี้ องค์กรข่าวเป็นส่วนกลางที่สร้างช่องทาง เครื่องมือ แพลตฟอร์มที่จะดึงข้อมูลและการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมตามแต่ข่าวที่ต้องการรายงานมาใช้ พร้อมกับระบบของการตรวจสอบข้อมูลและการอ้างอิงที่มาที่ชัดเจนเมื่อนำมาใช้ จะเป็นประโยชน์ต่อการรายงานข่าวที่จะทำให้ลดข้อจำกัดเรื่องทรัพยากรบุคคลในการลงพื้นที่ทำข่าว รวมถึงข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ด้วย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

TWITTER ปฏิวัติการตลาดเครือข่ายสังคม (2552) สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2554, จาก เว็บไซต์ผู้จัดการ 360 องศา รายสัปดาห์

สุรัชญา สวางเนตร (2552). “Mobile Journalism "เนชั่น" ปณนักข่าวพันธุ์ใหม่” สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2554, จาก เว็บไซต์กรุงเทพธุรกิจ

สุทธิชัย หยุ่น. “หัวใจโซเชียลมีเดีย คนข่าวที่เล่นต้องไม่หลงทาง” ตีพิมพ์ในรายงานประจำปี 2553 สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย: สื่อในวิกฤต หรือ วิกฤตในสื่อ. หน้า 113-116

ชิบ จิตนิยม คอลัมน์: e-leaders: ปฏิวัติทวิตเตอร์ ที่มา: หนังสือพิมพ์เทคโนโลยีคอม เจอร์นัล ฉบับวันที่ 29 มิ.ย. - 12 ก.ค. 2552

ภาวรุศ พงษ์วิทย์ภานุ (2553). “เจาะลึกคนไทยใช้ Twitter” สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2554, จากเว็บไซต์กรุงเทพธุรกิจ.

อศินา พรพดิน (2553) “จริยธรรมสื่อกับการ ใช้ Social Media สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2554, จากเว็บไซต์ <http://www.itpc.or.th/?p=749>

ทวิตเตอร์มากกว่าการแสดงความ (2553). สืบค้นเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2554, จากเว็บไซต์ไทยโพสต์

ควันหลงรวมพลคนข่าว Social Media เสี่ยงสะท้อนจากกอง บก.140 ตัวอักษร (2554). สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2554, จากเว็บไซต์กรุงเทพธุรกิจ

<http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/it/global/20110803/403013/ควันหลงรวมพลคนข่าว-Social-Media-เสี่ยงสะท้อนจากกอง-บก.140-ตัวอักษร.html>

สุทธิชัย หยุ่น. ฟรุ้งนี้ของคนบ้าข่าว สืบค้นจากเว็บไซต์ <http://newsjunkies-suthichaiyoon.blogspot.com>

ชาม เชื้อสถาปนศิริ. (2553). twitter journalism: แนวทางวารศาสตร์ยุคสื่อใหม่. เอกสารวิชาการสวนบุคคล
นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมหลักสูตร “ผู้บริหารการสื่อสารมวลชนระดับกลาง (บสก.) รุ่นที่ 2” สถาบันอิศรา
มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย

ภาษาอังกฤษ

Harper, Christopher (1998): “**And That's the Way It Will Be: News and Information in a Digital World.**” New York: New York University Press.

Pavlik, John (1999): **Journalism and New Media.** New York: Colombia University Press.

JOHN V. PAVLIK. (1999). “**New Media and News: Implications for the Future of Journalism**”*New Media & Society* April 1999 1: 54-59

Deuze, M. (2001). “**Understanding the Impact of the Internet: On New Media Professionalism,**” *Mindsets and Buzzwords. Ejournalist* 1[1]
:<http://ejournalist.com.au/v1n1/deuze.pdf>

Pohlig, C. (2003) ‘**How a Newspaper Becomes H.I.P**’, *Nieman Reports* (Winter): 24-6:
<http://www.nieman.harvard.edu/assets/pdf/Nieman%20Reports/backissues/03winter.pdf>

Wendland, D. (2003) ‘**Blogging Connects a Columnist to Story Ideas**’, *Nieman Reports* (Fall): 94:
<http://www.nieman.harvard.edu/assets/pdf/Nieman%20Reports/backissues/03fall.pdf>

Gillmor, D. (2003) ‘**Moving Toward Participatory Journalism**’, *Nieman Reports* (Fall): 79-80:
<http://www.nieman.harvard.edu/assets/pdf/Nieman%20Reports/backissues/03fall.pdf>

Deuze, M (2003) **The Web and its Journalism: Considering the Consequence of Different Types of Newsmedia online.** *New media & Society Journal* Vol5: 203-230

Singer J. (2004). *Stepping Back From the Gate: Online Newspaper Editors and*

the Co-Production of Content in Campaign 2004. *Journalism and Mass Communications Quarterly*, 83, 2, 265-280.

Bruns, Axel (2005) **Gatewatching: Collaborative online news production**. Peter Lang, United States of America, New York.

Robinson, S. (2006) 'The mission of the j-blog : Recapturing journalistic authority online.' *Journalism Journal* Vol. 7(1): 65-83.

Adams, Debra A. (2006) **Journalism, citizens and blogging**. In 2006 Communications Policy and Research Forum, 25-26 September 2006, University of Technology Sydney (UTS) Australia: http://www.networkinsight.org/verve/_resources/AdamsD.pdf

Nip, J. Y.M.(2006). **Exploring the second phase of public journalism**. *Journalism Studies* (2006), 7(2): 212-236. *Journalism Studies* is available online at: <http://journalsonline.tandf.co.uk>.

Nip, J. (2006). Exploring the Second Phase of Public Journalism. *Journalism Studies*, 7,2, 212-236.

Gilmor, D. (2006). *We the Media: Grassroots Journalism by the People, for the People*. O'Reilly: New York.

Jarvis, J. (2006). Networked journalism. Retrieved on October 23, 2009, from <http://www.buzzmachine.com/2006/07/05/networked-journalism>

Paul Bradshaw. (2007). "A model for the 21st century newsroom: pt1 – the news diamond": <http://onlinejournalismblog.com/2007/09/17/a-model-for-the-21st-century-newsroom-pt1-the-news-diamond/>

Shirkey, Clay. **Here Comes Everybody**. New York: The Penguin Press (2007): 64-66.

Deuze, Mark and Bruns, Axel and Neuberger, Christoph (2007). **“Preparing for an Age of Participatory News.”** Journalism Practice 1(3):pp. 322-338.

Briggs, Mark,(2007). **"Journalism 2.0: How to Survive and Thrive"**. Open Access Textbooks. Book 2. http://scholarcommons.usf.edu/oa_textbooks/2

Paul Bradshaw. (2008). **'When Journalists Blog: How It Changes What They Do'**. Nieman Reports (Winter,2008): 38-40: <http://www.nieman.harvard.edu/reports/article/100696/When-Journalists-Blog-How-It-Changes-What-They-Do.aspx>

Miel & Faris (2008) **News and information as digital media come of age:** http://cyber.law.harvard.edu/sites/cyber.law.harvard.edu/files/Overview_MR.pdf

Newman, Nic. **“The rise of social media and its impact on mainstream journalism.”** Reuters Institute for the Study of Journalism 8.2 (2009). : http://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/fileadmin/documents/Publications/The_rise_of_social_media_and_its_impact_on_mainstream_journalism.pdf

Bruns, A. (2008). **"The Active Audience: Transforming Journalism from Gatekeeping to Gatewatching."** In Making Online News: The Ethnography of New Media Production. Eds. Chris Paterson and David Domingo. New York: Peter Lang.

Skoler, M (2009) **‘Why the News Media Became Irrelevant—And How Social Media Can Help.’** Nieman Reports (Fall): 38-40:

<http://www.nieman.harvard.edu/assets/pdf/Nieman%20Reports/backissues/Fall2009.pdf>

The Associated Press & Context-Based Research Group (2009). **‘A New Model for News: Studying the Deep Structure of Young-Adult News Consumption'**. Tech. rep., The Associated Press. [Online] Available HTTP : <http://www.ap.org/newmodel.pdf>

Richard Gordon.(2009).**'Social Media: The Ground Shifts,'** Nieman Reports (Fall,2009): <http://www.nieman.harvard.edu/reports/article/101883/Social-Media-The-Ground-Shifts.aspx>

Michelstein, Eugenia and Pablo J. Boczkowski. “**Between Tradition and Change: A review of recent research in online news production.**” *Journalism* 10 (2009): 562-578.

Hermida, Alfred. “**The blogging BBC: Journalism blogs at ‘the world’s most trusted news organisation’**”. *Journalism Practice*, 24 April 2009.

<http://reportr.files.wordpress.com/2009/08/bbc-blogs-hermida-pre-pub.pdf>

O’Connor, Rory. “**Facebook and Twitter Are Reshaping Journalism As We Know It.**” *Alternet*. 20 Jan. 2009. Web. 26 Feb. 2010.

O’Connor, Rory. “**Facebook and Twitter Are Reshaping Journalism As We Know It.**” *Alternet*. 20 Jan. 2009. Web. 26 Feb. 2010. Cited:

<http://www.alternet.org/media/121211?page=1>

Rosenberg, Scott. “**Closing the Credibility Gap.**” *Nieman Reports* Fall 2009: 44-46.

Channel, Amani, "Gatekeeping and citizen journalism: A qualitative examination of participatory newsgathering" (2010). *Theses and Dissertations*. Paper 1598.

<http://scholarcommons.usf.edu/etd/1598>

Channel, Amani, (2010). "**Gatekeeping and citizen journalism: A qualitative examination of participatory newsgathering**". *Theses and Dissertations*. Paper 1598:

<http://scholarcommons.usf.edu/etd/1598>

Hermida, Alfred(2010). **Twittering the News’**, *Journalism Practice*, 4: 3, 297-308, First published on: 8 July 2010 (iFirst)

Alejandro, Jennifer (2010). **Journalism in the age of social media**. Reuters Institute of the study of journalism, University of Oxford

Bakhurst, K (2011) ‘**How has social media changed the way newsrooms work?**’

http://www.bbc.co.uk/blogs/theeditors/2011/09/ibc_in_amsterdam.html#more

Lasica, J. D. (2003) 'Blogs and Journalism Need Each **Other**' , *Nieman Reports* 57(3):

Bowman,S & Willis, C. "**We Media: How audience are shaping the future of news and information**". http://www.hypergene.net/wemedia/download/we_media.pdf

